

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 98 · 17. juni
Sesjonen 2019–2020

Møte onsdag den 17. juni 2020 kl. 10

President: Magne Rommetveit

Dagsorden (nr. 98):

1. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2021 (Innst. 383 S (2019–2020), jf. Prop. 105 S (2019–2020))
2. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Mossleth, Geir Adelsten Iversen, Sandra Borch, Jenny Klinge, Liv Signe Navarsete, Hans Inge Myrvold og Marit Arnstad om tiltak for en bedre fergepolitikk i Distrikts-Norge (Innst. 377 S (2019–2020), jf. Dokument 8:40 S (2019–2020))
3. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Karin Andersen, Mona Fagerås og Audun Lysbakken om behovet for raskt å øke ekstrabevilgninger til kommunesektoren under koronakrisen (Innst. 332 S (2019–2020), jf. Dokument 8:103 S (2019–2020))
4. Referat

Presidenten: Representanten Svein Roald *Hansen*, som har vore permittert, har igjen teke sete.

Representanten Erlend Wiborg vil setja fram eit grunnlovsforslag.

Erlend Wiborg (FrP) [10:00:30]: Det er en glede å fremsette grunnlovsforslag på vegne av meg selv om endring av § 91, Stortingets samtykke ved utnevning av dommere til Høyesterett.

Presidenten: Representanten Roy Steffensen vil setja fram eit grunnlovsforslag.

Roy Steffensen (FrP) [10:00:55]: Jeg vil gjerne framsette et grunnlovsforslag om endring i § 59, om å endre sperregrensen fra 4 til 5 pst.

Presidenten: Representanten Nicholas Wilkinson vil setja fram eit grunnlovsforslag.

Nicholas Wilkinson (SV) [10:01:18]: Jeg har den glede å fremme et grunnlovsforslag fra Solfrid Lerbekkk, Terje Breivik, Solveig Schytz og meg selv om å fullføre skillet mellom staten og Den norske kirke.

Presidenten: Grunnlovsforslaga vil verta handsama etter reglementet.

Representanten Maria Aasen-Svensrud vil framsetja eit representantforslag.

Maria Aasen-Svensrud (A) [10:01:58]: På vegne av representantene Arild Grande, Lene Vågslid og meg selv ønsker jeg å fremme et representantforslag om vask og renhold i kriminalomsorgen.

Presidenten: Representanten Freddy André Øvstegård vil setja fram to representantforslag.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:02:27]: På vegne av representantene Karin Andersen, Petter Eide, Mona Fagerås, Nicholas Wilkinson, Katrine Boel Gregussen og meg selv har jeg gleden av å sette fram et forslag om å utvide barneomsorgsattesten.

I tillegg har jeg på vegne av representantene Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Mona Fagerås, Solfrid Lerbekkk, Katrine Boel Gregussen og meg selv gleden av å sette fram et forslag om en norsk offentlig utredning om seksuell trakassering.

Presidenten: Representanten Silje Hjemdal vil setja fram eit representantforslag.

Silje Hjemdal (FrP) [10:03:16]: På vegne av stortingsrepresentantene Himanshu Gulati, Christian Tybring-Gjedde, Solveig Horne, Per-Willy Amundsen, Jon Engen-Helgheim og meg selv har jeg gleden av å fremme et representantforslag om barn som blir holdt mot sin vilje i utlandet.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen vil setja fram eit representantforslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:03:58]: På vegne av stortingsrepresentantene Kari Kjønås Kjos, Jon Engen-Helgheim og meg selv har jeg den glede å fremsette et forslag om forbud mot søskenbarnektenskap.

Presidenten: Forslaga vil verta handsama etter reglementet.

Før sakene på møtekartet vert tekne opp til handsaming, vil presidenten opplysa om at møtet i dag om naudsynt held fram utover kl. 16.

Etter ønske frå kommunal- og forvaltningskomiteen vil sakene nr. 1–3 verta handsama under eitt.

Sak nr. 1 [10:04:47]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2021 (Innst. 383 S (2019–2020), jf. Prop. 105 S (2019–2020))

Sak nr. 2 [10:04:50]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv

Mossleth, Geir Adelsten Iversen, Sandra Borch, Jenny Klinge, Liv Signe Navarsete, Hans Inge Myrvold og Marit Arnstad om tiltak for en bedre fergepolitikk i Distrikts-Norge (Innst. 377 S (2019–2020), jf. Dokument 8:40 S (2019–2020))

Sak nr. 3 [10:04:53]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Karin Andersen, Mona Fagerås og Audun Lysbakken om behovet for raskt å øke ekstravilgninger til kommunesektoren under koronakrisen (Innst. 332 S (2019–2020), jf. Dokument 8:103 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske frå kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten ordna debatten slik: Arbeidarpartiet 25 minutt, Høgre 25 minutt, Framstegspartiet 15 minutt, Senterpartiet 10 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Venstre 5 minutt, Kristeleg Folkeparti 5 minutt, Miljøpartiet Dei Grøne 5 minutt, Raudt 5 minutt og medlemmer av regjeringa 5 minutt.

Vidare vil det verta gjeve høve til inntil tre replikkar med svar etter innlegg frå hovudtalarane til partia og seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Heidi Greni (Sp) [10:06:51] (ordfører for sak nr. 1): Jeg vil først få takke komiteen for godt samarbeid under arbeidet med denne kommuneproposisjonen.

Kommuneproposisjonen legger viktige føringer for statsbudsjettet til høsten og gir kommunene og fylkeskommunene nødvendige signaler om hvilke rammer de kan legge til grunn for arbeidet med egne budsjetter i tida framover.

Den viktigste forutsetningen for kommuneøkonomien neste år er at kommuner og fylkeskommuner i år kompenseres for tapte inntekter og økte utgifter i forbindelse med koronasituasjonen. Årets kompensasjon og eventuelle motkonjunkturtiltak behandles i revidert budsjett og tiltakspakker og er ikke en del av kommuneproposisjonen for neste år som sådan, utover at det som skjer i år, er en helt avgjørende forutsetning for neste års kommunebudsjetter.

Det er stor usikkerhet knyttet til de økonomiske konsekvensene av covid-19-viruset for kommunesektoren i både 2020 og 2021. Det er forståelig at ikke alle tall er klare ennå, men Senterpartiet, Arbeiderpartiet og SV har i komiteen ment at det må komme en delkompensasjon til både kommuner og fylkeskommuner i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett

2020, samt en betydelig forsikring om at alle utgifter vil bli kompensert. Videre må det komme en ny sak til Stortinget senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2021, en runde til i nysalderingen for de tall som ikke er klare i oktober, og til sist en endelig kompensasjon innen revidert nasjonalbudsjett 2021.

La meg samtidig understreke at det er helt avgjørende at Kommune-Norge nå får en tydelig forsikring om at de får 100 pst. dekning for tapte inntekter og økte utgifter i forbindelse med korona. Det er avgjørende for å sikre at kommunene ikke drar i nødbremsen nå, stanser planlagte prosjekter eller kutter i tjenestetilbudet.

En samlet komité har merket seg fleksibiliteten og handlekraften ansatte i norske kommuner har utvist i håndteringen av koronasituasjonen, og vi er imponert over hvordan utfordringene har blitt håndtert. En stor takk til alle som har stått på i Kommune-Norge nå i forbindelse med koronasituasjonen.

I Kommuneproposisjonen 2021 signaliserer regjeringen at det legges opp til en realvekst i frie inntekter for kommunesektoren på mellom 2 mrd. kr og 2,4 mrd. kr i 2021. Regjeringen legger opp til at inntektsveksten i henhold til vanlig praksis skal regnes fra anslått inntektsnivå i 2020 i revidert nasjonalbudsjett, men skal i tillegg korrigeres for virkningene av virusutbruddet. Det som avviker fra normal praksis, er at regjeringen legger til grunn at det i år skal gis et særskilt tillegg som sikrer at kommunesektoren kompenseres for den reelle skattesvikten.

Det er altså en reell skattesvikt sammenlignet med det som ble lagt til grunn i forbindelse med saldert budsjett. Regjeringen viser til at hensikten er å unngå at utgangspunktet for beregningen av realvekst i frie inntekter for 2021 blir lavere på grunn av noe som antas å være en midlertidig effekt på inntektsnivået i 2020. Dette tillegget anslås å være 1 875 mill. kr av Finansdepartementet per 2. juni 2020. I praksis betyr dette at regjeringen legger til grunn at kommunesektoren i 2021 tilføres knapt 1,9 mrd. kr utover den signaliserte veksten på 2–2,4 mrd. kr.

Senterpartiet mener regjeringens økonomiske opplegg for kommunesektoren for neste år nok en gang er for dårlig, uavhengig av anslagene knyttet til covid-19. En viktig indikator for god kommuneøkonomi er netto driftsresultat. Det er store forskjeller mellom kommunene, men i 2019 er kommunene samlet sett under anbefalingene fra teknisk beregningsutvalg for kommuneøkonomi. Ekstraordinære skatteinntekter utover forutsetningene i statsbudsjettene, bl.a. som følge av skatte-tilpasninger og lavere pensjons- og demografikostnader, er hovedårsaken til at de økonomiske resultatene ikke har vært så aller verst de siste årene. Det er ikke på grunn av regjeringens opplegg at resultatene i sektoren

er berget, det er på tross av 44 pst. av kommunene hadde et negativt driftsresultat i 2019. Det er dramatisk.

Gjeldsveksten har økt fra gjennomsnittlig 21 pst. av driftsinntektene i perioden 2002–2008 til 48 pst. i 2019. Jeg er svært bekymret for denne utviklingen, den kan åpenbart ikke fortsette.

Innstillingen viser at partiene har felles mål for kommunesektoren på mange områder, men det er klare forskjeller som viser at det har betydning hvem som styrer landet. Dette gjelder både de økonomiske rammene kommunesektoren må arbeide innenfor, og også de styringsrammene som settes mellom staten og kommunesektoren.

Jeg vil først trekke fram noen enigheter som jeg er glad for at komiteen har samlet seg om. For det første: Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester er en sak som mange kommuner er opptatt av. Ordningen kan slå grundig skjevt ut for noen kommuner som har en veldig stor andel, så stor at det må kuttes i tjenester og innføres eiendomsskatt for å kunne finansiere egenandelen til ressurskrevende tjenester.

Slik kan vi ikke ha det. Jeg er derfor glad for at komiteen nå vil at ordningen skal sikre mottakerne av tjenesten et godt tjenestetilbud uavhengig av hvor de bor, og mener det er uheldig at den økonomiske belastningen i enkelte kommuner er blitt så stor at det påvirker tjenestetilbudet til øvrige innbyggere. Komiteen har også etterlyst endringer i ordningen for å ivareta kommuner som har særlig store utgifter til dette formålet. Det er noe Senterpartiet lenge har ivret for å få på plass. Jeg håper derfor partiene vil stemme for Senterpartiets forslag, som ivaretar de kommuner som har enormt store egenandelskostnader fordelt per innbygger.

Frivilligsentraler er et annet tema vi i Senterpartiet har vært veldig opptatt av. Regjeringen har tidligere varslet at finansieringsordningen skal endres, noe som ville betydd at frivilligsentraler i kommuner med færre enn ca. 12 000 innbyggere ville få mindre penger å rutte med til driften, mens de store kommunene ville få mer. Nå har imidlertid regjeringen utsatt endringen av finansieringen. Regjeringspartiene, med støttepartiet Fremskrittspartiet, skriver at de er tilfreds med at den utilsiktede virkningen av innlemming av tilskuddet til frivilligsentraler er rettet opp i denne proposisjonen.

Videre ber de samme partiene regjeringen ivareta dette framover. Det er vi grundig glad for.

På andre områder er det store ulikheter mellom partiene, og jeg regner med at de andre partiene selv vil gjøre rede for sine synspunkter og forslag som ligger i innstillingen.

Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra og vil derfor spre makt, bosetting, arbeidsplasser, kapital og kompetanse. Vi ønsker at folk skal ha mulighet til boset-

te seg der de selv ønsker. Vi ønsker en tillitsreform med myndighet og ansvar nær folk og hvor man lytter til lærere, helsepersonell og politifolk. De vet best hvordan oppgavene kan løses lokalt.

Ved å legge om offentlig sektor i retning av mer tillitsbasert styring får vi bedre løsninger, vi desentraliserer oppgaver og forenkler og slanker byråkratiet. Utviklingen av kommunesektoren er viktig for å opprettholde spredt bosetting og variert næringsliv over hele landet. Dessverre deler ikke regjeringen disse målene, og deres politikk fører utviklingen i feil retning.

Senterpartiet foreslår å øke kommunesektorens rammer med 4 mrd. kr utover regjeringens forslag. Innenfor denne økningen vil vi finne penger til et løft som gir fylkene en mulighet til å ta igjen noe av vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene.

I Kommuneproposisjonen 2021 signaliserer regjeringen at det legges på 2–2,4 mrd. kr. Det tekniske beregningsutvalget har foretatt en beregning som viser at kommunesektoren får merutgifter på om lag 2 mrd. kr knyttet til den demografiske utviklingen. Hele veksten etes altså opp av demografiutviklingen.

Stortinget og regjeringen har de siste årene gitt kommunene flere oppgaver og normer, bl.a. makstall elever per lærer, en pedagognorm for barnehagen osv. Dette er ikke fullfinansiert, og det binder opp betydelige midler, som må spares inn på andre områder.

Økende sosialutgifter er en annen post kommunene har opplevd har skutt i været. Dette skyldes bl.a. endringer i arbeidsavklaringspenger, der flere nå havner over på sosialhjelp. Kostnadene veltes over på kommunene uten at det tas høyde for det ved de statlige overføringene.

Realiteten er at regjeringen legger opp til at kommunene skal løse flere oppgaver innenfor reduserte rammer. Senterpartiet mener det er feil politikk å sulteføre kommunesektoren. Det betyr rett og slett dårligere tjenester til innbyggerne. Når nye krav til kommunene, som bemannings- og pedagognormer, skal dekkes innenfor eksisterende rammer, går det ut over andre sektorer. Siden omsorgssektoren er den største i kommunene, er det de eldre som må betale regningen gjennom et dårligere tilbud.

Stortinget gjorde høsten 2017 to tydelige vedtak der regjeringen pålegges å legge til grunn at eventuelle kommunesammenslåinger skal være frivillige. Jeg forventer nå at dette følges opp i det videre arbeidet.

Til slutt vil jeg ta opp de forslag som Senterpartiet fremmer i innstillingen.

Presidenten: Representanten Heidi Greni har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Torill Eidsheim (H) [10:17:20]: Framtidsutviklinga er avhengig av rask og tilgjengeleg infrastruktur for digital kommunikasjon. Senterpartiet skriv ofte at alle delar av landet må sikrast tilgang til fullverdig høghastigheits breiband, at fylkeskommunane skal ha hovudansvaret for å sikra full breibandsdekning, og at staten skal betale. Korleis vil dette vere foreinleg med den framtidige 5G-satsinga, som vi veit kjem til å vere industriinitiert? Kva er anslaget Senterpartiet opererer med for statleg bidrag til fylkeskommunane?

Heidi Greni (Sp) [10:18:08]: Det vi vet, er at bredbåndsdekningen er den største utfordringen i Distrikts-Norge når det gjelder infrastruktur. Det er en utfordring for næringslivet fordi det hindrer mange næringsetableringer. Det er en utfordring for kommuner som vil digitalisere tjenester, og for staten som vil digitalisere tjenester. Det er ikke minst en stor utfordring i denne koronatiden, da vi nå skal jobbe hjemmefra, alle sammen, og prøve å få samfunnslivet til å gå rundt.

Jeg har selv en nabo hjemme som er lærer. Den største utfordringen for henne var at hun ikke kunne være lærer hjemmefra – hun måtte flytte inn i sokkelen hos svigerforeldrene hver morgen for å gjøre jobben sin fordi det ikke var digital tilgang til bredbånd der hun bor.

Så utbygging av bredbånd er Senterpartiets satsing og vil være det framover. Det kan komme nye teknologier som erstatter dette, men full tilgang, uansett hvor man bor hen i Norge, vil alltid være førsteprioritet for Senterpartiet.

Helge André Njåstad (FrP) [10:19:27]: Senterpartiet snakkar masse om sentralisering. Folk har kanskje gløymt korleis det var då Senterpartiet satt i regjering, då det vart sentralisert ein grendeskule kvar åttande dag og lokalsjukehus vart sentraliserte. Så dei slepp unna med retorikken sin der dei snakkar om sentralisering. Men der dei styrer lokalt, ser vi eit heilt anna bilde. I mitt heimfylke, Vestland, var me på førre fylkesting vitne til at Senterpartiet, med fylkesordføraren i spissen, gjekk inn for å ta ifrå små barn og unge bokbåttilbodet, som har gått i 60 år mellom øyer og små grender og servert bøker og kunst og kultur til desse samfunna. Er dette ein politikk som Senterpartiet sentralt synest er god, eller beklagar ein at ein lokalt står for ei stor sentralisering frå barn og unge?

Heidi Greni (Sp) [10:20:18]: Dette er en politikk som er initiert av regjeringen, og med Fremskrittspartiet som støtteparti til regjeringen. Det er klart at når pengesekken blir strupt igjen, må innstrammingene komme et sted. Og er det noen som virkelig har lidd under denne regjeringen, med stadig trangere rammer, så er det fylkeskommunene. Det sier seg selv at en fylkes-

kommune som får mye mindre å rutte med, er nødt til å stramme inn et sted, og da har en valget mellom bokbuss, legge ned linjer og tilbud på videregående skoler, eller redusere kollektivtilbudet i fylkeskommunen.

Det er veldig sørgelig at Fremskrittspartiet og regjeringen ikke har villet være med oss på de satsingene vi har gjort på fylkeskommunen opp gjennom årene. Vi har også i årets budsjett en milliard mer til fylkeskommunene enn regjeringen og Fremskrittspartiet har. Det er klart at hvis Senterpartiets budsjett – eller noe i nærheten av det – hadde blitt fulgt de siste årene, hadde fylkeskommunene sluppet å drive med disse veldig tragiske nedskjæringene som de er tvunget til. Det ser vi i fylkeskommuner over hele landet.

Karin Andersen (SV) [10:21:35]: Hvis kommuneøkonomien skal rekke til alle de gode tingene som Senterpartiet og SV er enige om, er nok Senterpartiets satsinger også litt for lave, men la det ligge nå.

Jeg har lyst til å utfordre Senterpartiet på to forslag vi har i denne innstillingen, og som jeg er veldig overrasket over at Senterpartiet ikke er med på. Det ene er å sikre en fast grunnfinansiering til koordineringsfunksjonen for desentralisert høyere utdanning. Det vet vi er helt nødvendig for bl.a. at kommunesektoren skal kunne ha faglært personell rundt omkring, og at folk overalt i hele Norge skal kunne ta utdanning. Studiesentrene har ikke slik finansiering i dag, og det må de få.

Det andre er at vi ønsker stimuleringsstiltak for flere kommunale tjenester etter modell fra Stangehjelpa, som er nettopp den tillitsreformen som representanten brukte ganske mye tid på i sitt innlegg, der en uten byråkrati har lavterskeltilbud til folk, og de får faktisk hjelp uten at det brukes mye tid på byråkrati.

Hva er grunnen til at Senterpartiet ikke støtter disse to forslagene?

Heidi Greni (Sp) [10:22:38]: Jeg tror Senterpartiet og SV er enige om veldig mye når det gjelder styrkingen av kommunal sektor. Og når det gjelder tillitsreformen, er vi i hvert fall helt enig i at ubyråkratiske, enkle lavterskeltilbud er noe som vi må prioritere i tiden framover.

Når vi har valgt å ikke gå inn for det forslaget i innstillingen, er det rett og slett ut fra – representanten er jo fra Hedmark og kjenner sikkert «Stangemodellen» veldig godt – at vi ikke har god nok kompetanse på hva den modellen egentlig går ut på.

Men jeg må si at lavterskeltilbud, uansett på hvilket område det gjelder, nok er der en får igjen mest for pengene. Og selvfølgelig er vi enig i at mindre byråkrati må være et mål i hele den kommunale sektoren og for øvrig i hele den statlige sektoren også.

Presidenten: Replikordskiftet er nå omme.

Helge André Njåstad (FrP) [10:23:53] (ordfører for sakene nr. 2 og 3): Då me presenterte einigheita om kommuneproposisjonen mellom Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre, sa André N. Skjelstad frå Venstre at ein god kommuneproposisjon no hadde vorte endå betre. Eg må seia meg heilt einig med Venstre i akkurat det.

Framstegspartiet har bidrege til å gjera politikken betre, og eg vil bruka innlegget mitt på å fokusera på det Framstegspartiet har fått til av forbetringar, og så forventar eg og reknar med at regjeringspartia vil snakka om alt det gode som låg i proposisjonen, og at opposisjonen nærast på autopilot vil seia at det er for lite pengar til alt, og hadde me berre hatt litt fleire milliardar, hadde alle problema vore løyste.

Framstegspartiet sine fotavtrykk i denne innstillinga går på mykje, m.a. på den sosiale profilen. Etter valet i fjor besøkte eg presidentens nabokommune, Fitjar, der Framstegspartiet har fått varaordføraren, Sigurd André Marås. Som den gode FrP-aren han er, med solid engasjement for dei svakaste i samfunnet, var han veldig oppteken av ressurskrevjande tenester. Det var det han hadde på hjartet då han skulle presentera kommunane til oss etter valet.

Fitjar er ein kommune med 3 200 innbyggjarar og har åtte unge brukarar som treng gode tenester frå kommunen. Den eigendelen som dei opplever, merkar ein i kommunebudsjettet. Det same fortel gruppeleiaren vår i Lødingen, Dagfinn Olsen, og rådmann i Moskenes kommune til komiteen i høyringa. Eg er difor glad for at Framstegspartiet fekk regjeringspartia med på å forbera denne ordninga, slik at endå fleire kan få god hjelp til eit godt liv av kommunen sin.

Frivilligsentralane har vore ein kasteball i nokre år. Me har sett at kommunane ikkje har prioritert desse sterkt nok, og det er skapt usikkerheit. Den formidable innsatsen som blir lagt ned frå desse sentralane, bør brukast på frivillig innsats og ikkje på å driva lobbyverksemd overfor oss i denne salen. Difor slår me no fast at desse midla igjen skal øyremerkast. Her vil heilt sikkert Kristeleg Folkepartis Torild Brandsdal utdjupa meir, ho som fekk dette til i dialogen mellom oss fire partia.

Me ser i innstillinga at me likevel har formulert oss litt ulikt i det me skriv i merknader og det forslaget me er med på. Difor slår me all tvil bort ved å fremja eit forslag som understrekar det som står i merknaden, nemlig at desse midla skal øyremerkast, ikkje løyvast under tabell C, slik at kommunane ikkje står fritt til å disponera dei. Intensjonen til desse fire partia er at desse pengane skal koma til frivilligsentralane og ikkje vera frie midlar for kommunane.

Framstegspartiet er òg oppteken av eldreomsorg. Det viste seg tydeleg i revidert nasjonalbudsjett, som me

skal behandla seinare denne veka, der me fekk 400 mill. kr ekstra til dei eldre. Det som har skuffa oss, er at regjeringa har utsett utvidinga at statleg-finansiert eldreomsorg-forsøket. Eg merkar meg at dei raud-grøne her i salen er imot heile prosjektet og går inn for å avvikla det, sjølv om mange raud-grøne politikarar seier til oss at dei vil ha desse pengane til eldreomsorga ute i kommunane, som f.eks. i min heimkommune, Austevoll, der Arbeidarpartiets varaordfører ber om å få desse statlege pengane, slik at ho kan rekommunalisera eldreomsorga i den kommunen.

Øg distriktsprofilen er vorte betre med Framstegspartiets samarbeid med regjeringspartia i denne proposisjonen. Ferjeprisopprøret, som eg har vore saksordfører for, og som me òg behandlar no, er ei problemstilling som mange langs kysten har vore opptekne av i vinter. Me registrerte i høyringa at fylka har forskjellige utgangspunkt og forskjellige historier å fortelja. Nokon har fornya ferjeflåten med dyre elferjer etter oppmoding frå staten, nokon står på terskelen til å gjera det, nokon har skrudd opp prisane og nedprioritert ferjer og terga på seg folk og næringsliv. Og på toppen av dette har dei fleste fylka gått over til AutoPASS-system, slik at passasjerar reiser gratis og næringsliv og pendlarar får ein større del av rekninga.

Felles for alle er at dei som føler på høge ferjeprisar, ikkje bryr seg om kvar ansvaret ligg. Dei opplever at dette er ein hemske. Difor slår me veldig tydeleg fast at det ikkje var smart av dei raud-grøne å føra dette ansvaret over til fylkeskommunane i 2010. Me ser at ti år med den politikken har skapt eit opprør langs kysten som eg forstår veldig godt. Difor ville Framstegspartiet sikra lågare ferjeprisar – ikkje gjennom frie inntekter til fylkeskommunane, som kan prioritera andre ting før det. Me fekk ikkje særleg mykje til i denne omgangen, men me vil sjølvsgt koma tilbake til å prøva å sikra at ferjeprisane går ned, om fylkeskommunane fortset med den politikken som fleire har teke til orde for, nemleg å skru ferjeprisane opp. Vårt utgangspunkt er at ferjeprisane skal gå ned, ikkje opp.

I tillegg til det har me fått gjennomslag i denne proposisjonen som me er veldig fornøgde med. Ein har bytt ut ein del av desse ferjene med bruer. Me tok i 2014 i Stortinget initiativ til ei ferjeavløysingsordning. Det betyr at i staden for at staten skal subsidiera ferje i all æve og folk betale ferjebillett i all æve, kan me heller betala for ei bru i 45 år og folk betala i nokre få år for denne brua og deretter reise gratis. Eg trur det er den einaste saka der me har fått med oss Kristeleg Folkeparti på at det ikkje er alt i æva som er bra. Når det gjeld ferjesubsidier, er det faktisk betre å byggja bruer. Det er god samfunnsøkonomi å gjera det.

Ordninga må bli betre, og ho må bli så god at desse prosjekta faktisk blir bygde. Det er mange som jobbar for slike prosjekt som fortel oss at dei har utfordringar med store rentebelastningar tidleg i perioden. Difor er me veldig glade for at me no fiksar det ved at regjeringa kjem med ei løysing til hausten som sikrar at renteutviklinga ikkje blir for tøff i starten for prosjekta.

Så har departementet vore strengt med samband, som presidenten kjenner godt til i vårt nærrområde – i Kvinnherad f.eks. Det er ei ferje som går mellom fire ferjekaier, og ein skal erstatta brua mellom berre tre. Då har departementet sagt at dei berre skal få småpengar. Dette har sjølvsagt skapt store protestar frå våre lokalpolitikarar. Ove Lemicka, vår gruppeleiar i Kvinnherad kommune, har teke det opp, og planutvalsleiar i Øygarden, Svein Otto Jacobsen, som kjempar for Lerøy–Bjelkarøy, har teke det opp. Eg er veldig glad for at nesten ein samla komité går inn for eit forslag som slår fast at både Fjelberg-sambandet og Lerøy–Bjelkarøy skal få full utteljing, slik at desse øyene kan bli landfaste, og at staten bidreg langt meir enn det det låg an til før Framstegspartiet sette stempelet sitt på denne proposisjonen. Så eg ser fram til å bli invitert til bruopninga både på Fjelberg, Lerøy–Bjelkarøy og langs heile kysten. Denne kommuneproposisjonen, som Framstegspartiet no sluttar seg til og får fleirtal på viktige punkt med, skapar optimisme.

Så litt om kommuneøkonomi: Her var det viktigast for Framstegspartiet å sikra at me får ein moglegheit til å koma tilbake til hausten, når me ser korleis anslaga slår ut i det verkelege livet. Det er like vanskeleg å spå utfallet av kommuneøkonomien i 2020 som det er å spå utfallet av Eliteserien, som starta i går. Me registrerer at Finansdepartementet har eitt anslag, Noregs Bank, SSB og KS har andre anslag. Difor var det viktigaste for oss å sikra at me no har moglegheit til å koma tilbake til hausten, seinast i nysalderinga, og sjå korleis anslaga slår inn, slik at kommunane kan vera trygge på at Stortinget vil bidra om anslaga ikkje slår til. Difor er det viktig med ein hyppig dialog med den arbeidsgruppa regjeringa har sett ned, som KS er med i.

Det er viktig at dei orda som statsråden har sagt om at kommunane må halda hjula i gang, og at dei ikkje må ta ekstraordinære kutt i denne situasjonen, blir følgt opp av eit stortingsvedtak som seier det same, slik at kommunane kan vera trygge på at Stortinget ønskjer å kompensera for skattesvikt og løyver midlar til nødvendige meirkostnader knytt til pandemien ut frå dei anslaga som ligg på heilskapen i økonomien. Det er me veldig glade for å få på plass.

I tillegg nemner me kollektivtransporten spesielt i eit eige forslag. Her veit me at fylkeskommunane må levera full produksjon for at folk skal koma seg på arbeid. Dersom det av smittevernomsyn er nøydd til å vera re-

duert kapasitet i kollektivtransporten, vil billettinntektene ikkje stå i stil med dei utgiftene. Det er ei sak som me nemner spesielt, og som me òg vil følgja nøye med på og koma tilbake til.

Frå neste år blir det gjennomført kutt i eigedomsskatten, noko som Framstegspartiet er veldig glad for. Det er eit område me er aleine om i norsk politikk, og me meiner at eigedomsskatten skal reduserast, at Stortinget skal gjera vedtak som avgrensar handlingsrommet til kommunane. Me er veldig glade for at me har fått regjeringspartia med på dette, og at dei no går med på å gjennomføra det som varsla, at det skal skje frå neste år. I revidert nasjonalbudsjett slår ein fast at det vil skje. Det er flott, for kommunane har då god tid til å innretta seg etter at Framstegspartiet får gjennomslag og opplever denne sigeren. Det er faktisk viktigare at alle folka som opplever arbeidsløyse og usikkerheit, får ei lågare eigedomsskatterekning. Me gler oss veldig over at eigedomsskatten går ned frå 5 promille til 4 promille neste år.

Så er det òg gledeleg å registrera at for fyrste gong i historia er det ein kommune i Noreg som set ned formuesskatten. Eg vil gratulera Bø kommune og Høgre-ordføraren der, som har gått føre og sagt at dei skal konkurrera med andre kommunar om kven som har lågast formuesskatt. Og me kunne lesa i Finansavisen, på framsida, at det allereie var innbyggjarar som flytta til Bø kommune fordi dei var konkurransedyktige på rammevilkår og trekte til seg aktivitet. Slik ønskjer me at det skal vera, at kommunar skal konkurrera om å få kapital og folk til å flytta til seg. Det som Bø har gjort, krev ros frå denne talarstolen, og det krev applaus at det er ein kommune som verkeleg ønskjer å leggja til rette for at folk skal skapa arbeidsplassar. Det er viktig for oss i Framstegspartiet, og difor er me veldig glade for at me har plussa på kommuneøkonomien gjennom akkurat den koplinga mellom lokal verdiskaping og lokale inntekter.

Når det gjeld det me gjorde med kystkommunane, la regjeringa opp til 1 mrd. kr i år i havbruksfondet. Framstegspartiet meir enn dobla det. Me legg opp til 2,25 mrd. kr til havbrukskommunar i inneverande års budsjett. Og me aukar òg i framtida ved at dei skal få ein del på 40 pst., og ikkje 25 pst., frå 2020. Det betyr utroleg mykje, og her vil eg takka Nettverk fjord- og kystkommunar, som har kjempa denne saka fram. Heilt sidan den tida eg var ordførar, kjempa me mot dei raud-grøne. Då fekk me ingen gjennomslag, men nestleieren, Ruth Eriksen, og dei andre i styret, har no fått gjennomslag hos dette stortingsfleirtalet for at kystkommunar skal få ein del av den verdiskapinga som blir skapt langs kysten, til å bli lokale inntekter. Det trur eg er kjempesmart, for då får me ein grunn til at lokalpolitikarane set av areal til havbruksnæringa. Det er viktig at dei set av areal, for det er ei næring me skal leva av i framtida. Me skal eksporte-

ra fisk til heile verda, og då treng me kommunar som legg til rette for det.

I tillegg vil skattemoralen i næringslivet bli langt betre av at inntektene hamnar i kommunekassa, ikkje berre i Finansdepartementet. Så at me har fått gjennomslag for å styrkja denne ordninga, er kjempegod distriktspolitikk og eit kjempeviktig signal om at kommunane skal få fleire inntekter frå aktivitet og mindre overføringar frå staten. Det må nemleg vera slik at ein ordførar reiser seg opp om morgonen og tenkjer: Korleis skal eg skapa meir aktivitet i kommunen min? – meir enn å tenkja: Korleis skal eg få meir pengar frå staten? Om me har fleire ordningar som er innretta slik at tilflytting og næringsaktivitet skapar inntekter til kommunane, får me framoverlente kommunar og framoverlente ordførarar og rådmenn som legg til rette for næringsliv, meir enn at dei berre reiser til Oslo og ber om meir overføringar. Denne koplinga er veldig viktig for Framstegspartiet, og me er veldig glade for at eit fleirtal no slår fast at kommunane på kysten skal få solide inntekter frå havbruksnæringa.

Til slutt har jo dette vore ein spesiell vår for oss alle, for kommunane spesielt. Kommunane står i fyrsteline og har takla covid-19-situasjonen på ein veldig god måte. Eg ser det er kommunale leiarar som har gått i front og teke initiativ til gode tiltak. Og kommunane har både handtert informasjon til innbyggjarane sine og dei har vore ein tenesteleverandør i spesielt krevjande tider. Skulesektoren og barnehagesektoren har måtta omstilla seg fort – gått over til nettbasert undervisning og handtert smittevernreglar. Me har eit helsevesen som har mange heltar, som har stått på ekstraordinært. Så eg vil takka norske kommunar og tilsette i norske kommunar for den formidable innsatsen dei har gjort i ei krevjande tid. Eg vil òg takka kommuneleiinga, med ordførarar og rådmenn i spissen, som har informert og vore gode leiarar lokalt, som har gjort at Noreg, så langt, har handtert denne saka på ein eineståande måte. Det er fordi me har sterke lokaldemokrati som fungerer òg i ein slik situasjon. Det synest eg at me skal anerkjenne frå denne talarstolen.

Så vil eg ta opp Framstegspartiets forslag og dei forslaga som Framstegspartiet er med på. Eg vil òg signalisera at me ikkje stemmer for det forslaget i innstillinga som gjeld frivilligsentralar, då me har eit eige forslag, som er meir tydeleg, der me sikrar at det blir øyremerking og ikkje særskilt fordeling.

Presidenten: Då har representanten Helge André Njåstad teke opp dei forslaga han viste til.

Det vert replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [10:39:01]: Jeg har med stor interesse lyttet til Fremskrittspartiets framheving av sin eminente innsats i saken om kommuneproposisjonen.

Blant annet brukte representanten Njåstad mye tid på å snakke om ordningen med ressurskrevende tjenester, der det har vært en betydelig vekst i mange år nå. Det er et stort behov ute i kommunene, og vi har vært godt kjent med at det har vært krevende for enkeltkommuner med de reduksjonene som regjeringen gjennom flere år har lagt opp til – en regjering som har vært ledet av Fremskrittspartiet, med finansministeren i spissen.

Jeg undrer meg: Har ikke Fremskrittspartiet før nå vært kjent med at dette har vært en vanskelig situasjon? Eller er det sånn at man ikke har brydd seg, siden det er først når man går ut av regjering, man blir opptatt av situasjonen og faktisk tar på alvor de signalene som kommunene har kommet med i mange år nå?

Helge André Njåstad (FrP) [10:40:00]: Det var nytt for meg at regjeringa som me var ein del av, var leia av Framstegspartiet. Sjølv om Framstegspartiet fekk solide gjennomslag då me sat i regjering, får me òg solide gjennomslag når me no er eit parti på vippen i Stortinget, som dreiar ting i vår retning.

Me kunne godt sett i bakspegelen, og då kunne eg fortalt at då me kom i regjering, reverserte me eit kutt frå Stoltenberg-regjeringa til ressurskrevjande brukarar. Så alle kan godt gå til historiebøkene og sjå at dei har foreslått ulike ting. No konsentrerer me oss om å sjå framover, og me er veldig glade for at me har fått på plass ei forbetring for dei kommunane som opplever at denne ordninga slår uheldig ut, som Moskenes, Lødingen, Fitjar og andre små kommunar som har peikt på at det er veldig urimeleg. Eg har ikkje merka at Arbeidarpartiet føreslo noko sånt då dei sat i regjering, men no får Framstegspartiet det på plass gjennom denne kommuneproposisjonen. Det bør me gleda oss over heller enn å sjå i bakspegelen og påpeika kva ein ikkje har gjort før.

Willfred Nordlund (Sp) [10:41:04]: Da enigheten med regjeringspartiene ble presentert, merket jeg meg spesielt at Fremskrittspartiets medlemmer i finanskomiteen skrev at endringen som man nå klarte å få på plass for havbruksfondet, sikrer forutsigbarhet og et system over tid. Det eneste som i hvert fall er sikkert og forutsigbart, er at Fremskrittspartiet fortsatt er et godt støtteparti til denne regjeringen.

Videre er det også helt forutsigbart at Fremskrittspartiet mener det er sånn at når man får det som jeg oppfatter er – i hvert fall hvis jeg ikke har misforstått alle regnestykkene – ca. 50 pst. vekst i det forslaget man har, er man altså ikke interessert i å sørge for enda mer penger til havbrukskommunene nettopp for å skape vekst, gi rom for å fylle på de kommunale næringsfondene og ikke minst sikre viktige næringsveier, som bl.a. mange av fylkeskommunene har brukt sine andeler av utbetalingen fra havbruksfondet til.

Da blir egentlig spørsmålet: Er det sånn at Fremskrittspartiet er veldig fornøyd med det store nedtrekket som kystkommunene nå får med det forslaget som Fremskrittspartiet mener sikrer forutsigbare systemer over tid – altså at de trekker fra kommunene for å gi til Oslo?

Helge André Njåstad (FrP) [10:42:10]: Premissen til Senterpartiet om at kommunene får eit nedtrekk, er jo totalt feil. Norske kommunar har aldri fått meir inntekt frå havbruksnæringa enn etter at Framstegspartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre danna fleirtal i 2013 i politikken.

Eg fortalde i innlegget mitt at eg var ordførar før eg kom på Stortinget, og eg hadde ein del møte med den raud-grøne regjeringa om akkurat dette feltet. Eg var i Finansdepartementet og bad om liknande løysingar som det me no har fått på plass med fleirtalet vårt. Svaret frå SV, Senterpartiet og Arbeidarpartiet var nei. Dei sa: De kan få ein liten del gjennom eigedomsskatten på oppdrettsanlegg. Så det vart nokre få hundretusen, mens f.eks. min heimkommune, Austevoll, no i år får nærmare 30 mill. kr. Det låg an til 15 mill. kr før Framstegspartiet forhandla i revidert. Fylkeskommunen som eg bur i, har budsjettet med 2 mill. kr. No får dei 40, 50, 60 mill. kr frå havbruksfondet. Det er formidable inntekter, så Senterpartiet må ikkje stå og snakka om at det er eit nedtrekk og flytting av pengar til Oslo. Dette er flytting av pengar frå Oslo til kysten, og det er det me som har fått til. Senterpartiet ville ingenting på dette feltet då dei sat i regjering.

Karin Andersen (SV) [10:43:18]: Jeg har lest de forslagene som Fremskrittspartiet nå skryter av, hva det står der, og hvordan det står. Der står det «gjøre nye vurderinger» når det gjelder kompensasjon for kommunesektoren, og «om mulig gi en løypemelding». Når det gjelder økonomiske konsekvenser av koronapandemien, skal man «legge frem en analyse». Når det gjelder ressurskrevende brukere, skal man finne en egnet måte å «belyse og legge til rette for mekanismer». Når det gjelder fylkesvegnettet, skal man «vurdere å styrke» det. Og når det gjelder kollektivtrafikken, skal man si hvordan fylkeskommunene skal styrkes, ikke at de skal styrkes. Så her er det mye vage formuleringer og lite penger.

Hva er grunnen til at Fremskrittspartiet går med på slike vage formuleringer og ikke krever fast fisk, at dette skal gjøres, men bare overlater til regjeringen om det skal gjøres?

Helge André Njåstad (FrP) [10:44:27]: Det er alltid slik når ein les ting, at viss ein les med SV-briller, blir alt oppfatta negativt og lite konkret. Viss ein les det slik

som me les det, er det altså ei klar forventning om at Stortinget som løyvande myndigheit skal koma tilbake til desse felta om prognosane ikkje har slått til. Viss Finansdepartementet har hatt rett i sine prognosar, treng ikkje kommunane å få kompensert meir enn det som dei reelt sett skal ha, men viss analysane og prognosane er feil, må me som løyvande myndigheit koma tilbake med pengar. Derfor formulerer me oss på denne måten.

Eg registrerer òg at ein trekkjer fram fylkesvegnettet. Eg hadde berre eit kvarters innlegg, så eg fekk ikkje tid til å skryta av at me skal koma tilbake til styrking av fylkesvegnettet. Men det er heilt riktig at me òg ser at ein del raud-grøne fylkeskommunar ikkje prioriterer fylkesvegnettet sterkt nok, og at me kanskje må få på plass betre ordningar og belysa betre ordningar for det. Difor har me fått inn formuleringar om det.

Me vil sjølvsagt følgja opp alle desse formuleringane i statsbudsjettet. Men det er Stortinget som er løyvande myndigheit, og då veit regjeringa at skal dei ha løyvd pengar, må dei koma hit.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Stein Erik Lauvås (A) [10:45:50]: Takk til saksordføreren og komitékolleger for en ryddig prosess.

Denne debatten er ment å se framover i tid for kommunene, og det håper jeg vi får til, men i den spesielle situasjonen som nå råder, vil det være naturlig også å se til dagens økonomiske situasjon for Kommune-Norge, da det er åpenbart – i hvert fall for de fleste – at økonomien i kommunene for 2020 vil ha utslag også for 2021.

KS har selvsagt oppfattet dette, ordførere og by- og kommunestyre har oppfattet dette, og meldingene er klare til oss på Stortinget: Det er behov for at Stortinget garanterer for kommunenes tapte skatteinntekter og merutgifter til smittevern og til drift av kollektivtrafikken. De folkevalgte ute i kommunene og fylkene er tydelige på at de trenger penger på bordet, og de trenger det nå. De er med rette bekymret for likviditeten og for ytterligere svikt i inntektene sine utover høsten, og kommunene er pålagt å ta grep dersom de ser at de økonomiske forutsetningene svikter. Det hjelper ikke at regjeringen langt på vei sier at det er bare å kjøre på, når den samme regjeringen ikke vil gi klare garantier eller penger på bordet nå, noe som ville ha gitt kommunene et sikrere grunnlag å gå inn i høsten og i 2021 på.

Regjeringen har tvert imot kommet med regnestykker som sier at kommunene ikke kan forvente seg mer penger fra staten. Regjeringen sier i sine regnestykker at sparte utgifter med lavere arbeidsgiveravgift og det at de ansatte, ifølge regjeringen, ikke skal få en krone i lønnsøkning, gjør at kommunene faktisk er i pluss for 2020. Kommunene har ingen økonomiske utfordringer for 2020 og inn i 2021 som følge av nedstenging og tapte

inntekter, ifølge regjeringen. Dette er regjeringen og regjeringspartiene så å si alene om å mene.

Ståle Grøtten, som er ordfører i Rælingen kommune, har sagt følgende: Jeg kan herfra melde om at vi ser en dramatisk svikt i skatteinntangen i mai. Bare i mai er svikten i Rælingen større enn hva regjeringen anslår som årsvirkning.

Videre sier ordføreren: Forskjellen mellom regjeringens utregninger og den virkelighet vi ser hos oss, er meget stor. Generelt sett følger vårt bilde lokalt KS' nasjonale anslag. Dersom skatteinntang og andre koronarelaterte konsekvenser for kommunene reelt sett ikke sikres fra staten, kommer vi til å se meget store velferdskutt lokalt.

Så sier ordføreren i Ås kommune: Nå er det nødvendig at regjeringen ser Kommune-Norge. Vi ønsker ikke å stoppe byggeprosjekter eller å kutte i spesialundervisning, redusere sosialhjelp, stenge sykehjemsavdelinger, fjerne støtte til skolemusikkorps eller kutte i bibliotektilbud, men dette er slikt vi som lokalpolitikere gjør nå for tiden.

Det sier ordføreren i Ås, men dette vil ikke regjeringspartiene høre på. De har altså en helt annen oppfatning av realitetene der ute.

Først sier regjeringen at kompensasjonen til kommunene er god. Men så, plutselig – etter at både kommuneproposisjonen og forslaget til revidert nasjonalbudsjett kommer fra regjeringen – finner de ut at kommunene i krisepakke 3 allikevel skal få tilført penger. Det er riktignok beskjedent, men logikken til regjeringen er det da vanskelig å se, når de med dagens mellomrom vingle fra å si at kommunene har mer enn nok penger, til å si at jo da, men i krisepakken må de selvsagt få litt. Kommunene fortjener bedre. I en så viktig sak for landets innbyggere kan ikke regjeringen vingle. Nå trenger vi trygghet, langsiktighet og forutsigbarhet for alle landets kommuner og fylker.

Arbeiderpartiet vil gjennom sine forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, krisepakken og denne kommuneproposisjonen styrke og sikre kommunenes forutsetninger for at de skal kunne gjøre jobben sin, en jobb som går ut på å gi barn og ungdom en god barnehage og en god skole, ha god eldreomsorg og gode helsetjenester, i tillegg til å fortsette å drive effektivt smittevern utover høsten og inn i 2021, for å nevne noe. Skal kommunene ha noen mulighet til å utføre oppgavene på vegne av sine innbyggere, må de ha økonomisk trygge forutsetninger. Hvert eneste kommunestyremedlem jeg har snakket med, hver eneste ordfører jeg har snakket med, sier det samme: Penger på bordet nå og garantier for økonomien framover i 2020 er avgjørende om vi ikke skal se kutt i tjenester og utsettelse av så vel nybygg som rehabilitering av kommunale bygg. Det er noe som ikke

vil føre Norge ut av arbeidsledighetskrisen, men som tvert imot vil føre til at bygg- og anleggssektoren kan få store problemer med å holde seg på beina dersom kommunene starter med kutt i sine investeringer.

Kommunenes driftsresultater og soliditet er ikke så lysende og strålende som regjeringen og regjeringspartiene hevder. Vi i Arbeiderpartiet ser at 212 kommuner har hatt negativt driftsresultat i minst ett av de siste to årene, altså over halvparten av landets kommuner. 55 kommuner har hatt negativt driftsresultat i begge årene. 174 kommuner har hatt negativt driftsresultat i det foreløpige regnskapet for 2019. Det nærmer seg da en doubling fra året før. I tillegg ser vi at de små kommunene har et lavere netto driftsresultat enn de store.

Derfor foreslår vi bl.a. i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett at regjeringen må kompensere kommunesektoren for tapte skatteinntekter i 2020. Vi ber om at fylkeskommunene må kompenseres for bortfall av billettinntekter, vi ber om kompensasjon for merutgifter som har påløpt den enkelte kommune, og vi ber også – sist, men ikke minst – om en egen proposisjon til Stortinget med justeringer av inntektene til kommunene for 2020, innen 1. oktober 2020. Da vil regjeringen ha sommeren på seg til å komme med disse forslagene.

Så kommer det en krisepakke, hvor vi bl.a. også foreslår å øke bevilgningene til såkalt gryteklare bygg- og anleggsprosjekter i kommunene og fylkene med 1,5 mrd. kr, og en styrking av Husbanken.

I forbindelse med denne kommuneproposisjonen foreslår Arbeiderpartiet at man i statsbudsjettet for 2021 øker kommunesektorens inntekter med 3 mrd. kr utover regjeringens forslag i kommuneproposisjonen for 2021. Det er viktig, for det er for svakt, det opplegget som regjeringen presenterer for kommunene for 2021.

Så er vi med på en rekke andre forslag – jeg tror det er ca. 15 i tallet vi er med på her i dag. Jeg skal ikke gå gjennom alle dem, men det handler om full dekning av tap, som jeg nevnte, sikring av frivilligsentraler, oppdatering av fergeavløsningsordninger m.m. Alt dette til sammen vil føre til at kommunene vil få trygghet og sikkerhet for 2020, og det vil føre til at kommunene vil få et bedre utgangspunkt for 2021. Men det viktigste med våre forslag er at innbyggerne i våre kommuner kan få trygghet for at kommunene våre kan levere de tjenestene som vi er avhengige av innen omsorg, skole, barnehage og eldreomsorg, og at kommunene kan gjøre det med den kvaliteten som både kan forventes og innbyggerne har krav på.

Det er bare å slå fast at opplegget fra regjeringen og regjeringspartiene, med støttehjulet Fremskrittspartiet påhengt, ikke leverer den tryggheten som innbyggerne bør få. De leverer ikke den tryggheten og de mulighetene som våre lokale og regionale folkevalgte er i behov av

– ikke for 2020 og ikke for 2021. Det er alvorlig, det er et slag mot velferdsutviklingen, og det vil selvsagt gå ut over dem som allerede sliter, og som trenger fellesskapet mest.

Men regjeringen og Fremskrittspartiet har sine prioriteter – det merker vi oss. Blant annet har de altså funnet rom for å kutte enda mer i formuesskatten, nå med 1 300 mill. kr, til dem som har mest fra før. Dette skjer mens kommunene landet rundt blør økonomisk så hardt at vi egentlig ikke finner maken i moderne tid. Det er ikke noe annet enn en grov feilvurdering av regjeringen å øke kuttet i formuesskatten mens landets kommuneøkonomi er i sin største krise siden 1945. Permitteringstallene er skyhøye, arbeidsledigheten er rekordhøy, og det er fullstendig uforståelig – det er også uansvarlig.

Jeg vet neimen ikke hva som er verst, men til sammen blir det ille, og det blir ekstra ille når regjeringen roper etter dugnad og felles løft, at vi må stå sammen og i fellesskap løfte oss ut av krisen, mens regjeringen og Fremskrittspartiet samtidig skjevfordeler i skattesystemet, til fordel for dem med mest fra før. Og ja, jeg kan avklare det med en gang: På direkte spørsmål til Finansdepartementet om hvorvidt kutt i formuesskatten vil skape flere jobber, svarer Finansdepartementet at det klarer de ikke å dokumentere.

Jeg gjentar bare: Arbeiderpartiets samlede opplegg for kommunene i 2020 og 2021, gjennom krisepakker og i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett og denne kommuneproposisjonen, vil være en mye bedre medisin enn regjeringens og Fremskrittspartiets forslag.

Med det fremmer jeg de forslagene som Arbeiderpartiet har alene eller sammen med SV i innstillingen, og så kan jeg bare til slutt opplyse om at Arbeiderpartiet subsidiært vil stemme for forslagene nr. 1, 2, 3, 5 og 6 i innstillingen.

Presidenten: Representanten Stein Erik Lauvås har teke opp dei forslaga han refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Olemic Thommessen (H) [10:55:42]: Representanten Lauvås begynte med å skulle se fremover, men den fremtiden varte ikke mer enn så vidt over til neste år. Så fikk vi en lang beskrivelse av utgifter og hvor dårlig det står til. Representanten Lauvås var litt usikker på hva som var verst eller ille.

Saken er at vi vet at det ikke kommer til å bli mer penger, hvis vi løfter nesetippen litte grann og ser inn i fremtiden. Oljealderen er på hell, og den demografiske utviklingen ser vi går i feil retning. Det betyr at vi er nødt til å innstille oss på en fremtid hvor man ikke bare kan legge på 3 mrd. kr, eller som partnerne til Arbeiderparti-

et vil, enda flere milliarder. Man er nødt til å finne andre grep.

For Høyre handler dette om modernisering, effektivisering, kommunereform, digitalisering. Mitt spørsmål er kort og godt: Hva er det Arbeiderpartiet vil gjøre den dagen det ikke er mer penger å dele ut?

Stein Erik Lauvås (A) [10:56:48]: Det er mer penger å dele ut. Det er mer et spørsmål om hvordan man prioriterer de pengene vi faktisk har å dele ut. Som jeg var inne på i innlegget, har representanten Thommessen og hans regjeringsparti nå i løpet av de siste syv årene delt ut noe sånt som oppimot 25 mrd. kr i året i skatte-kutt, det aller meste av det til dem som har mest fra før. Så kom ikke og belær om at det ikke fins penger, for det fins penger, men det er hvordan man velger å fordele pengene – om det skal gå til dem som allerede har mest fra før i dette samfunnet, eller om vi skal fordele de pengene for å styrke fellesskapet. Det er en prioritering. Jeg registrerer at representanten Thommessen er godt fornøyd med den skjevdelingen han står for.

Det er egentlig ikke tid til å gå så mye mer inn i det, men jeg kan bare bekrefte at framtiden varer lenger enn til neste år. Det er også bekymringen for Arbeiderpartiet når vi ser hvilke prioriteter denne regjeringen har stått for de seneste syv årene og ser ut til å stå for også innen 2021.

Helge André Njåstad (FrP) [10:58:05]: Det er trygt å høyra at Arbeidarpartiet definerer framtida så lenge ho berre er eitt år. Men dei er nærmast på autopilot når dei behandlar kommuneproposisjonen. Sånn har det vore i åtte år: Uansett kva me fire har kome med, har Arbeidarpartiet meint at det var litt for lite, og så har sluttresultatet dei sju åra me har lagt bak oss, vore at kommunane aldri har hatt det betre. Det har faktisk òg vorte bevist at kommuneøkonomien under vårt styre er sterkare enn det han var dei åtte åra med raud-grønt styre.

Eg registrerer også at ein på autopilot fører retorikken om dei som har mest frå før. Eg synest det er litt hult å snakka om i den tida me står i, der næringslivet slit, der det er folk som har satsa alt dei har på å skapa arbeidsplassar som me no treng meir av. Ser ikkje Arbeidarpartiet at dei bør endra retorikken litt overfor dei som er rike på ansvar, som skaper arbeidsplassar og skal sørgja for at me får inntekter vidare? Då må ein ikkje berre ha ein retorikk herfrå om dei som har mest frå før. Det er faktisk dei som sørgjer for at me har så mange milliardar som me kan disponera.

Stein Erik Lauvås (A) [10:59:11]: For å ta formuesskatten først: Det er mulig at representanten Njåstad ikke hørte etter eller ikke har lest de svarene som hans eget finansdepartement har måttet gi til Stortinget når

vi har spurt om kuttene i formuesskatten, som jo representanten Njåstad er veldig for. Han er veldig glad for alle skattekkutt som ikke kommer fellesskapet til gode for øvrig. Men i svaret fra Finansdepartementet om at kutt i formuesskatten skal skape flere arbeidsplasser, sier Finansdepartementet at det klarer de ikke å dokumentere – de klarer ikke å dokumentere det, er det svaret vi får. På det tidspunktet satt også Fremskrittspartiet med finansministeren i departementet.

Så til at kommunene aldri har hatt det bedre: Ja, det har vært engangsinntekter på økt skatt, noe som man ikke har klart å regne inn. Jeg tror at som tidligere ordfører vil representanten Njåstad også forstå at å bruke engangs lottointekter i varig drift er et dårlig forslag å ha.

Karin Andersen (SV) [11:00:31]: Jeg vil bruke anledningen til å invitere Arbeiderpartiet til å være med og stemme for et par av de forslagene som virkelig er framtidsrettede, og som jeg også oppfordrer Høyre til å være med og stemme for. Det handler om å etablere et system som gjør at kommunesektoren og privat næringsliv utover hele landet skal ha bedre mulighet til å skaffe seg den kompetansen de trenger, og at menneskene utover kan gjøre det. Det handler om å få på plass grunnfinansiering for koordineringsfunksjon for desentralisert høyere utdanning. Det har Arbeiderpartiet og SV vært enige om før. Det ser ikke ut som om Arbeiderpartiet er med på det nå.

Det andre er å se på det som jeg i forslaget har kalt «Stangehjelpa», noe som de gjør i Fredrikstad nå, som de gjør i Kristiansand, som de gjør i Oslo, som handler om lavterskel tilbud til folk i psykiatri, innen helse og på andre områder, og som gjør at man kan gi folk det de trenger, med mindre byråkrati og til en lavere kostnad. Vil Arbeiderpartiet være med på dette?

Stein Erik Lauvås (A) [11:01:37]: Ja, Arbeiderpartiet vil være med på at det blir mindre byråkrati, og at vi får iverksatt den tillitsreformen som jeg vet at Arbeiderpartiet og SV er grunnleggende enige om at må gjennomføres. Dessverre har det ikke vært mulig å få et tilstrekkelig flertall i Stortinget for at vi får gjort det på en skikkelig måte så langt. Så får vi håpe at vi kan få rettet på det om et drøyt års tid ved at vi får et nytt flertall som faktisk tar på alvor tillitsreform og at vi må ha mindre byråkrati og bruke mer tid ute og hjelpe folk på skikkelig vis istedenfor å drive overdreven rapportering. Da er bl.a. dette med å ha desentralisert utdanning viktig, og det er helt riktig som representanten sier, at dette har vi stort sett og grunnleggende sett vært enige om at er viktig å få gjennomført. Vi hadde senest i går kveld en sak her i Stortinget om bygningene på Nesna, som jo illustrerer at vi som ulike partier har likt syn i denne saken.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ove Trellevik (H) [11:02:59]: Koronakrisa har store konsekvensar for alle delar av samfunnet, også for kommunane. I kommuneproposisjonen, revidert nasjonalbudsjett og ulike tiltakspakkar legg me grunnlaget for å ta kvardagen tilbake etter nedstenginga 12. mars.

Dei siste månadane og vekene har regjeringa innført økonomiske tiltak for å sikra arbeidsplassar, inntekt for den enkelte og kommunane si evne til å levera gode tenester. Eg vil gje honnør til dei tilsette i kommunesektoren, som i ein krevjande situasjon har bidrege til å finna praktiske løysingar til beste for innbyggjarane. Eg vil også gje honnør til kommunalministeren, som raskt var ute og tok til orde for at kommunane skulle kompensere for ekstraavgifter då koronakrisa var eit faktum og Noreg vart stengd ned 12. mars. Regjeringa og Stortinget vart einige om kommunal satsing før RNB vart lagd fram, men det er viktig å merka seg regjeringas tiltak overfor kommunesektoren både i RNB og i Prop. 120 S for 2019–2020, om Noregs veg ut av krisa.

Samla sett er den økonomiske situasjonen i kommunesektoren god, med eit driftsresultat på nivå med Teknisk berekningsutvals anbefaling i 2019, store disposisjonsfond, ein solid buffer og få kommunar i ROBEK. Kommunesektoren fekk betydelege meirinntekter mot slutten av 2019, noko som bidrog til å halda driftsresultatet oppe. Kommunane og fylkeskommunane har også jamt over solide reserver. For dei fleste var difor det økonomiske utgangspunktet ved inngangen til 2020 godt.

På gjeldssida i kommunesektoren har det etter 2008 vore ein sterk vekst i kortsiktig gjeld. Regjeringa endra difor forskrifta med verknad frå 2017 for å få tydeleg fram det ansvaret kommunestyret har for å vurdere og ta stilling til risikoen som følgjer av kortsiktig gjeld. Dei to siste åra har delen lån som sertifikatlåna har av kommunesektoren sine samla lån, gått noko ned.

Etter utbrotet av korona har det vore uro i kapitalmarknaden, og mange kommunar finansierer sine investeringar i verdipapirmarknaden, men har utfordringar med å refinansiera lån som forfell. Kommunalbankens eigenkapital er soleis styrkt med 750 mill. kr, slik at Kommunalbanken kan refinansiera meir av kommunane si gjeld.

Smitteverntiltaka og oljeprisfallet får store konsekvensar for norsk økonomi og rammar alle næringar og sektorar over heile landet. Også kommunesektoren er ramma, og dei har så langt fått overført 6,5 mrd. kr. I revidert budsjett føreslår regjeringa å auka løyvingane til kommunesektoren ytterlegare med 2,1 mrd. kr, inkludert ei auke av rammetilskotet til fylkeskommunane på 1,5 mrd. kr som kompensasjon for tapte billettinntekter i kollektivtrafikken.

I revidert budsjett følger regjeringa også opp Stortingets oppmoding om å redusera arbeidsgjevaravgifta i to månader med fire prosentpoeng. Det inneber ei innsparing for kommunesektoren på heile 2,2 mrd. kr.

I revidert nasjonalbudsjett gjev regjeringa også ei foreløpig vurdering av dei økonomiske konsekvensane av koronakrisa for kommunesektoren. Så langt viser berekningane at forventna skatteinntekter er justerte ned med 5,3 mrd. kr for 2020. Det vert anslått at brukarbetalinga til barnehage, SFO og kollektivtrafikk vert redusert med 5,5 mrd. kr i 2020.

Direkte meirutgifter til virusutbrotet er anslått til 3,6 mrd. kr i 2020, og dette omfattar i hovudsak kostnader til auka kapasitet og smittevernustyr i helse- og omsorgstenesta. Det vert vidare anslått at kommunesektoren vil spare 9,1 mrd. kr som følgje av lågare løns- og prisvekst på varer og tenester i 2020.

Men dette er sjølvsagt svært usikre tal. Me veit også at det er stor forskjell mellom kommunane, og at KS har andre berekningar. Det er difor for tidleg å seia kva dei endelege konsekvensane for kommunane vert. Regjeringa har sett ned ei arbeidsgruppe saman med KS, som skal kartleggja kva konsekvensar koronakrisa har for kommuneøkonomien.

Etter RNB-forhandlingane mellom regjeringspartia og Framstegspartiet vart tenestene for innbyggjarane ytterlegare styrkte med ei tiltakspakke for sårbare eldre på 400 mill. kr. Justering av innretninga for inntekter til kommunane frå havbruksnæringa vart også styrkt til kommunane sin fordel, slik Njåstad har påpeikt.

I den aller siste tiltakspakka frå regjeringa, jamfør Prop. 120 S for 2019–2020, som vert behandla i finanskomiteen, vert rammene til kommunesektoren føreslått auka ytterlegare med 5,7 mrd. kr til tiltak i kommunesektoren. Desse pengane kjem på toppen av dei til saman 10,8 mrd. kr kommunesektoren allereie har fått løyva som følgje av koronakrisa.

Regjeringa føreslår her å bruka 2,5 mrd. kr på vedlikehald og rehabilitering av bygg og anlegg i kommunane, og tilskotet vert fordelt til alle kommunane i landet. 2 mrd. kr vert fordelte etter innbyggjartal, og 0,5 mrd. kr vert fordelte etter kommunane sin del av arbeidsledige.

Ti kommunar i Finnmark får auka mobilberedskap, og 600 mill. kr går til næringsutvikling i kommunane. Her kan bedrifter søkja om midlar som kan få opp aktiviteten og skapa nye arbeidsplassar i heile landet etter krisa. 20 mill. kr går til digitalisering av plan- og bygningssaker og 600 mill. kr til fylkeskommunane i kompensasjon for tapte billettinntekter. Dette kjem på toppen av dei 1,5 mrd. kr dei tidlegare har fått. Det går ytterlegare 400 mill. kr til kommunane som kompensasjon for utgifter til smittevern, og 170 mill. kr til fylkeskommunane i kompensasjon for auka lærlingtilskot.

Alt i alt har regjeringa og stortingsfleirtalet, med Framstegspartiet, styrkt kommunesektoren kraftig, med ca. 16,5 mrd. kr no i vår. I tillegg til dette har kommunesektoren også ytterlegare vorte styrkt med ca. 35 mrd. kr sidan 2013. Eg føler meg trygg på at kommunesektoren vil verta følgt opp av regjeringa ytterlegare i inneverande år dersom det skulle verta nødvendig.

Det økonomiske opplegget for 2021, som er hovudbodskapen i kommuneproposisjonen, er også tilfredsstillande. Uavhengig av koronasituasjonen må kommunesektoren dei komande åra pårekna strammare inntekter framover. Blant anna vil lågare inntekter frå oljesektoren og meirutgifter knytt til den demografiske utviklinga påverke inntektsramma i åra som kjem. Sjølv om budsjetta er stramme, prioriterer regjeringa likevel vekst i kommunesektoren sine frie inntekter i 2021. Det blir, som saksordføraren nemnde, lagt opp til ein vekst i dei frie inntektene på mellom 2 mrd. kr og 2,4 mrd. kr.

I perioden 2013–2019 var den gjennomsnittlege årlege veksten i kommunesektoren sine frie inntekter per innbyggjar på 0,7 pst., mot 0,6 pst. i perioden 2005–2013. Veksten i dei frie inntektene har dermed vore lik både i perioden 2005–2013 og frå 2013 til 2019. Men med regjeringa og Framstegspartiets opplegg for 2020 og 2021 legg vi til rette for at kommunesektoren kan levera nødvendige tenester så lenge dagens koronasituasjon varar, og for at kommunesektoren fortsatt skal kunna gjera det når situasjonen er normalisert.

Regjeringspartia og Framstegspartiet har i forhandlingane om kommuneproposisjonen for 2021 også vorte einige om at ordninga med toppfinansiering av ressurskrevjande tenester i kommunen treng ei justering for betre å vareta dei minste kommunane, som har eit stort tal brukarar av slike tenester.

I RNB er det ei ekstra løyving på 150 mill. kr til ferjefylka, som legg til rette for miljøvenlege ferjeløysingar. Desse fordeler me her i kommuneproposisjonen.

Me er einige om at løyvingane til frivilligsentralane skal øyremerkast. Kanskje viktigast av alt er me einige om at kommunesektoren skal vera trygg på at regjeringa tek ansvar som følgje av covid-19-utbrotet. Det gjeld både i form av økonomiske konsekvensar av smitteverntiltak innført av statlege myndigheiter og inntektsbortfall frå f.eks. eigendarar og fallet i skatteinntektene som ein konsekvens av virusutbrotet. Me er einige om at regjeringa skal gjera nye vurderingar av behovet for kompensasjon til kommunane i lys av ny informasjon om både meirutgifter og inntektsbortfall i kommunesektoren, og om nødvendig fremja forslag om dette til Stortinget. Regjeringa skal også koma med ein økonomisk analyse av dei samla økonomiske konsekvensane koronaepidemien har hatt for kommunesektoren.

Kommunane kan no fokusera på tenestene til innbyggjarane i god vissheit om at regjeringa vil stilla opp for kommunane i det vidare arbeidet med å produsera gode tenester til innbyggjarane og næringslivet, trass i den situasjonen me er i. Arbeidarpartiet og Lauvås sine bekymringar for kommunesektoren er godt varetekne, slik eg ser det.

Dei to Dokument 8-forslaga me har til behandling i dag, om betre ferjepolitikk og ekstraløyvingar til kommunesektoren, støttar me naturlegvis ikkje slik som det er.

Eg vil tilrå dei andre forslaga Høgre er med på i innstillinga i kommuneproposisjonen, men ikkje forslag til vedtak II, for det kjem ikkje Høgre til å støtta. Me kjem i staden til å støtta det forslaget representanten Njåstad viste til, forslag nr. 24, som er eit laust forslag som vert lese i salen i dag.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Masud Gharakhani (A) [11:13:19]: Ifølge representanten Trellevik har kommunene hatt så mange gode år at de skal klare seg selv. Det er vel derfor høyrefolk nå angriper offentlig sektor. Nå skal det kuttes og privatiseres. Til Klassekampen har representanten Trellevik sagt:

«Ja, det vil nok være eksempler på kommuner som har hatt utgifter de ikke vil få dekket.»

Videre sa han:

«Det som blir objektivt vurdert til å være koronautgifter, vil staten ta et medansvar for.»

Kommunene ønsker nå en tydelig garanti, og det har Arbeiderpartiet gitt dem.

Hva er objektive koronautgifter for Høyre? Er det faktisk tapte skatteinntekter for kommunene? Svar ja eller nei. Er det merutgifter som følge av korona? Svar ja eller nei.

Ove Trellevik (H) [11:14:07]: Tapte skatteinntekter: ja. Meirutgifter for kommunane: Det må vera objektivt korrekt. Difor har regjeringa sett ned ei gruppe som saman med KS skal sjå på kva som er koronarelaterte utgifter som er relevante for staten å følgja opp.

Det vil alltid vera slik at kommunane vurderer ting ulikt, både når det gjeld drift av skular, reinhald og anna. Enkelte kommunar har eg sett bokfører alt dette som koronautgifter, mens andre tek omsyn til dei utgiftene dei faktisk ville hatt uansett.

Så mi erfaring er at bokføringa av dette er ulik mellom kommunane. Difor er det viktig for meg og for Stortinget å få god oversikt over dette, og at det vert jobba med, slik at kva som skal vera objektive og riktige kriterier for kva som er reelle koronautgifter, vert teke hand om på ein god måte. Den måten regjeringa legg opp til

for å løysa dette, meiner eg er både truverdig og ein god tryggleik for kommunane både for inneverande år og ikkje minst for neste år.

Heidi Greni (Sp) [11:15:22]: Det er stor usikkerhet i kommunesektoren om hvorvidt regjeringen faktisk vil kompensere for koronautgifter. Kommunene trekker i nødbremsen, utsetter investeringer og reduserer tjenestetilbudet. Alvdal Høyre har til og med foreslått at det skal innføres en lønnsreduksjon for kommunalt ansatte på 10 pst., for de tror ikke noe på at det kommer en dekning av koronakostnadene fra regjeringen.

En enstemmig finanskomité gikk i forbindelse med behandlingen av tiltakspakke 4 inn for at

«kommunene og fylkeskommunene skal kompenseres for virkningen av skattesvikt, inntektsbortfall, herunder kompensasjon for bortfall av foreldrebetaling, og merutgifter i forbindelse med koronapandemien».

Hvorfor står ikke Høyres medlemmer i kommunal- og forvaltningskomiteen inne for dette lenger? Hvorfor går regjeringen bort fra denne lovnaden når de nå stemmer imot det likelydende forslaget som har blitt fremmet her i dag?

Ove Trellevik (H) [11:16:25]: Likelydande forslag, seier representanten. Eg oppfattar ikkje ordlyden – i alle fall ikkje i opptakta til dette, i merknadane – som lik. Det regjeringa har vore oppteken av, og som har vore veldig viktig for Høgre, er at me skal vera med og ta ansvar for dette. Men i samfunnet vårt i dag er det svært mange som har bidrege. Det er tusenvis av arbeidsledige, det er gründerar som har mista livsverket sitt, og mange kommunar har mange ressursar å by på i denne store fellesdugnaden.

Eg oppfattar at representanten Greni ønskjer at kommunane skal kompensera krone for krone. Det er ei løysing som Høgre er sterkt imot, fordi det er veldig vanskeleg å finna kvar enkelt krone, krone for krone. Det vil vera veldig ressurskrevjande å etterprøva kommunane på om dette er reelle utgifter, eller om det er utgifter dei uansett ville ha hatt. Difor er eg heilt imot å løysa dette med ein slik lovnad. Det eg er for, er det opplegget som regjeringa har, der ein objektivt sett set seg ned og diskuterer kva som er kommunane sine koronarelevante utgifter, og er med på å dekkja utgiftene til kommunane.

Karin Andersen (SV) [11:17:41]: Det ble nok ikke særlig mye klarere for kommunesektoren etter den replikkvekslingen. Poenget er: Skal man gi en garanti for koronarelaterte økte utgifter og tapte inntekter? Det er det som er poenget. Det er ingen som har tenkt at det handler om noe annet enn det. Det er den garantien

som mangler. Det som står i forslaget som Høyre er med på, er at man skal gjøre en vurdering av behovet for kompensasjon for kommunesektoren. Og man skal, om mulig, gi en løypemelding for dette. Men kommunene har jo disse utgiftene nå. Det er nå koronakrisen er – det er ikke neste år eller året etter det igjen. Representanten Trellevik var jo sjøl saksordfører for saken om kommuneloven, som pålegger kommunene å kutte i budsjettene sine når inntektene svikter. Skal de se bort fra den loven nå?

Ove Trellevik (H) [11:18:41]: Nei, sjølvsagt skal kommunane følgja kommunelova, og me har i løpet av dei tre siste dagane i denne stortingssesjonen løyva ganske mange milliardar kroner til kommunesektoren som dei ikkje hadde rekna med. Så det er gode grunnar for kommunane til å setja seg ned og justera budsjetta sine i takt med både den auka inntektsramma dei får, og den endringa i utgiftene sine som dei vil få. Enkelte plassar vil dei ha meir utgifter, og andre plassar vil dei ikkje ha så store utgifter som dei har budsjettert med.

Det som ligg i dette med ei løypemelding, er sjølvsagt at me ikkje kjenner skatteinntektene til landet vårt før året er omme. Me kjenner heller ikkje rekneskapane til kommunesektoren før året er omme. Difor kan det vera tilfredsstillande med ei løypemelding frå det utvalet som regjeringa har sett ned, og som skal kunna sjå på dei samla utgiftstapa og inntektstapa til kommunesektoren som følgje av koronakrisa, og gje ei løypemelding tilbake til Stortinget.

Eg synest det er veldig fornuftig at Stortinget vert halde orientert, i og med at me er løyvande myndigheit. På den måten er ein òg i stand til å auka, om det skulle vera nødvendig. Regjeringa har òg vore tydeleg på at ho ønskjer å gje kommunane meir pengar dersom det skulle vera behov for det, også i inneverande år.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Karin Andersen (SV) [11:20:00] (komiteens leder): Det skulle da vel bare mangle at ikke regjeringen skulle melde tilbake til Stortinget på dette. Det er jo ikke det vi snakker om nå. Det vi snakker om, er at når det er krise i både næringsliv og kommunesektor, skal vi garantere for at kommunesektoren ikke skal få de tapene nå.

Hvorfor er det viktig nå? Jo, det er nettopp fordi vi har behov for å se framover, for å se at kommunesektoren nå kan være et flomvern mot mer arbeidsløshet og større problemer i samfunnet. Hvis vi putter pengene der, vet vi at det blir arbeidsplasser av det. Vi vet at det blir arbeidsplasser av det i privat sektor også, for da har kommunene råd til å sette i gang vedlikeholdsprosjekter. De har råd til f.eks. å sette i gang mange av de oppgavene de trenger å løse framover med hjelp av velferds-

teknologi i eldreomsorgen, som mange er opptatt av her. Ja, vi skal se framover, og det er et problem framover. Vi kan avhjelpe noe av det med velferdsteknologi, men det har ikke kommunene penger til nå. Skal kommunene kunne tenke framover nå og gjøre de smarte tingene, sånn at vi kommer bedre ut framover? Ja, det mener SV. Derfor mener vi at midlene til kommunesektoren nå skal økes – vi har foreslått 10 mrd. kr raskt.

Jeg hørte representanten Trellevik si at regjeringen var tidlig ute. Regjeringen foreslo 250 mill. kr i skjønnsmidler. Så var det Stortinget som tvang fram de neste 5 mrd. kr som kom, og så fikk vi en kommuneøkonomi hvor man på finurlig vis regnet ut at her var det veldig mye penger å hente – og særlig hvis folk som flere her nå omtaler som helter i koronakrisen, ikke får noen lønnsøkning neste år. Ja, det var takken sin – det har man regnet ut at de ikke skal ha. Hvis kommunesektoren skal ha rammer til å kunne gjennomføre et lønnsoppgjør nå og si litt takk til renholderne, til lærerne, til alle ansatte i omsorgen og sørge for at det også er nok folk der, er de nødt til å ha noen helt andre rammer enn det denne regjeringen har tenkt å by på.

Det er mange som har lidd nå under koronakrisen. Jeg har hatt kontakt med veldig mange eldre, funksjonshemmede og pårørende, og også med foreldre med unger som er ganske alvorlig syke og har problemer, som nå har stått på vent. Det er behov for å styrke disse tjenestene framover, og det er framtidsrettet, for det vil gjøre at flere mennesker klarer seg bedre og har et bedre liv. Det var da krisen slo til, at vi så manglene i offentlig sektor på både beredskapsplaner og kapasitet i sykehusene og omsorgen – det var ingenting å gå på. Man stengte til og med ned helsestasjoner for barn, skolehelsetjener. Det er veldig alvorlig at det er så knapt.

Kommunesektoren har en veldig viktig oppgave i hverdagen for veldig mange folk. De har også en utrolig viktig oppgave med å være gode tilretteleggere for næringslivet. Det må vi sørge for at de blir framover.

Vi har også behov for å sørge for at skolen framover blir bedre, og sørge for at hver eneste elev kommer ut av den med styrket sjøltillit og gode kunnskaper og klarer seg bedre. Det er en investering i framtida. Det vil SV bruke penger på. Vi vil bruke penger på at disse skolene også skal være universelt utformet, slik at alle elever kan gå på hjemskolen sin, og at ikke noen må bli sendt et annet sted.

Det er stort behov for økt kvalitet og kvantitet i både eldreomsorg, psykisk helse og rehabilitering. Bedre rehabilitering er det et kjempebehov for. Mange snakker om at folk skal tilbake igjen til arbeidslivet. Ja, de må faktisk få tilbud om rehabilitering for å kunne det. Det vil lønne seg, og SV er villig til å satse på det.

Kommunesektoren skal bidra til bærekraftsmål både på sosial utjamning og for å nå klimamål. Det er veldig viktig, det vil SV sørge for. Kommunesektoren må også sørge for at vi får gjort noe med den alvorlige reduksjonen av det biologiske mangfoldet vi nå har, og som truer livsgrunnlaget vårt. Det trengs kompetanse i kommunesektoren for dette, slik at kommunepolitikere kan få gode, oppdaterte og faglig korrekte råd, slik at de kan være med på – og ha mulighet til – å ta dette ansvaret.

Til slutt: Ordningen med ressurskrevende tjenester må styrkes. Den må ikke bare endres, slik som flere nå – gudskjelov – ser ut til å være enig i, den må også styrkes. Dette er helt livsviktige tjenester for noen mennesker, og når ordningen er så smal som den er i dag, går det ut over tjenesten, særlig til eldre.

Da vil jeg ta opp de forslagene SV har i innstillingen.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Ove Trellevik (H) [11:25:27]: Den 11. mars erklærte WHO pandemi. Den 12. mars stengde Erna Solberg og regjeringa landet ned. Den 13. mars lanserte Erna Solberg og kommunalministeren – som representanten riktig nok nemner – 250 mill. kr i ekstra skjønsmidlar til kommunesektoren, samtidig som dei sa at det ville koma meir pengar i revidert nasjonalbudsjett og i dei andre pakkane når ein fekk oversikt over situasjonen. Men det var altså dagen etter dei lanserte 250 mill. kr.

Eg må seia at eg får litt assosiasjonar til Marve Fleksnes: Det er min mayday! Det er min mayday! Det er ein veldig trong til å vera med og styra i SV. Det er nesten imponerande å høyra. Det må vera frustrerande å sjå Erna Solberg og resten av regjeringa handtera denne situasjonen på ein svært, svært tilfredsstillande måte for heile samfunnet.

Mitt spørsmål er: Korleis i all verda ser SV føre seg at kommunane skal kompensere krone for krone objektivt sett for resten av samfunnet?

Karin Andersen (SV) [11:26:36]: Det er en realitet at det er Stortinget som har gjort veldig store forandringer i de krisepakken regjeringen har lagt fram, og styrket dem vesentlig når det gjelder både arbeidstakernes muligheter til å ha noe å leve av, bedriftenes muligheter til å drive videre og kommunenes inntekter – som det faktisk er Stortinget som har presset på for å få vedtatt. Det er altså ikke regjeringen som har lagt fram disse forslagene.

Regjeringens forslag har vært veldig minimale til nå, og ikke engang nå klarer stortingsrepresentanten fra Høyre og regjeringen å garantere at kommunesektoren

skal få dekket de ekstraavgiftene de har hatt, og de tapte inntektene de har hatt. Det er den garantien – og ikke hvordan det skal regnes ut – som er viktig nå: at man sier at man skal få dekket de faktisk økte utgiftene og de faktisk tapte inntektene, ellers har kommunesektoren nå ikke penger, og de må kutte. Det betyr flere arbeidsløse og enda dårligere omsorg.

Ove Trellevik (H) [11:27:45]: Svaret frå representanten vitnar om at regjeringa har gjort alt rett når det gjeld garantien som regjeringspartia og Framstegspartiet er med på, og dei signala og dei lovnadene som regjeringa har kome med. Representanten Andersen er jo ikkje i stand til å forklara korleis ein objektivt sett skal kunna klara å gje kommunesektoren krone for krone tilbake på ein god måte, som gjer at kommunane vil føla seg likebehandla. Eg har i innlegget mitt tidlegare i dag nemnd at kommunane bokfører desse koronautgiftene sine ulikt. Korleis i all verda har representanten Andersen tenkt å sørgja for at det vert eit objektivt rett og riktig system? Eg ønskjer svar på det. Eg synest det er veldig relevant når representanten brukar så mykje tid på det – skriv det i innstillinga og tek det opp både i innlegget sitt og i replikkordskiftet. Så eg ønskjer svar på dette spørsmålet.

Karin Andersen (SV) [11:28:41]: Det er jo dette hele kommunesektoren etterspør. KS og alle etterspør det – ikke hvordan man akkurat i dag regner ut krone for krone hvordan dette skal gjøres, men at man slår fast prinsippet, og at man gir en garanti for det. Jeg ser hva som står i forslagene som Høyre er med på. Man skal gjøre en vurdering og «om mulig gi en løypemelding». Kommunestyrerepresentanter, ordførere og rådmenn sitter nå med krav på seg og må kutte i budsjettene når de ser at inntektene svikter og at utgiftene øker. Slik er kommuneloven, som representanten Trellevik var saksordfører for. De kan ikke leve på og budsjettere med en ny vurdering og en mulig løypemelding en eller annen gang. De er pålagt å kutte. Flere kommuner må nå si opp folk, de må legge ned tilbudet til eldre, og de må stoppe de vedlikeholdsoppgavene som privat sektor nå skriker etter å få.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

André N. Skjelstad (V) [11:30:17]: For 100 dager siden tok vi fatt på en oppgave vi ikke kjente omfanget av, regjeringspartiene så vel som opposisjonspartiene. Det ble heldigvis viktig for alle å fokusere på de gode tiltakene framfor å piske partipolitiske kjepphester. Tiltakene måtte til. Samtidig ble vi tidlig klar over at Kommune-Norge måtte sette seg i ekstraordinær beredskap. Det var i kommunene jobben virkelig skulle gjøres.

For Venstre og regjeringen var det viktig å få på plass tiltak og forsikringer som gjorde situasjonen mest mulig håndterbar for kommunene. I dag vil jeg benytte anledningen til å takke for den formidable innsatsen som er lagt ned i Kommune-Norge. Den har kostet. Derfor var det viktig at kommunalministeren tidlig forsikret om at kommunene skulle kompenseres for covid-19-relaterte utgifter. Det ble igjen understreket i kommuneproposisjonen, og det er viktig og nødvendig for at kommunene skal føle seg trygge på at de ikke skal lide noe tap eller må kutte i tjenester som følge av nødvendige tiltak som blir iverksatt.

Mens opposisjonen stadig bidrar til å bringe uklarheter og utryggheter rundt denne forsikringen, må jeg igjen bare understreke at sammen med KS vil regjeringens arbeidsgruppe gå grundig til verks og sikre at utgifter som følger direkte av situasjonen, vil kompenseres. Det er allerede bevilget nesten 13 mrd. kr til kompensierende tiltak i kommunene.

I en virkelig tid er det ekstra meningsfullt å arbeide med det som virkelig berører folk der ute. Kommuneøkonomi og kommunepolitiske prioriteringer vekker nok ikke de store massene, men betyr likevel utrolig mye for folk flest. Derfor er jeg glad for at Fremskrittspartiet tidlig ga uttrykk for at de ønsket å stå sammen med regjeringen om kommuneproposisjonen, og jeg vil takke for et konstruktivt samarbeid med Helge André Njåstad. Hans og Fremskrittspartiets bidrag gjorde at proposisjonen ble enda tydeligere på viktige politiske prioriteringer, bl.a. knyttet til ferjepriser og ferjeavløsningsmidler.

Knappe to måneder før landet lukket seg den 12. mars, hadde nye fylker så vidt tatt fatt på arbeidet med å samkjøre seg i de nye enhetene. Fra nyåret ble 19 fylker til 11, og samkjøringen krever pågangsmot, entusiasme og ikke minst et lederskap som går i front for å gjøre de nye fylkene unike og slagkraftige på sine vis. Jeg har stor forståelse for at det arbeidet nå ligger litt på vent. Til høsten håper jeg imidlertid at de nye fylkene vil få tilstrekkelig ro til å ta fatt og arbeide sammen i de nye enhetene.

Jeg ser også fram til å reise rundt og lytte til erfaringene som er gjort så langt, samtidig som jeg allerede har bitt meg merke i forhold som er litt uheldige.

De siste årene har regionreformen blitt filleristet av opposisjonen og kommentatorer. Den ene dagen er det mangelfull utflytting av statlige oppgaver; den andre dagen er det et vansiret norgeskart. Det er med andre ord ikke måte på hvor ille regionreformen har blitt for landet. Det gjør inntrykk når fylkesrådslederen i landets største fylke understreker at hun vil arbeide imot organiseringen av det nye fylket hun er satt til å lede. Venstre står fast på at dagens 11 regioner er bedre rustet til å ta

fatt på morgendagens utfordringer enn de gamle 19 var. Vi mener de nye regionene går en spennende tid i møte. Den største ulykken for de nye fylkene er politikere som internt arbeider med sabotasjeplaner mot de enhetene de er satt til å styre.

For å rydde opp i en misforståelse først som sist: Kommune- og regionreformen var aldri en reform for å flytte ut statlige arbeidsplasser. Denne regjeringen trengte ingen reform for å gjennomføre det. Det fikk vi i Venstre derimot til gjennom separate avtaler med regjeringen i forrige periode, da vi fikk opprettet 1 200 nye statlige arbeidsplasser – alle med trygg avstand fra Oslo-gryta. Kommune- og regionreformen hadde til hensikt å flytte så mye makt som mulig ned fra stat til fylker og kommuner.

Til det trengte vi å øke til større enheter som var i stand til å ta imot de oppgavene, og det har ikke manglet på oppgaver: administrasjon av fylkesveier, forvaltning av tilskudd til utvidet bredbånd, eierskap og forvaltningsansvar for fiskerihavneanlegg, forvaltning av tilskudd til friskliv, læring og mestring, og mange flere, oppgavegiveransvar overfor Siva og Innovasjon Norge, utarbeidelse av regionalt næringsprogram for landbruket – og noen oppgaver i de nye fylkene har også blitt til der.

Det er rett og slett ikke annet enn villedelse å påstå at de nye fylkene ikke har fått noen nye oppgaver. De nye fylkene er gjort i stand til å ta imot ytterligere oppgaver, bl.a. knyttet til videregående opplæring, kompetanseheving, da de ulike fylkene best kjenner sine spesifikke behov. Kommunesektoren er blitt styrket med anslagsvis 25–30 mrd. kr under denne regjeringen, og den årlige veksten i frie inntekter har også økt under Solberg-regjeringen. Jeg legger til ytterligere vekst i kommuneproposisjonen, som vi vedtar i dag. Dette er tall som Venstre står godt i, og som vi understreker at regjeringen også vil følge opp i oppfølgingen av Kommune-Norge.

Nils T. Bjørke hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [11:35:17]: Det ble aldri den store oppgaveoverføringen til de nye fylkeskommunene som vi hadde håpet på. Tiden etter at sammenslåingen ble vedtatt, har vist oss at regjeringen ikke har klart å fylle regionreformen med innhold og oppgaver. Flere av oppgavene det skulle utredes om skulle overføres til fylkeskommunene, har en siden konkludert med at ikke skal overføres til fylkeskommunene. Annen oppgaveoverføring har stanset opp som en følge av at fylkeskommunen ikke får midler som trengs for å

løse oppgavene, og nå går Unge Venstre ut i Aftenposten og sier at de mener at regionreformen var mislykket, og de vil skrote hele fylkeskommunen, en reform som Venstre selv har ivret for.

Mitt spørsmål blir da: Hva er Venstres ambisjoner for veien videre for de nye fylkeskommunene – vil det komme flere nye oppgaver?

André N. Skjelstad (V) [11:36:12]: Venstre ivrer for regionreformen og skulle gjerne ha fått til enda flere oppgaver. Men dette er en massiv flytting av oppgaver, og det medfører mer makt, ikke minst til de nye fylkeskommunene, enn det har vært tidligere. Så er alternativet, som Arbeiderpartiet tydeligvis tar til orde for, å skrote mellomnivået. Det håper jeg virkelig ikke skjer, for det vil gjøre at en vil få en veldig sentraliserende effekt rundt de største byene. Men det kan høres ut som om det er Arbeiderpartiets politikk, og det vil jeg i så fall beklage.

Heidi Greni (Sp) [11:37:05]: Regionreformen vil jeg også følge opp, og den kan jo egentlig ikke karakteriseres som noe annet enn et gedigent mageplask. Den varslede overføringen av flere av oppgavene er nå avlyst, bl.a. på kulturområdet og barnevernområdet. De oppgavene som er overført, er ikke fullfinansiert. Overføringen av fiskerihavnene er blitt helt fastlåst fordi fylkene ser at de ikke kan ta på seg oppgaven, for det er ikke i nærheten av nok penger som følger med til å finansiere det. Jeg registrerer også stor misnøye innad i Venstre, når Unge Venstre nå vil avvikle hele fylkeskommunen fordi denne reformen er et gedigent mageplask.

Er representanten Skjelstad fornøyd med regionreformen så langt, og hvis ikke, hva vil han gjøre for å fylle den med nye oppgaver og innhold? Nå ser vi at fylkene tvert imot har fått mindre makt, de har fått et statlig pålegg om å innføre fritt skolevalg. Når skal fylkene få igjen denne makten?

André N. Skjelstad (V) [11:38:13]: Jeg hørte med interesse på det representanten Greni leste opp. En kan jo stille seg noe forundrende til deler av dette. Når de fleste av fylkeskommunene nå har rød-grønt styre og er helt tydelige på at de ikke vil følge opp intensjonene, vil det også vanskeliggjøre mulighetene til å få enda flere oppgaver, og de sier til og med nei takk til oppgaver, som det som skjedde bl.a. på kultur. Dette er også helt tydelig i det største fylket her i landet, altså Viken, som helt åpent har sagt at det de først og fremst skal jobbe for, ikke er innbyggerne, men å skrote hele fylkeskommunen. Det synes jeg er svært beklagelig. Ellers vil Venstre fortsatt jobbe for at vi skal ha tre nivå her i landet,

med mulighet til å gjøre flere oppgaver, ikke minst også helseforetakene.

Karin Andersen (SV) [11:39:21]: Flere av ferjefylkene har gått foran og gjort veldig viktige vedtak om å legge om til nullutslippsferjer. Men det har kostet mye penger for mange av dem, og de får ikke kompensert de ekstrautgiftene de har hatt, verken fra regjeringen eller i de forlikene som nå er inngått – det er litt mer, men ikke så mye. I dag fremmes det et forslag om at vi i forbindelse med budsjettet for 2021 skal legge om finansieringsordningen slik at staten fullt ut tar merkostnadene ved klimaomlegging av fylkenes hurtigbåt- og ferjetrafikk, og at ordningen må fange opp både gjennomførte og kommende tiltak – altså at staten sikrer at denne omleggingen går framover. Under høringen i forbindelse med kommuneproposisjonen sa flere av fylkene at de neimen ikke visste om de turte å gå videre med dette nå, fordi man ikke fikk kompensert det. Hva er grunnen til at Venstre ikke vil være med på å kompensere dette slik at det blir ført videre nå, og at verftsindustrien da får nye og viktige oppdrag?

André N. Skjelstad (V) [11:40:27]: Som representanten Njåstad refererte til tidligere, sa jeg at kommuneproposisjonen etter forhandlingene ble enda bedre, og ikke minst på dette punktet, der vi også får kompensert ordningen. Trøndelag fylkeskommune gikk i front når det gjaldt omlegging av bl.a. de grønne løsningene, som har blitt veldig bra. Det som det ligger an til her, med ferjeavløsningsordningen, synes jeg er en veldig god ordning, som selvfølgelig også over tid må følges opp. Dette gjør også at flere av ferjene våre nå vil være nullutslippsferjer. Det vil være en gledelig utvikling framover og noe jeg også trodde at representanten Andersen var svært fornøyd med.

Presidenten: Replikkordskiftet er avslutta.

Torhild Bransdal (KrF) [11:41:34]: Kommuneproposisjonen er jo vårens vakreste eventyr, ikke Holmenkollstafetten. Det er sikkert noe sant i det, men folk skulle bare vite at dette er en av de viktigste sakene i hele året, med relevans midt i folks hverdag, ettersom det legges rammer for statens forpliktelser for den viktigste velferdsleverandøren, og det er jo kommunene og fylkeskommunene.

Dette er det godt å få sagt for en gammel ordfører som ikke har glemt hvordan det er å ha kommuneskøne på. Enkelte ganger var de skoene vel trange, og det var de mange ganger under skiftende regimer. Men det utfordret til kreativitet og innovasjon.

Denne våren har jo vært spesiell, også under behandlingen av kommuneproposisjonen, som både for-

ventningsmessig og reelt henger nøye sammen med kripakkene, koronarefusjon til kommuner og fylkeskommuner og revidert nasjonalbudsjett.

For kommunesektoren er det viktig å ha trygghet for koronarelaterte utgifter, og det har vært snakket mye i denne salen i dag om en garanti. Regjeringen har helt klart sagt at vi skal legge Finansdepartementets anslag til grunn for utviklingen i kommunesektoren, og det er det som skal regnes som den såkalte garantien. Og det er ganske klart sagt fra regjeringen at koronarelaterte utgifter skal refunderes, men de skal ikke refunderes på forhånd, de skal refunderes i etterkant.

Kristelig Folkeparti konstaterer at kommuneoppbygget er stramt, men stabilt. Det er fremdeles stramme rammer for kommunene, og det har vært varslet lenge. Handlingsrommet er trangere i norsk økonomi, til og med før koronautbruddet. Det er vi alle klar over, og det er viktig å preke sant enten en er i posisjon eller i opposisjon, for det er utrolig lett å møte seg selv i døra. Jeg håper for en del partier i denne sal at den døra ikke blir for trang.

Proessen har vært god både i kommunalkomiteen og ikke minst mellom de fire forlikspartiene. Spesielt vil jeg framheve Fremskrittspartiet, som i denne behandlingen av kommuneproposisjonen har hatt en helt annen oppmerksomhet på den sosiale dimensjonen i kommunene.

En viktig sak for Kristelig Folkeparti er frivilligsentralene. Allerede da regjeringen la fram kommuneproposisjonen, ble det klart at finansieringen var sikret for neste år, og nå, med de løse forslagene som er lagt fram i salen, er dette en øremerket ordning som vil fortsette.

Frivilligsentraler – hva er det for noe? Det er beredskap, det er frivillighet, det er barn og unge, det er eldre, det er sosiale tilbud, det er limet i hverdagen. Jeg skulle gjerne stått her og ikke øremerket, for jeg mener det har noe med demokrati i kommunene å gjøre. Men dette øremerker jeg gjerne, for dette er viktig. Dette binder sammen. Ikke minst har pandemisituasjonen vist hvor viktig det er, for frivilligsentralene har også en umåtelig viktig beredskapsrolle, spesielt i mellomstore og mindre kommuner.

I forliket ber vi også regjeringen lage en mekanisme for toppfinansieringsordninger for ressurskrevende tjenester som bedre ivaretar små kommuner med et stort antall brukere av ressurskrevende tjenester. Det kan f.eks. være sterkt funksjonshemmede, trafikkofre, folk som er avhengige av kostbar pleie og oppfølging. Ordningen er svært viktig. I år etter år har vi i opposisjon kjempet for denne, og jeg er veldig glad for at vi har kommet et lite stykke på vei, at vi gjør noe for de mest kostnads-krevende, og at de mindre kommunene får noe tilbake med dette.

Jeg må erkjenne at det kan stå et stykke arbeid igjen for å se hvordan en fordeler kostnader mellom staten og primærkommunene slik at de som har skoene på i denne sammenhengen, ikke blir de som lider. Det er ikke greit å vite at en er bruker av slike tjenester i en kommune med begrensede ressurser. Da kan man fort bli ansett som en utgiftspost, i stedet for – som vi mener – at hvert menneske er en unik ressurs i seg selv.

Jeg vil melde at Kristelig Folkeparti ikke støtter forslag til vedtak II, om frivilligsentraler, men støtter det forslaget om frivilligsentraler som er lagt fram av Helge André Njåstad, på vegne av regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [11:46:53]: Regionreformen har først og fremst blitt en strukturreform som verken innebærer betydelige nye oppgaver eller mer makt til fylkeskommunene. Vi har i alle fall større ambisjoner for fylkeskommunene enn dette. Vi vil styrke lokaldemokratiet ved at flere beslutninger skal tas nær folk. De som kjenner best til utfordringene, bør ta ansvar for egne prioriteringer. Kommuner og fylkeskommuner burde få større handlingsrom for hvordan oppgavene organiseres og løses.

Er det viktig for Kristelig Folkeparti at beslutningene tas nær folk, og hva er Kristelig Folkepartis ambisjoner for veien videre for de nye fylkeskommunene?

Torhild Bransdal (KrF) [11:47:34]: Jeg er veldig glad for Arbeiderpartiets utgangspunkt i beskrivelsen av hva regionreformen skal være. Det er helt presist det jeg mener regionreformen skal være – en demokratiseringsreform nær folk der man skal få reelle oppgaver å jobbe med. Men jeg er også nødt til å påpeke at i denne sal har det som har kommet fram fra Arbeiderpartiet, vært at reversering er dårlig, fiasko og katastrofe, så jeg håper virkelig at både Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti kan stå sammen om å gjøre denne regionreformen best mulig.

Willfred Nordlund (Sp) [11:48:21]: Jeg merket meg at representanten Bransdal var veldig opptatt av å gi honnør til Fremskrittspartiet for endelig å ha klart å se behovet for en sosial dimensjon over det som ble foreslått i kommuneproposisjonen. Kristelig Folkeparti og Senterpartiet har tidligere vært veldig enige om at frivillighetsentralene skal sikres en finansiering som også gjør at man beholder sentralene i de små kommunene. Jeg vil gjerne gi Kristelig Folkeparti honnør for å ha klart å presse støttepartiet til regjeringen, Fremskrittspartiet, på plass på dette området.

Siden Kristelig Folkeparti ikke egentlig lot være å ta anerkjennelsen selv, lurer jeg på om Kristelig Folkeparti kan bruke den nyvunne makten over Fremskrittspartiet til å sørge for at man beholder denne innflytelsen også når det gjelder spørsmålet om man skal bruke inntektssystemet eller ikke for å framtvinge sammenslåinger. Kan man også bruke makten til å sørge for at eventuelle kommunesammenslåinger i perioden utelukkende skal baseres på frivillighet?

Torhild Bransdal (KrF) [11:49:21]: Her var det to ting. Takk for honnøren når det gjelder frivilligsentra-ler. Ja, Kristelig Folkeparti har kjempet i mange år for å få dette til, og jeg er veldig glad for at en fikk det til i år. Jeg er veldig opptatt av saken og mindre opptatt av hvem som skal ta æren for det. Men det er viktig. Dette er utrolig viktig.

Når det gjelder kommunesammenslåinger, har Kristelig Folkeparti sagt – og det står fast i denne perioden – at det skal være provenynøytralt. Man skal ikke bruke inntektssystemet for å tvinge fram kommunesammenslåinger.

Karin Andersen (SV) [11:50:06]: Når det gjelder omsorgen i kommunesektoren, har man jo slitt litt fra før, og både under korona og etter har det vært ganske alvorlig for mange – både eldre, funksjonshemmede, foreldre med syke barn, folk som trenger rehabilitering, og unger som trenger hjelp i forbindelse med omsorgs-svikt. Det er ganske alvorlig for veldig mange. Representanten har vært ordfører sjøl og vet at når inntektene svikter og utgiftene øker, er en nødt til å revidere budsjettene. Det sitter mange kommunestyre og gjør nå. Det går ut over akkurat disse tingene som jeg nevnte. Representanten sier at kommunesektoren nå skal få refundert dette, men det skal skje i etterkant. Hvordan skal det foregå, når de allerede har vært nødt til å kutte i budsjettene fordi pengene ikke er der nå? Utgiftene er der nå, de tapte inntektene er der nå.

Torhild Bransdal (KrF) [11:51:13]: Så vidt jeg vet, har man et kommunebudsjett for et helt år, og man har faktisk en portefølje for et helt år å spille på når det gjelder kostnadene. Dette er kombinert med at regjeringen sier at de koronarelaterte utgiftene skal bli refundert. For meg er det viktig å si «koronarelaterte utgifter», for hvis det er noen politikere som tenker at her kan vi få dekket hele spekteret av både gamle synder og det man gjerne skulle hatt i kommunesektoren, blir det feil. Det står fremdeles fast, og det er det KS har bedt om – en garanti for koronarelaterte utgifter.

Presidenten: Replikkordskiftet er avslutta.

Bjørnar Moxnes (R) [11:52:19]: Jeg vil starte med å gi ros til de rød-grønne partienes arbeid med kommune-proposisjonen. Det ligger mange gode forslag til behandling i dag, og Rødt vil støtte de aller fleste av dem.

Det virker å være en ganske samstemt oppfatning i opposisjonen av den økonomiske situasjonen i kommunene, både i lys av den pågående krisen og mer generelt, og det kan jo love godt for årene som kommer etter 2021, for kommunenes del.

Men så ser vi også ut fra saken at det er en fascinerende lang vei mellom den sittende regjeringens oppfatning av innsatsen for kommunene, som de selv står for, og realitetene der ute i landet. Det er ikke nytt av året, men regjeringens håndtering – eller mangel på håndtering – av konsekvensene av pandemien for kommunene understreker dette misforholdet. Regjeringen skryter av den sterke økonomien i kommunesektoren, men sannheten er at nesten halvparten av kommunene våre melder om negative resultater i 2019. Og legger vi til grunn hvilke kommuner som i 2019 ikke nådde KS' anbefalte driftsresultat på 1,75 pst., er tallet enda mye høyere. Når vi da i tillegg vet at anslagene for hva krisen vil koste kommunesektoren, spriker i titalls milliarder kroner-klassen, og at regjeringen mener disse tapene langt på vei skal dekkes inn i det kommende lønnsoppgjøret, er kommuneopplegget i 2021 etter Rødts oppfatning et opplegg for kutt og svekket velferd ute i landet vårt.

KS er også tydelige i kritikken sin av kommuneopp- legget. Fallende resultater i kommunesektoren var et faktum før krisen inntraff, og manglende garantier fra regjeringshold gjør usikkerheten større. Det var derfor Rødt utfordret regjeringen tidligere i vår på å gi en RO-BEK-garanti for 2021. Forslaget vårt var å få garantert at ingen norske kommuner skal bli satt under statlig øko- nomiforvaltning som følge av regnskapsunderskudd som kan relateres til koronapandemien. Det forslaget ble dessverre nedstemt – dessverre, for vi er dypt bekymret for at regjeringens handlingslammelse vil gå ut over kommunenes selvråderett i årene som kommer, fordi det i dagens situasjon ser nær umulig ut at kommunene skal kunne vedta budsjetter i balanse for 2021.

Rødt har lagt til grunn i sitt reviderte nasjonalbud- sjettt at en sterk førstelinje og lokalt selvstyre er en forut- setning for både å håndtere krisen vi står oppe i, og å få oss ut av den. Investering i en sterkere kommuneøkonomi er en sikring av lokal beredskap og verdiskaping, og investeringen må gjøres både på kort og på lang sikt. Rødt vil derfor støtte alle de forslag som ligger på bordet fra opposisjonen som kan styrke kommuneøkonomien i 2021, og fremmer selv forslag om at rammen til kom- munesektoren må styrkes med mellom 10 og 12 mrd. kr til neste år.

Så vet vi at eiendomsskatten er kommunenes eneste kilde til å regulere egne inntekter. Dessverre har regjeringen innskrenket kommunenes handlingsrom på dette området. Den siste måneden har vi sett hvordan koronatiltakene rammer ulikt i kommuner, både som følge av geografi og av demografi. Hyttekommunene var tidlig ute med å uttrykke bekymring for sårbarhetene i velferdstjenestene sine. Vi i Rødt vil utvide det lokale selvstyret, ikke innskrenke det. Derfor foreslår vi å få en sak til Stortinget om å gjøre eiendomsskatten mer fleksibel med hensyn til fritidsboliger. Dermed kan kommuner med et høyt antall fritidseiendommer lettere tilpasse velferdstilbudet sitt til lokale forhold.

Oppsummert er Rødt bekymret – for hvis regjeringen ikke tar virkeligheten ute i kommunene inn over seg, vil denne krisen være med på å bygge ned den kommunale velferden og beredskapen vår ytterligere. Vårt ønske er at vi bruker krisen til det stikk motsatte, nemlig til å styrke fellesskapet gjennom en mer demokratisk og også mer økonomisk robust kommunesektor, med flere og tryggere jobber, med god beredskap og med høyt nivå på de offentlige tjenestene. Med det tar jeg opp Rødts forslag i saken.

Presidenten: Då har representanten Bjørnar Moxnes teke opp dei forslaga han refererte til.

Det vert replikkordskifte.

Helge André Njåstad (FrP) [11:57:08]: Eg merkar meg at representanten Moxnes seier at det lovar godt for kommunesektoren dersom det blir eit nytt fleirtal i 2021. Då anbefalar eg Moxnes å studera kva dei han håpar blir eit fleirtal, dreiv med då dei sat med regjeringsmakt. Då var det langt fleire ROBEK-kommunar, og kommuneøkonomien var langt strammare enn han har vore dei siste sju åra. Så eg trur nok ikkje kommunane skal stola på at ein i posisjon leverer noko anna enn ein gjorde i posisjon sist.

Grunnen til at eg tek replikk, er forslaget som Raudt la fram no, der ein i realiteten legg opp til eit system der kommunepolitikarane kan senda skatterekning til folk som ikkje har demokratiske rettar i val i dei kommunane. Ein legg i realiteten opp til eit system der ein kan frita eigne innbyggjarar, som har røysterett i kommunevalet, for eigedomsskatt og senda heile rekninga til folk som har hytte eller sekundærbustad i kommunen. Er det slik ein ser på demokratiet i Raudt, at ein skal utstyra Kommune-Noreg med moglegheiter til å senda heile rekninga til folk som ikkje har røysterett?

Bjørnar Moxnes (R) [11:58:11]: La meg først si at jeg er helt enig i kritikken av den rød-grønne regjeringens periode. En viktig forskjell er at i 2021 vil Rødt forhåpentligvis komme over sperregrensen og bli helt av-

gjørende for et nytt flertall, og da skal vi sørge for at et nytt flertall fører en annen politikk enn vi hadde med en rød-grønn flertallsregjering, som på mange punkter, som representanten Njåstad har helt rett i, førte en dårlig politikk, i hvert fall når det gjaldt kommuneøkonomien. Så det tror jeg vi skal få ryddet opp i fra og med 2021.

Når det gjelder skattepolitikken, er vårt forslag å kunne gi kommunene mulighet til å ha en lavere eiendomsskattesats for primærboliger enn for sekundær- og fritidsboliger. Det er et forslag som kan skjerme folks primærbolig i større grad og så beskatte noe mer rettferdig på det som er sekundær- og fritidsboliger. De som har hytte i en kommune, er også iblant avhengig av velferdstilbudet i kommunen de har hytte i, og bør da også bidra til fellesskapet, gjennom å betale eiendomsskatt hvis kommunen vedtar det, på demokratisk vis.

Helge André Njåstad (FrP) [11:59:13]: No omgjekk Moxnes å svara på spørsmålet mitt om demokrati. Eg registrerer at ein i programmet til Raudt er oppteken av at det skal vera folkestyre og demokrati. Dette forslaget er jo stikk motsett. Her seier ein at ein skal få ein faktura frå kommunen for å betala for at ein har ei hytte der, men ein har ingen demokratiske rettar til å setja saman det kommunestyret på den måten ein ønskjer. Skal me verkeleg ta på alvor eit slikt folkestyre som Raudt beskriver, at ein skal kunna senda ein stor skatterekning til folk som ikkje har røysterett til å kunna påverka det kommunestyret som sender rekninga? Det blir i alle fall dårleg nytt for mange som har hytter i kommunar der dei ikkje har nokon påverknad på kva dei skal måtta betala for å ha hytte, i ein tvangseigedomsskatt – kanskje fordi kommunane ikkje effektiviserer eller tek i bruk dei moglegheitene dei har.

Bjørnar Moxnes (R) [12:00:01]: Vi er ikke for å innføre stemmerett i to forskjellige kommuner for innbyggerne. Det ville vært et merkelig prinsipp, mener vi. Det er ikke noe feil i at et demokratisk valgt kommunestyre velger å si at de ønsker å beskatte primærboligene i kommunen sin noe lavere og ha noe høyere beskatning på fritidsboliger, for å sørge for at innbyggerne i kommunen får verdige velferdstjenester, at man slipper å kutte i skolene eller barnehagene og sikrer innbyggernes velferd.

Når det gjelder tvang, vil jeg si at Fremskrittspartiet bør gå noe stillere i dørene, for de har altså gått inn for reformer som har medført tvangssammenslåing av både kommuner og fylker mot innbyggernes ønske lokalt, både i fylkene og kommunene. Så hvis bekymringen her er lokaldemokrati, må man kanskje ta en kikk i speilet før man går løs på Rødt, sånn som Njåstad her gjør.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Statsråd Nikolai Astrup [12:01:15]: Kommunene har gjort en formidabel innsats i møte med koronakrisen. De har stått i førstelinjen for å ivareta smittevern og bekjempe viruset, og de har levert alle de tjenestene som vi hver dag forventer av kommunen vi bor i – skole, barnehage, omsorgstjenester, kollektivtrafikk og mange andre tjenester. Komiteen gir honnør for den fleksibiliteten og handlekraften som ansatte i kommunene har utvist gjennom koronakrisen, og er imponert over hvordan utfordringene har blitt håndtert. Det er en honnør som det er lett å slutte seg til.

Regjeringen har fra første dag vært helt tydelig på at vi skal stille opp for kommunene. Sammen med Stortinget fikk vi på plass betydelige midler til kommunene allerede før påske. Når vi summerer allerede vedtatte bevilgninger til kommunesektoren og regjeringens forslag i revidert budsjett og fase 3-proposisjonen, utgjør de økte bevilgningene til kommunesektoren hele 16,5 mrd. kr. I tillegg viser nye økonomiske anslag at lønns- og prisveksten sannsynligvis blir lavere i 2020 enn det som var anslått i statsbudsjettet. Det vil gi kommunesektoren et økt handlingsrom på rundt 9,1 mrd. kr, og regjeringen legger selvsagt opp til at kommunesektoren får beholde hele det økte handlingsrommet. Så summen av nye anslag og økte bevilgninger er altså nærmere 26 mrd. kr i inneværende år, godt innenfor rammen av KS' anslag for effekten for kommuneøkonomien som følge av korona.

Representanten Andersen kalte dette minimalt. Jeg mener det er et tegn på at SV har mistet bakkekontakten i spørsmål om kommuneøkonomi. 26 mrd. kr er ikke minimalt, det er betydelig. La meg slå det fast.

Ekstrabevilgningene til kommunesektoren er samlet sett et godt bidrag til å kompensere for økte utgifter og reduserte inntekter og til å få hjulene i gang etter krisen. Samtidig ser vi at situasjonen kan forandre seg. Vi vil ikke få endelig oversikt over skatteinngangen i 2020 før begynnelsen av neste år. Vi vet ikke hvor store lønnsutgiftene vil bli før etter lønnsoppgjøret til høsten. Og la meg legge til, også til representanten Andersen, at lønnsveksten er et faglig anslag og ikke et uttrykk for et politisk ønske, slik hun antydte i sin replikkveksling tidligere i dag.

Vi vet ikke hvor lenge vi må leve med ekstraordinære tiltak for å begrense smitte, eller hvilken effekt smitte tiltakene vil ha på den økonomiske aktiviteten over tid. Regjeringen vil derfor følge nøye med på utviklingen fremover og ha god dialog med kommunesektoren. Vi har også satt ned en arbeidsgruppe sammen med KS for å kartlegge de økonomiske konsekvensene av virusutbruddet. Arbeidsgruppen skal avgi endelig rapport

innen 1. april 2021, men kan også avgi delrapporter underveis, slik at regjeringen løpende kan vurdere om det er behov for nye tiltak.

I statsbudsjettet til høsten vil regjeringen gi reviderte anslag for kommunesektorens skatteinntekter og lønns- og prisvekst i 2020. Nysalderingen av statsbudsjettet i 2020 vil derfor være en naturlig milepæl for vurdering av merutgifter, inntektsbortfall og eventuelle behov for justeringer i bevilgningene til kommunesektoren. Etter at arbeidsgruppen har avgitt sin endelige rapport 1. april, vil jeg følge opp denne og komme tilbake i revidert budsjett 2021 med en analyse av samlede økonomiske konsekvenser av koronakrisen for kommunesektoren i 2020.

Kommunesektoren har blitt styrket med anslagsvis 35 mrd. kr under denne regjeringen, før de ekstraordinære tiltakene jeg nå har snakket om. Vi har satt kommunene i stand til å satse på barnehage, skole og eldreomsorg. Fremover vet vi at det økonomiske handlingsrommet blir mindre. I 2021 vil regjeringen likevel prioritere realvekst i kommunesektorens frie inntekter på mellom 2 mrd. kr og 2,4 mrd. kr. Av disse foreslår vi at mellom 1,6 mrd. kr og 2 mrd. kr skal gå til kommunene og 0,4 mrd. kr til fylkeskommunene. Det vil gi kommunesektoren noe økt handlingsrom, selv når vi tar hensyn til at sektoren får økte utgifter knyttet til den demografiske utviklingen. Det tekniske beregningsutvalget har anslått at økte demografiutgifter som må dekkes av frie inntekter, utgjør om lag 1,6 mrd. kr. Regjeringens opplegg for 2020 og 2021 legger dermed til rette for at kommunesektoren kan fortsette å levere gode tjenester til innbyggerne både under og etter koronakrisen.

Representanten Lauvås refererte til Ås og Rælingen kommuner, som han sa nå må kutte i tjenester som følge av manglende kompensasjon fra regjeringen. Jeg har, mens jeg satt her, sjekket opp Ås kommune, og de legger opp til å øke tjenestenivået sitt med 26,4 mill. kr i inneværende år og behandler det i dag. De hadde riktignok utfordringer økonomisk lenge før denne krisen og satte ned et ad hoc-utvalg for å håndtere utfordringer som følge av at de hadde for høye investeringsnivåer og lavere befolkningsvekst enn forutsatt. Rælingen behandler også sitt reviderte budsjett i dag, og det legges ikke opp til kutt i tjenestene i den kommunen heller. Så jeg ber representanten Lauvås ha noe høyere presisjonsnivå i fortsettelsen.

Alle disse eksemplene som kommer, følger jeg opp. Tromsø var ute og sa at det var utfordringer med manglende kompensasjon fra regjeringen. Når da Tromsø legger regjeringens anslag til grunn, bekrefter de overfor meg at det problemet ikke var der – Bergen det samme. Oslos reviderte budsjett har jeg studert, og det er godt samsvar mellom det regjeringen stiller opp med, og de

merutgiftene og mindreinntektene Oslo kommune har hatt.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [12:06:29]: Jeg tror vi alle står oss på å se, som også regjeringen framhever i sine dokumenter til Stortinget, den ekstreme usikkerheten som hersker omkring konsekvensene og den økonomiske situasjonen som følge av virusutbruddet.

Skatteinntektene er kommunesektorens viktigste inntektskilde, så det er ikke uvesentlig for kommunene hvordan de utvikler seg gjennom året, og det er riktig at sluttoppgjøret ikke foreligger før langt ut i neste år. Men vi vet hele tiden noe om skatteinngangen annenhver måned, for da kommer pengene inn på konto til det ofentlige.

Jeg hører statsråden ramse opp alt som er gjort overfor kommunesektoren. Og det er riktig, det ble foreslått bevilget mye fra regjeringen. Mye er også forsterket her i Stortinget, og vi har vært opptatt av det – begge parter – å sikre kommunesektoren. Men: Statsråden bruker gjentakende det å stille opp for kommunesektoren. Jeg har bare et enkelt spørsmål: Mener statsråden at kommunesektoren skal få kompensert bortfallet av skatteinntekter i forhold til det anslaget som ble gjort i statsbudsjettet for 2020? Ja eller nei.

Statsråd Nikolai Astrup [12:07:40]: Jeg tror representanten Sivertsen refererer til det anslaget som er gjort i revidert nasjonalbudsjett for 2020, og hvis regjeringen bommer på anslagene som vi kom med i revidert nasjonalbudsjett, må vi selvsagt komme tilbake og kompensere kommunene for det.

Det er stor usikkerhet, som representanten også peker på. Det er ingen som vet hvordan skatteinntektene kommer til å utvikle seg utover høsten. Det er ingen som vet om vi får en ny smittetopp, som kan føre til nye begrensninger. Derfor er det avgjørende at vi følger situasjonen tett, og at vi er beredt til å komme tilbake. Og jeg har lyst til å takke Stortinget for godt samarbeid gjennom hele denne våren rundt kompensasjonen til kommunene og andre viktige saker for landet. Men det er altså ingen grunn til å gjøre usikkerheten større enn den trenger å være. Jeg opplever at enkelte representanter – ikke representanten som nå har innlegg, men andre her i salen – bidrar til å forsterke usikkerheten utover det det er grunnlag for. Det mener jeg er svært uheldig for de kommunene som nå skal revidere sine budsjett.

Eirik Sivertsen (A) [12:08:36]: Da skal jeg følge opp med å si takk for svaret, og min intensjon er nettopp å avklare noe av den usikkerheten som hersker rundt om

i kommunesektoren, og som vi også har hørt det har vært referert til flere ganger i dag.

Jeg er nå opptatt av skatteinntektene for 2020, som selvfølgelig også er et grunnlag for kommunesektorens muligheter i 2021. Jeg har lest regjeringens anslag for hva skattesvikten er anslått å være basert på de opplysningene vi har nå under den store usikkerheten. Men kommunene styrer jo på bakgrunn av de budsjettene de vedtok i 2020, og da baserte man seg på den antatte skatteinngangen for 2020. Det er grunnlaget for driftsbudsjettet for kommunesektoren. Vi har gitt en del kompensasjon, men mitt spørsmål gjelder garantien. Er det sånn at statsråden mener at kommunesektoren skal få kompensert bortfall av skatteinntekter i forhold til det antatte nivået i statsbudsjettet for 2020? Det er et spørsmål om statlig garanti overfor kommunesektoren.

Statsråd Nikolai Astrup [12:09:39]: Ja.

Heidi Greni (Sp) [12:09:56]: Statsråden bekrefter jo nå at det er for usikre tall, og at han skal komme tilbake til høsten med kompensasjonen til kommunene, og at det vil bli en endelig runde i 2021.

Jeg har stor forståelse for at det er usikkerhet om tallene, men i henhold til kommuneloven § 14-5 skal kommunestyre og fylkesting endre årsbudsjett når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal kommunedirektøren foreslå endringer i budsjettet senest i løpet av juni. Derfor er jeg veldig overrasket over at statsråden ikke har kommet til Stortinget med en midlertidig endring av kommuneloven.

Kan statsråden garantere at kommunesektoren vil bli kompensert fullt ut for koronarelaterte utgifter og inntektsbortfall? Kan han også bekrefte at kommunene da kan styre mot store underskudd i år, bare det er koronarelatert, uten at det er i strid med kommuneloven?

Statsråd Nikolai Astrup [12:11:04]: Det er selvsagt slik at kommuneloven skal følges, også på dette punkt. Derfor er vi opptatt av at kommunene nå må legge regjeringens anslag til grunn for både skattesvikt og lønns- og prisvekst i innværende år, slik at de får et korrekt grunnlag å revidere budsjettene sine på.

Det er mange grunner til at kommunene reviderer sine budsjett, og ikke alt skyldes korona. Det mener jeg er et viktig poeng å ta med seg. Mange av kommunene som det har vært henvist til i denne debatten, men også andre kommuner jeg har snakket med, har andre utfordringer, som skyldes andre ting enn korona, som gjør at de også må revidere budsjettene sine. Likevel fremstår det i pressen som at det er manglende kompensasjon fra

regjeringen som er årsaken til at de må kutte i sine budsjetter.

Ålesund kommune var f.eks. ute og sa at de måtte kutte 50 stillinger. Det vedtok de i økonomiplanen i desember, men i Klassekampen sa de at det var på grunn av manglende kompensasjon fra regjeringen. Så det er viktig at vi holder tungen rett i munnen når vi snakker om disse tingene, og jeg forutsetter at kommunene er godt i stand til å revidere sine budsjett innenfor de anslagene regjeringen har gitt.

Heidi Greni (Sp) [12:12:07]: Jeg snakker selvsagt om koronarelaterte underskudd og ikke andre. Også det må kommunene håndtere nå i juni-møtet.

Til et annet spørsmål: Da finanskomiteen avga tiltakspakke 2, var det en enstemmig komité som sa at

«kommunene og fylkeskommunene skal kompenseres for virkningen av skattesvikt, inntektsbortfall, herunder kompensasjon for bortfall av foreldrebetaling, og merutgifter i forbindelse med koronapandemien».

Dessverre ser det ut til at regjeringspartiene i salen i dag stemmer mot et ordrett, likelydende forslag. Skal vi tolke det som at regjeringen ikke har tenkt å gjennomføre den enstemmige merknaden fra finanskomiteen? Hva er årsaken til at regjeringen og regjeringspartiene ikke støtter det forslaget i dag?

Statsråd Nikolai Astrup [12:13:09]: KS anslo at merutgiftene og mindreinntektene for kommunesektoren ville utgjøre et sted mellom 19,9 mrd. kr og 27 mrd. kr. Som jeg redegjorde for i sted, utgjør økt handlingsrom for kommunene som følge av nye anslag og økte bevilgninger nærmere 26 mrd. kr fra regjeringen så langt. Spriket i KS' anslag understreker jo at det er en stor usikkerhet, derfor må vi følge situasjonen nøye og komme tilbake hvis det er behov for det. Men per i dag er det ingenting som tyder på at kommunesektoren ikke er i stand til å håndtere situasjonen som de står i.

Det er heller ingenting som tyder på at det er kutt i grunnleggende tjenester til befolkningen, basert på den kompensasjonen regjeringen har gitt, og de merinntektene og mindretutgiftene som vi nå har oversikt over. Skulle den situasjonen endre seg, må selvfølgelig regjeringen komme tilbake, og jeg har garantert at vi skal stille opp, og jeg garanterer at vi vil komme tilbake hvis det er behov for det. Men den vurderingen må vi gjøre sammen med KS, og når KS har et langt mer sobert uttrykk for virkelighetsforståelsen enn det opposisjonen i Stortinget har, bør vi kanskje lytte til det som er kommunenes egen interesseorganisasjon, fremfor til opposisjonen på Stortinget.

Karin Andersen (SV) [12:14:21]: Forslaget som representanten Greni nå nettopp refererte til, er jo KS' ønsker, så det er KS' formuleringer som regjeringen og regjeringspartiene nå velger ikke å stemme for. Det er slik at regjeringen sjøl kunne ha parkert den usikkerheten som ligger der, ved å være tydelig, ved å bruke ordet sjøl, bruke ordet garanti og ikke bruke ord som oppdatert, hvordan, ikke at, nye vurderinger, løypemelding og veldig mange andre veldig usikre betegnelser – ikke fordi noen her tror at man i dag klarer å si akkurat hvor mye penger dette handler om, men for å slå fast prinsippet.

Jeg lurer på: Hvorfor er det så veldig vanskelig for statsråden og for flertallet å slå fast prinsippet og skrive det ned sånn at det er mulig for alle å skjønne hva regjeringen egentlig mener?

Statsråd Nikolai Astrup [12:15:26]: Stortinget har allerede vedtatt et anmodningsvedtak der de ber regjeringen kompensere for mindreinntekter og merutgifter som følge av korona, og regjeringen vil selvfølgelig følge opp det anmodningsvedtaket.

Jeg har vært tydelig, som jeg sa, fra dag én på at vi skal stille opp for kommunene, og at vi skal dekke disse merutgiftene og mindreinntektene som følger av korona. Jeg mener at vi gjør vårt ytterste for å dempe den usikkerheten som jeg har stor forståelse for at mange kommuner kjenner på – ikke for situasjonen i dag, men for hvordan den blir ved slutten av året. Derfor må vi også ha denne arbeidsgruppen med KS for å sørge for at vi har en omforent forståelse av tallgrunnlaget.

Den som imidlertid bidrar til å øke usikkerheten, er jo representanten Andersen, som sier, helt uten belegg for påstanden, at nå er det krise, nå må mange kommuner kutte veldig mye i grunnleggende tjenester – uten at det er en virkelighet jeg kjenner meg igjen i, etter min tette dialog med KS og enkeltkommuner landet rundt. Så det hadde vært fint hvis representanten kunne gi oss belegg for de påstandene som hun har kommet med gjennom hele våren, at det er behov for strakstiltak på 10 mrd. kr, f.eks. La meg legge til at på et eller annet tidspunkt skal de ti milliardene også tas ned igjen, og det kommer til å bli krevende for kommunesektoren.

Karin Andersen (SV) [12:16:31]: Det er litt rart å høre, når statsråden i sitt innlegg påstår at kommunesektoren har fått 23 mrd. kr, at 10 mrd. kr er et problem. Poenget her er at regjeringen sjøl ikke har vist at den har vært villig til å kompensere disse tingene. Det var ganske minimalt, det regjeringen la fram, helt fram til siste krisepakke. Da var det altså Stortinget som sørget for at det ble noen bevilgninger til kommunesektoren som monnet noe. Jeg har mye kontakt med kommuner som er fortvilte. Blant annet er de veldig fortvilte over

det tilbudet som er til folk som har behov for omsorg og pleie, som nå har måttet stå på vent veldig lenge. De har behov for å øke innsatsen der framover, og da er det jo et poeng å kunne bruke kommunesektoren nå som et slags flomvern mot større arbeidsledighet. Det er en av grunnene til at SV har ment at vi skal sikre de inntektene både nå og til neste år, sånn at vi bl.a. får både bedre kvalitet og volum på de tjenestene.

Statsråd Nikolai Astrup [12:17:39]: Jeg er veldig opptatt av at kommunene skal være i stand til å levere gode tjenester både under denne krisen og etterpå. Det er bakgrunnen for at vi også har vært så tydelige på at vi skal stille opp – så langt med nærmere 26 mrd. kr. Så spør representanten Andersen: Spiller det da noen rolle om man legger 10 mrd. kr på toppen av det? Ja, det gjør det. Dette handler jo om ansvarlig økonomisk politikk. Vi kan ikke ha det slik at vi nå skal pøse ut penger i alle sektorer. Så langt medfører meruttaket av penger fra oljefondet på grunn av korona at det årlige handlingsrommet i norsk økonomi isolert sett vil bli 11 mrd. kr mindre hvert eneste år i alle fremtidige år. Smak litt på den, når vi også skal håndtere demografiutfordringer, når vi også skal håndtere at oljesektoren er på vikende front, og at inntektene derfra kommer til å bli mindre i årene fremover. Dette er utfordringer som vi også må håndtere, og som ikke kommer til å gå over med 10 mrd. kr ekstra til kommunesektoren i inneværende år.

Presidenten: Replikkordskiftet er avslutta.

Siri Gåsemyr Staalesen (A) [12:19:02]: Norge er et langstrakt land, og vi bor i den innerste dal og på det ytterste skjær. Men flesteparten av oss bor et sted midt imellom. Over 80 pst. av oss bor i byer og på tettsteder. Her har vi hjemmet vårt og skaper livet vårt. I byene og på tettstedene møter vi også mange av de store utfordringene å finne gode politiske løsninger på for framtiden, som infrastruktur, innovasjon, næringsutvikling, boligbygging, utenforskap og integrering, og bærekraft med tanke på klima og miljø.

Å skape og videreutvikle gode bomiljø i hele landet handler også om kommuneøkonomi. En sterk og robust kommuneøkonomi, slik Arbeiderpartiet legger opp til, er også med på å ruste kommunene til å drive en god boligpolitikk og en framtidsrettet by- og tettstedsutvikling.

En viktig del av det å skape et godt liv er å skape gode hjem og sterkere fellesskap. For Arbeiderpartiet er det rausere, varmere og grønnere byer og tettsteder hvor dette er viktig: trygge og gode lokalmiljø med skoler, sykkelveier og kollektivtilbud, tilgang til arbeid, fritids- og kulturtilbud og det å gi eldre en mulighet til å være

sjef i eget liv, bl.a. gjennom å la dem få bo hjemme lenger og ha gode institusjoner for dem som har behov for det.

Men det er ikke så rosenrødt. I 215 kommuner ser vi at de har hatt negativt driftsresultat i minst ett av de to siste årene. 55 av de kommunene har negativt driftsresultat i begge årene, og 174 kommuner har negativt driftsresultat i de foreløpige regnskapene for 2019. I tillegg ser vi at små kommuner har lavere netto driftsresultat enn store.

Vi ser nå at regjeringens stramme budsjettopplegg de siste årene kommer på toppen av en økonomisk krise ved covid-19. En helt klar forutsetning for Arbeiderpartiets kommuneopplegg i 2021 er at kommuneøkonomien i 2020 sikres først, slik at kommunene og fylkeskommunene kompenseres fullt ut for de samlede virkningene av skattesvikt, inntektsbortfall og merutgifter i forbindelse med koronautbruddet. Deretter mener vi at kommunene trenger et økt økonomisk handlingsrom for å møte demografiske, økonomiske og klima- og omstillingsutfordringer.

I kommuneproposisjonen for 2021 legger regjeringen opp til en lav vekst i kommunesektorens frie inntekter, en realvekst på mellom 0,5 pst. og 0,6 pst. Dette er den nest dårligste veksten på 16 år, kun slått av fjorårets lave vekst i frie inntekter. Veksten spises også opp av økte demografikostnader og pensjonskostnader.

Arbeiderpartiet mener regjeringens forslag er for lavt når kommunene har store, uløste oppgaver innenfor sentrale velferdsområder. Regjeringen setter ikke kommunene i stand til å løse sine oppgaver bedre. Vi har større ambisjoner enn regjeringen for å bedre kvaliteten i velferd, omsorg og skole i kommunesektoren. Vi mener det er påkrevd med en kraftig økning i veksten i kommunenes og fylkeskommunenes inntekter. Derfor prioriterer vi en styrking av kommunesektorens inntekter i 2021 med 3 mrd. kr utover regjeringens forslag.

Norunn Tveiten Benestad (H) [12:22:43]: Det har vært interessant å følge debatten så langt. Vi har de siste ukene og månedene stått i den verste krisen landet har opplevd siden andre verdenskrig, og når hverdagen rundt oss forandres, må også politikken og argumentasjonen forandres. Da er det overraskende, synes jeg, å høre at opposisjonen i stor grad bruker den samme argumentasjonen som tidligere: større overføringer.

Økonomien i de fleste kommunene våre før koronakrisa var rimelig god. Rekordfå kommuner lå på RO-BEK-lista. Så kom koronaen, oljekrisa og stor uro i kapitalmarkedet. Det refereres ofte til finanskrisa som sammenligning, men den slo ikke spesielt hardt ut for Norge i forhold til verden rundt oss. Den gang forble oljeprisen høy, og de direkte inntektene til staten ble opprettholdt, men sånn er det ikke i dag. I denne situasjonen er jeg

glad for at Kommunalbanken ble tilført 750 mill. kr i egenkapital. Det er viktig at Kommunalbanken kan refinansiere en del av kommunenes gjeld.

I krisa vi står i, blir vi alle satt på prøve: lokalsamfunn, nasjon og enkeltmennesker. Vi har en regjering som har tatt raske beslutninger de siste månedene, men vi er nå inne i en fase der vi må ha en politikk for å skape mer og inkludere flere, for å trygge det økonomiske grunnlaget for framtida. Det er vanskelig å vite hvordan de tiltakene som er iverksatt, påvirker kommunene, og derfor er jeg glad for at regjeringa sammen med KS har satt ned arbeidsgrupper som skal kartlegge de økonomiske konsekvensene koronakrisa får for kommuneøkonomien.

Det er ingen tvil om at kommunene har stått i en krevende situasjon og har gjort en stor innsats, og at det for mange er blitt merkostnader som må håndteres. Men likevel: Når jeg hører på denne debatten, virker det ikke som om opposisjonspartiene vil ta seg tid til å vurdere effekten av de overføringer og de tiltak som er blitt gjennomført. Det er mer penger å dele ut, sa representanten Lauvås og får det til å høres ut som en konkurranse om størst mulig overføringer til kommunesektoren – 3 mrd. kr fra Arbeiderpartiet, 4 mrd. kr fra Senterpartiet, 7–9 mrd. kr fra Sosialistisk Venstreparti, og Rødt topper det hele. Men det er ikke nødvendigvis de som lover mest mulig penger som sikrer de beste resultatene på sikt. Det gjør de som kan tilpasse seg virkeligheten og klarer å gjennomføre en trygg, langsiktig omstilling – en nødvendig omstilling.

Hver tredje krone i statsbudsjettet er en oljekrone. Med fallende oljeinntekter og økte utgifter er realisme en dyd. Regjeringa har tatt ansvar for å gi kommunene en trygg og forutsigbar kommuneøkonomi, slik at de kan levere gode tjenester ikke bare i år, men også de kommende årene. Her i Stortinget følger regjeringspartiene og Fremskrittspartiet opp for å sikre den framtida vi trenger, til beste for innbyggerne.

Vi har en stor offentlig sektor i Norge. Rundt hver tredje nordmann er ansatt i offentlig sektor. Gjennomsnittet i OECD-landene er rundt 18 pst. Vi har et statsbudsjett som har passert 1 400 mrd. kr, på ca. 5,4 millioner mennesker. Sverige har til sammenligning et statsbudsjett på rundt 1 000 mrd. kr og en befolkning på rundt 10 millioner mennesker. Vi er privilegerte som har kunnet gjøre dette, men ingen trær vokser inn i himmelen. Denne kommuneproposisjonen minner oss om at kommuneøkonomien vår ikke kan ses løsrevet fra det som skjer i verden rundt oss, og heller ikke fra det som skjer i privat sektor. Derfor etterlyser vi også mer engasjement fra opposisjonen for hvordan vi sammen skal legge til rette for å skape mer og inkludere flere.

Avslutningsvis vil jeg gjerne også kommentere ressurskrevende tjenester i kommunene og toppfinansieringen av dette. Det har vært en viktig sak. Det er viktige og store ordninger i kommunene, og de betyr mye for den enkelte som nyter godt av tjenestene. Derfor er jeg veldig glad for at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har gått sammen om å løfte denne saken og be om at regjeringa nå ser på den og legger til rette for mekanismer i toppfinansieringsordningen i kommunene, på en måte som også ivaretar de mindre kommunene med et stort antall brukere av ressurskrevende tjenester. Det vil være kjærkomment.

Eirik Sivertsen (A) [12:27:29]: La meg få starte med igjen å si takk til statsråd Astrup. Jeg mener at vi i dag i denne salen har kommet et langt stykke på vei med å rydde i den usikkerheten som har vært om hvordan kommuneøkonomien skal berges for inneværende år. Jeg oppfatter at vi har fått klarhet i at eventuelt bortfall av skatteinntekter for kommunesektoren i forhold til de anslagene som var gjort for statsbudsjettet for inneværende år, vil bli kompensert til kommunesektoren.

Jeg oppfatter at man har en dialog om merutgifter. Det vil være en veldig krevende diskusjon som må være regjeringens ansvar å finne ut av med sektoren, hvilke utgifter man skal dekke og ikke. Det er helt riktig som det blir sagt, at her er det 358 kommuner og noen fylker som vil ha hver sin regnematte og skal gjøre opp dette. Her må vi finne en hensiktsmessig og effektiv måte å gjøre det på, men det er regjeringens ansvar å sørge for at de merutgiftene som påløper, faktisk blir dekket, og jeg er helt sikker på at man ikke klarer å gjøre alle til lags.

Jeg oppfatter også at man retter stor oppmerksomhet mot å følge utviklingen både på skatteinnngang og også det som har vært en likviditetsutfordring – og det må vi forutsette at regjeringa også gjør resten av året – for kollektivtrafikken. De blør penger når de leverer på det regjeringa har bedt om, at man skal opprettholde kapasiteten i trafikken til tross for at etterspørselen har stupt, bl.a. som følge av de innskrenkningene på bevegelsesfrihet som regjeringa har iverksatt. Da er det bare rimelig at man kompenserer det bortfallet av billettinntekter fullt ut, slik at man kan løse oppdraget. Så får man håndtere det på en praktisk måte fortløpende. Det burde gi kommunesektoren styringsfart resten av året.

Med det tror jeg jeg forlater inneværende år og beveger meg over på neste år, som egentlig er tema for debatten her. Man kan jo le av det, men det er riktig som det ble sagt av representanten Tveiten Benestad i foregående innlegg, at vi kan ikke diskutere kommuneøkonomien verken i år eller neste år løsrevet fra den utviklingen i økonomien som vi ser både i Norge og internasjonalt.

Det er de sterke fellesskapene rundt omkring i små og store kommuner som er grunnlaget for velferden i Norge. Det å sikre likeverdige muligheter for det, er en sentral oppgave for Stortinget og regjeringen. Det er unger som skal gå i skole og barnehage, det er eldre på sykehjem som trenger hjelp så de kan bo hjemme lengst mulig, det er nybakte foreldre på helsestasjonen, næringsliv og innbyggere som vil utvikle lokalsamfunn. Alle har behov for en kommune som yter gode og likeverdige tjenester. Det er vi, Stortinget og regjeringen, som legger rammene for utviklingen av tjenestetilbudet til kommunene.

Hvis vi ser kommuneøkonomien i fjor, i år og neste år i sammenheng, så er stortingsflertallets bidrag til sterkere velferd i kommunene ganske dårlig. Regjeringens egne tall viser at gjennomsnittlig årlig realvekst i kommunesektorens frie inntekter for årene 2018, 2019 og 2020 er 0 pst. Det økonomiske opplegget som kommunesektoren baserer seg på for inneværende år, var det dårligste opplegget som har vært presentert de siste 15 årene. Den varslede økonomiske utviklingen for neste år vil fortsette på samme kursen. Det gir ikke spesielt stort rom for utvikling og vekst i sektoren. Realveksten blir spist opp av demografi, det er lønns- og prisvekst, og det er pensjonskostnader, som det også hefter stor usikkerhet ved som følge av tilbakeslaget i økonomien.

Likevel hører vi både her i dag og i media at representanter for regjeringspartiene hevder at kommuneøkonomien er bedre enn noen gang. Det er knapt en sannhet. Det som er riktig, er at mange kommuner de siste årene har hatt store skatteoverskudd basert på inntekter som ikke var forutsett. Som jeg har sagt før, kan man ikke basere driften av en kommune på inntekter man ikke vet man får. Det ene er at det blir bare gjetting, det andre er at det er direkte ulovlig, spesielt etter innstramningene i den nye kommuneloven som har trådt i kraft.

Vi er alle glad for at det er rekordfå kommuner som er i ROBEK. Det gleder vi oss over alle sammen. Men vi ser også når vi får fasiten gjennom KOSTRA-tallene, at veksten og kommunenes økonomiske situasjon ved inngangen til dette året ikke var så bra som man liker å framstille det. Det samlede netto driftsresultatet i prosent av brutto driftsinntekter går ned. Det er halvert sammenlignet med f.eks. 2016, uansett om man tar med Oslo eller ikke.

Det regjeringen og stortingsflertallet legger opp til, betyr ikke en satsing og utvikling i kommunesektoren; det er en innstramning. Den omtalen av kommunesektoren som bare et utgiftssluk og bare å bruke penger, er jeg sterkt uenig i. Det å investere i velferd til folk, det å gi en barnehageplass så foreldrene kan komme seg ut i arbeid, det å investere i bedre utdanning til ungene og det

å sørge for god kvalitet og verdighet på eldreomsorgen er ikke å forbruke penger; det er faktisk å investere i bedre lokalsamfunn, og her svikter denne regjeringen grovt.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:32:56]: Norge er et allsidig land. Vi har et variert næringsliv, livskraftige lokalsamfunn og driftige folk. Covid-19 har rammet Norge hardt, og virkningene av dette har vi dessverre ikke sett slutten på ennå. Derfor arbeider regjeringen kontinuerlig med tiltak som kan få landet på fote igjen. Dette skal vi gjøre ved å bidra til å skape aktivitet og støtte opp om nye arbeidsplasser og bedrifter over hele landet.

Før covid-19 har Norge gjennomført rekordstore investeringer i vei og annen samferdselsstruktur som gjør det mulig å bo og arbeide i hele landet. Det gir lokale bedrifter mulighet til å kunne vokse og skape flere arbeidsplasser og ny aktivitet i lokalsamfunnene og bidra til en bedre velferd. Det er skatteinntektene fra arbeidsplassene i privat sektor som bidrar til gode barnehager, skoler og sykehjem for innbyggerne våre. Det gjør også reduksjon i skatter og avgifter. Regjeringen har redusert skatter og avgifter med om lag 25 mrd. kr. Skattelettelse legger til rette for lønnsom næringsvirksomhet i hele landet, og det gir større frihet for den enkelte og for familierne.

Massiv utrulling av bredbånd sørger for at flere har tilgang på grunnleggende bredbåndstjenester. I 2019 hadde hele 86 pst. av norske husstander tilbud om høyhastighetsbredbånd, mot bare 63 pst. i 2013. Også i spredtbygde strøk er andelen med tilgang på høyhastighetsbredbånd over fire ganger høyere enn den var i 2013. I 2020 er det avsatt ytterligere over 400 mill. kr til videre utbygging av bredbånd i distriktene. Dette bidrar til vekst og utvikling i hele landet.

Jeg vil også minne om at Norge nå bygger ut 5G-mobilnett i raskt tempo. Teknologien åpner for helt nye bruksområder for næringsliv og viktige samfunnsfunksjoner og i våre privatliv. Med 5G vil Norge oppleve en helt ny mobilhverdag. Vi snakker om superrask oppkobling, god dekning og svært høy hastighet og kapasitet. Regjeringen har lagt til rette for tidlig 5G-utbygging i Norge, bl.a. gjennom tidlig frigjøring av frekvenser til bruk for 5G. Staten brukte 150 mill. kr på dette i 2019.

Differensiert arbeidsgiveravgift er god distriktspolitikk, og vi vet at det virker. Regjeringen legger sammen med Europakommisjonen opp til å forlenge dagens ordning ut 2021. Regjeringen vil gå i dialog med ESA om å videreføre ordningen også etter 2022, når EUs retningslinjer for regionalstøtte er klare. Regjeringens mål er at denne ordningen også skal videreføres etter 2022.

God tilgang på kompetent arbeidskraft er også en forutsetning for vekst og utvikling i landet. Etter- og vi-

dereutdanning må være tilgjengelig for folk der de bor og arbeider. Desentralisert høyere utdanning er en nøkkel faktor for få til dette. Bedrifter kan oppleve at det er vanskelig å tiltrekke seg kompetanse og fagfolk. Det er derfor vi ønsker å flytte studieplasser nærmere der folk bor og arbeider, gjennom både desentraliserte, nettbaserte og fleksible tilbud. Når det gjelder nettbasert undervisning, har regjeringen og partene i arbeidslivet samarbeidet om nye satsinger til Kompetanse Norge og Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetssikring, nettopp for å utvikle nettbaserte etter- og videreutdanningstilbud, spesielt rettet mot digital kompetanseutvikling. Dette er viktig for Distrikts-Norge.

Gjennom tiltaket Kompetansepiloter har vi nå bevilget 50 mill. kr til fylkeskommunene over tre år for å utvikle- og forbedre tiltak for nettopp å koble næringslivets behov for kompetanse sammen med etter- og videreutdanningstilbud.

Distriktene står overfor krevende demografiske utfordringer i årene som kommer. Det jobber regjeringen med å finne svar på. Kommunene har en sentral rolle i næringsutviklingen rundt om i landet. Det må vi fortsette å legge til rette for ved å skape arbeidsplasser og bidra til vekst og utvikling i hele Norge.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Stein Erik Lauvås (A) [12:38:04]: Jeg ser at statsråden er ute og reiser og besøker ordførere, datasentre og kulturhus, og det er bra. I Sogn Avis står det å lese at statsråden fikk servert både heimebakst og kaffe, og at praten gikk livlig rundt bordet om koronakrise, digitalisering og vigslar i kommunal regi som den store nyvinningen i kommunereformen. Så kan jeg kanskje legge til for egen regning at kanskje kommunen får i oppgave å innvilge skilsmisser også etter hvert – hva vet jeg.

Det er litt vanskelig å finne den store politiske saken i dette, så jeg spør derfor statsråden om driftsresultatene i kommunene. Som det var nevnt her, går de altså ned. 212 kommuner har lavere driftsresultat enn det som er anbefalt, og har hatt det minst ett av de to siste årene. Spesielt gjelder dette de mindre befolkede kommunene i distriktene. Hva vil statsråden gjøre for å bedre den situasjonen, slik at driftsresultatene faktisk kan komme opp på det nivået de skal være?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:39:11]: Som jeg også sa i innlegget mitt, er det viktig fremover at vi legger til rette for at det skapes arbeidsplasser rundt om i distriktene. Det gjør vi med regjeringens store samarbeidssatsing og ved å legge til rette for at kommunene skal ta i bruk og tilby arealer, sånn at de som driver innenfor havbruk, kan skape aktivitet og verdier. Så skal regjeringen også se på hvordan de mindre kommu-

nene vil komme ut. Vi er opptatt av likeverdige tjenester og at kommunene skal ha tilbud til og ta vare på sine innbyggere på en god måte.

Stein Erik Lauvås (A) [12:40:01]: Takk for svaret, det var interessant. Nå signaliserer statsråden at man fra regjeringens side skal se spesielt på de mindre kommunene. Signaliserer statsråden at man da skal endre på inntektssystemet, slik at det blir en bedre utjamning mellom kommunene, slik det var tidligere, før regjeringen endret inntektssystemet til slik det er nå, som favoriserer de større og mer befolkningstette kommunene? Er det det statsråden signaliserer, så er det for så vidt veldig bra, og jeg er glad for å høre at regjeringen nå vil legge seg på den linjen. Hvis statsråden kan bekrefte at det er det hun mener, vil det være veldig fint.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:40:50]: Som representanten godt vet, er dette noe som det ikke er konkludert på. Vi har kommet med noen føringer for hvordan kartet skal tegnes. Det er det distriktsindeksen gir tydelige indikasjoner på. Inntektssystemutvalget skal eventuelt også se på indeksen og hvordan den eventuelt kan benyttes som del av inntektssystemet, men her er det ikke konkludert. Vi er nå i gang med å se på de regionale virkemidlene, hvordan de kan innrettes, sånn at særlig berørte distriktskommuner i størst mulig grad kan ha en positiv utvikling.

Helge André Njåstad (FrP) [12:41:52]: Etter å ha hørt spørsmålet frå representanten Lauvås er det nesten freistande å seia at han må setja seg inn i inntektssystemet og skjøna at små kommunar har fått solide overføringar av dette stortingsfleirtalet dei siste sju åra. Det er betydeleg både for små kommunar og for regionale tiltak.

Grunnen til at eg tok replikk, er noko eg hadde trudd ministeren skulle snakka om, nemleg digitalisering, men eg gjev henne sjansen til å svara på spørsmålet mitt. Er ein einig med Framstegspartiet i at når det gjeld planprosessar, treng kommunane å digitalisera og bli meir like, slik at innbyggjarar og utbyggjarar kan halda seg til eit meir likt system? Me ønskjer òg å forenkla plan- og bygningslova, slik at det går fortare å planleggja bustader i heile Noreg, og at dei prosessane kan bli meir digitaliserte. Er statsråden einig med Framstegspartiet i at det her er mogeleg å ta initiativ for å gjera det enklare for utbyggjarar og folk flest å få igjennom planprosessar raskare?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:42:44]: Jeg er veldig enig med representanten Njåstad i at her har vi mye å gå på. Jeg er også glad for at vi nå har løftet frem muligheten til å etablere lokale Statens hus. Vi tester nå

ut en pilot i bl.a. Stad for å se hvordan vi i større grad kan samarbeide om digitale tjenester for å gjøre det enklere for innbyggerne, for å effektivisere tjenestene, fordi vi ser at man lokalt, og også lokale avdelinger av statlige etater, har mye å hente på samarbeid – framfor at alle skal ha ulike systemer. Det er klart at det er noe vi er nødt til å jobbe mer for å etablere, for det vil komme alle til gode.

Helge André Njåstad (FrP) [12:43:30]: Eg takkar statsråden for svaret. Det er positivt at ein er einig med Framstegspartiet i at ein kan gjera meir for å digitalisera. Når statsråden nemner Statens hus, skal eg ikkje seia at det går kaldt nedover ryggen på meg, men det gjev meg assosiasjonar til fylkesmenn, som ofte sit i Statens hus. Dei er kanskje den største grunnen til at distrikta ikkje får byggja bustader og ikkje får planleggja, fordi dei legg seg borti lokaldemokratiet i altfor stor grad. Heldigvis har regjeringa gjort noko for å forenkla dispensasjonspraksisen, og me har ein del ting på høyring – men langt frå nok. Framleis opplever lokaldemokratiet at staten sin representant i fylket som sit på Statens hus, lagar vanskar. Eg lurar på: Vil ein ta ytterlegare initiativ for å streka under at lokaldemokratiet skal stå sterkare, og at Fylkesmannen skal fremja færre innseiingar og leggja seg mindre borti ting som lokalpolitikarane ønskjer skal skje?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:44:26]: Jeg opplever at helt siden Høyre og Fremskrittspartiet satt i regjering fra 2013, har det vært et premiss at det lokale selvstyret skal styrkes, at Fylkesmannens innflytelse skal reduseres – nettopp fordi vi tror på at tjenestene er best tjent med at avgjørelsene tas lokalt.

Når det gjelder Statens hus og å teste ut det i fire piloter rundt om i landet, handler det om at de lokale avdelingene av statlige etater som allerede er plassert ut, skal se på hvordan man kan samarbeide, hvordan man kan levere bedre tjenester, og hvordan man kan effektivisere. Det skal absolutt ikke bli en ny mastodont eller en ny statlig aktør som skal prøve å innskrenke de lokale myndighetenes selvråderett.

Willfred Nordlund (Sp) [12:45:34]: Det var jo interessant å høre statsråden være inne på den store samferdselssatsingen til regjeringen, at det liksom var det store grepet for å skape regional utvikling og ikke minst nye arbeidsplasser osv. Jeg tror kanskje at jeg skylder statsråden å gjøre oppmerksom på at det er fylkeskommunene som faktisk foretar investeringer, f.eks. i nye fergekaier, nye fylkesveier, nye tunneler, rassikring osv. Det er for så vidt helt riktig at det har vært en økning i den delen av potten som Stortinget har ansett kan av-

settes, men det er fortsatt frie midler som fylkeskommunene disponerer fritt videre.

Jeg kunne videre tenke meg å snakke om desentraliserte og nettbaserte studietilbud og hørt om statsråden er enig med representanten Gudmundsen fra hennes eget parti i at en halvering av antall studieplasser innenfor det området på Helgeland er en styrking av desentralisert utdanning. Det mente jo representanten i går. Men statsråden mente altså at bygging av infrastruktur er avgjørende for å få nye arbeidsplasser. Hvilke konsekvenser ser da statsråden for seg at endringer i fergeavløsningsordningen vil ha for mulighetene for nye arbeidsplasser og bedre bo- og arbeidsmarkedsregioner?

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:46:39]: Gode veier, om det er E6 eller E18, er like viktig for distriktene som for folk som bor i mer sentrale strøk, for bedriftene er nødt til å eksportere varene sine. De kan ikke stoppe når de kommer fra kysten av Trøndelag med laks fra Hitra og Frøya. Den må faktisk kjøres ut videre til Europa, og da er vi helt avhengige av å ha gode, sterke samferdselsårer rundt om i hele landet.

Fergeavløsningsordningen skal gi delfinansiering av f.eks. en bro eller en undersjøisk tunnel som korter inn på et fergesamband. Jeg mener det regjeringen legger fram, er et godt forslag, og jeg tror ikke det skal være det eneste svaret på de arbeidsplassene og den veksten som skapes rundt om i landet.

Karin Andersen (SV) [12:47:51]: Det er litt oppsiktsvekkende at distriktsministeren ikke vet at det er fylkesveiene som er flaskehalsen for næringslivet i Norge, og tydeligvis heller ikke mener at gods bør over på bane, men at det skal fortsette å dundre forbi ørene på oss som bor langs E6.

Det jeg har behov for å spørre statsråden om, gjelder forslag som SV fremmer i denne innstillingen, og som er veldig viktig for kommunene. Jeg skal nevne spesielt to av dem. Det ene er dette med studiesentrene, at de må få en grunnfinansiering. Det holder ikke at man lar høyskole- og universitetssektoren ordne med dette selv, for de fokuserer på helt andre ting og er opptatt av campus. Det andre er 5G, der statsråden sier man skal begynne i byene. Hvorfor kan man ikke heller gjøre slik SV vil, og begynne med denne teknologien i distriktene, slik at de kan få utjevnet de avstandsulempene de faktisk har? Nå forsterker jo regjeringen forskjellen mellom by og land ved å starte også dette i byene.

Statsråd Linda Hofstad Helleland [12:49:01]: Vi begynner i både by og land. Vi gjør begge deler, og derfor har vi begynt også ute i distriktene med utbygging av 5G.

Når det gjelder flaskehalser og fylkesveier, er det dessverre sånn at da vi tok over etter SVs åtte år i regjering, var det en begredelig satsing på samferdsel. Nå har vi et historisk løft. SV har vært en av dem som har bremsset opp utbyggingen av E18 – som er en av de viktigste eksportveiene ut av Norge, som bidrar til at bedrifter får varene sine raskt og effektivt ut på kontinentet – ved å inngå en avtale med MDG og sørge for å sette en stopper for at distriktene får utvikle seg videre.

Når det gjelder kompetanse, er det viktig for bedriftene å ha tilgang på kompetent arbeidskraft, og det å rigge utdanningsmiljøene og bedriftenes behov sammen er helt avgjørende framover.

Presidenten: Replikordskiftet er avslutta.

Masud Gharahkhani (A) [12:50:25]: I Drammen, min hjemkommune, presenteres kommunebudsjettet som blodrøde tall man ikke har sett maken til, noe som erkjennes av både røde og blå politikere. Samtidig hevder høyre regjeringen at den har sikret plusstall for kommunene. Hvor lite kontakt med virkeligheten kan man ha på et regjeringskontor i Oslo?

Kommuneøkonomi er et ord som på halvsleivete norsk kan kalles lite sexy, og det er litt rart, for kommuneøkonomi er jo nøkkelen til noe som virkelig er viktig for oss alle. Står du med bagasjen på trappa etter en lang og slitsom reise hjem fra ferie, vil du inn. Da er ikke «Hvor er husnøkkelen, har jeg mistet den?» et kjedelig spørsmål. I hverdagen vil vi at barna våre skal ha det bra i barnehagen og bra på skolen. Vi vil være trygge på at bestemor blir tatt godt vare på i eldreomsorgen. Vi vil at bussene skal gå, og at kulturtilbudet skal være bra. Da er ikke «Må kommunen min kutte kraftig i budsjettet?» et kjedelig spørsmål. Det handler om husnøkkelen til gode liv i velferdsstaten Norge.

Denne våren har de ansatte i kommunene vist oss hvem de er. Sammen med de ansatte på sykehusene er de velferdsstatens førstelinje. Kommunene våre har mange av menneskene vi som nasjon har klappet for. Det er de ansatte i eldreomsorgen, som har stått på, ofte med for dårlig smittevernustyr og risiko for selv å bli smittet, for å redde liv og helse. Det er lærerne, som på kort varsel slengte seg rundt og organiserte hjemmeskole, slik at barna våre skulle få best mulige skoletilbud. Det er ansatte i skoler og barnehager, som har håndtert nye utfordringer under den gradvise gjenåpningen. Listen er lang.

Siden pandemien traff Norge i mars, har det vært flere runder med ulike krisepakker for industrien og næringslivet for øvrig. Arbeiderpartiet har i Stortinget bidratt til å gjøre pakkene bedre, men det har tross alt vært en felles forståelse mellom oss og høyrepartiene av at dette er viktig.

Når det derimot gjelder å stille opp for heltene i offentlig sektor som sikrer velferdsstaten, setter Høyre seg på bakbeina. Forståelsen og engasjementet mangler. Dessverre er det ikke overraskende. Mens arbeid til alle og byggingen av velferdsstaten er Arbeiderpartiets fremste prosjekt, har høyresiden en annen tradisjon, og jeg mener at krisen har vist at Arbeiderpartiets vei er den beste. Den bygger på to pilarer: et solid og vekstkraftig privat næringsliv og en velfungerende offentlig sektor som sikrer velferd for alle, uavhengig av adresse og lommebokstørrelse.

Arrogant og virkelighetsfjernt må man kunne kalle det når statsministeren ber ordførere som krever bedre kommuneøkonomi, om å roe seg ned. Før krisen inntraff, hadde hun ikke bare tatt for lett på smittevernberedskapen, hun hadde servert landets kommuner det dårligste budsjettet på 15 år. Så kom krisen, og kommunene fikk enorme merutgifter samtidig som inntektene stupte. Og så stiller hun ikke opp nå som kommunene våre har en svært viktig oppgave: sikre at vi er forberedt på fortsatt koronahåndtering, bygge opp beredskap for nye situasjoner, bidra sammen med næringslivet til at flere kommer i en jobb, og – i en tid med historisk mange utenfor arbeidslivet – sørge for at forskjellene ikke øker. I krisetid ser vi dessverre at de som er mest sårbare, også er de som rammes hardest.

Arbeiderpartiet vil en annen vei. Vi vil ha trygghet for helse og arbeid. Vi vil ha et fellesskap som stiller opp, slik at ingen blir stående alene. På Stortinget foreslår vi derfor – ja, i revidert – at vi skal styrke kommuneøkonomien med 6 mrd. kr, for det er også en forutsetning for hvordan framtidige kommuneøkonomier blir. Og det er en tydelig garanti fra oss om at ekstrautgifter som tapte skatteinntekter og merutgifter skal dekkes. Det hadde betydd – for innbyggerne, for alle som trenger velferdsstaten, og for alle som jobber i den – en viktig garanti i den tiden vi er inne i.

Vi får ikke flertall, det må vi bare erkjenne. Derfor er det høyre regjeringens resept folk i Drammen og alle andre kommuner som nå har blodrøde tall, vil få merke i den tiden vi er inne i. Men det er ikke lenge til stortingsvalget i 2021. Da blir det kamp for velferdsstaten, for det er det denne saken vi behandler i dag, faktisk handler om.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Nina Sandberg (A) [12:55:21]: En viktig motivasjon for mitt politiske engasjement har vært nettopp den husnøkkelen som representanten Gharahkhani snakket om. Det er å bidra til gode rammer for kommunesektoren.

I Arbeiderpartiet vet vi at kommunene må ha hand- lefrihet for å løse oppgavene sine best mulig. De må ha statlige rammer som fremmer lokalpolitiske løsninger som er tilpasset behovene lokalt. Uten handlingsrom dør det lokale selvstyret.

Allerede før koronapandemien lyste det røde tall i Kommune-Norge. 43 pst. av kommunene hadde negativt netto driftsresultat i fjor. Bakteppet her er at regjeringens stramme budsjettopplegg de siste årene, kombinert med statlige normer og krav som ikke dekkes inn, svekker kommunebudsjettene. Kuttene går hardest ut over barn og eldre. Så kom koronautbruddet. Det økonomiske koronatapet for kommunene er massivt og legger ytterligere press på kommunene, som også må se fram til skattetap som følge av nedgangen i norsk økonomi.

Kommunene har en berettiget forventning om at regjeringen vil dekke ekstraavgifter og tap som følge av pandemien. Men som vi kan konstatere, og som også KS har registrert i dag: Regjeringen innfrir ikke.

Kommuneøkonomien går en usikker høst i møte. Ta f.eks. Enebakk kommune i Akershus/Viken. De har ikke kuttet eller permittert ennå, men har holdt tjenestene på et nivå som før koronautbruddet fordi kommunen opplever at de har et ansvar for å ivareta aktivitet og holde arbeidsledigheten nede, og fordi de har blitt lovet at ekstraavgiftene skulle dekkes. Hvis kommunen nå ikke får de nødvendige midlene, vil de gå på en brutal smell som rammer tilbudet til innbyggerne.

Arbeiderpartiet legger til grunn at kommuneøkonomien her og nå må sikres først. Kommuner og fylkeskommuner må kompenseres fullt ut for de økonomiske virkningene av covid-19 og dessuten rustes for å møte de andre store samfunnsutfordringene som skyldes økonomisk og teknologisk endring, klima og demografi. I Arbeiderpartiet prioriterer vi derfor en styrking av kommunesektoren, som Masud Gharahkhani var inne på, utover regjeringens forslag.

Til sist vil jeg skyte inn at Arbeiderpartiet hele veien – og dette er noe annet – har jobbet for å hindre at kommunene taper på innføringen av lærernormen. Derfor har vi aktivt prioritert flere lærere i våre budsjetter, og derfor fremmer vi i dag et forslag som skal motvirke at mindre kommuner betaler for å innfri lærernormen i større kommuner. Arbeiderpartiet vil ha et godt tjenestetilbud i hele Norge. Nasjonale satsinger bør finansieres over statsbudsjettet framfor ved å omfordele mellom kommuner.

Willfred Nordlund (Sp) [12:58:34]: Ny kunnskap er jo alltid bra. Derfor ser jeg for så vidt fram til ny kunnskap om regjeringens forslag om fergeavløsningsordningen, som det for øvrig er komiteen som har fremmet

i denne saken. Det skal bli spennende å se når distrikts- og digitaliseringsministeren skal fremme det.

Saken vi diskuterer her i dag, dreier seg om det grunnleggende velferdstilbudet norske innbyggere får i kommunene og gjennom fylkeskommunene. Saken dreier seg altså om hvordan vi skal få finansiert skolene, hvordan vi skal få finansiert ny veibygging, og hvordan vi skal sørge for at det er nok ansatte i heltidsstillinger i eldreomsorgen. Saken er derfor egentlig mye større enn man ofte får inntrykk av, ikke minst når man prøver å få dratt temaet opp i en større kontekst.

For Senterpartiet er det helt åpenbart at tjenester nær folk gir muligheter til verdiskaping – at vi sørger for at folk tar i bruk de naturressursene som finnes i hele landet, og ikke minst bruker den kunnskapen og kompetansen de sitter på.

Samtidig ser vi at det opplegget som legges fram av regjeringen, er en videre sulteføring av norske fylkeskommuner og kommuner. Man legger ikke til rette for å ta i bruk alle mulighetene som ligger der. Man sørger ikke for at det er nok midler til at det går et tilstrekkelig antall båter tilstrekkelig ofte, eller at ferger skal rekke fram for bl.a. å få laksen på den transportåren som ministeren for så vidt var inne på.

For Senterpartiet er det avgjørende viktig at man lager et økonomisk opplegg for kommunesektoren, for både fylkene og kommunene, som sikrer innbyggerne grunnleggende tjenester nær folk. Lokalpolitikere og regionalpolitikere sitter bestandig med vanskelige prioriteringer, men de prioriteringene kunne blitt enklere dersom stortingsflertallet i hvert fall var samstemt om at det ikke vil være muligheter for å nå de målsettingene man har satt, med det økonomiske opplegget man nå mener man skal ha på plass.

Senterpartiets forslag om 4 mrd. kr i økt ramme utover det regjeringen foreslår, bygger på behovene vi ser for å få flere båter, sørge for at bussene går, og få bygd de skolene som kommunepolitikere ønsker der ute.

Det er det denne saken dreier seg om, og den hadde nok fortjent en enda større debatt enn vi har her i dag, og ikke minst gjennom hele året. Det meste kan altså relateres til denne saken når lokalpolitikere må fortelle at de skal legge ned fritidsklubben, ikke vedlikeholde veien eller legge ned et fergetilbud.

Mulighetene fylkeskommunene skal ha til å være regionale samfunnsutviklere – det å se et større område i sammenheng og legge grunnlaget for å skape flere arbeidsplasser, som vi har et sårt behov for i dette landet – er kraftig redusert under denne regjeringen. Det samlede opplegget med reduserte overføringer til drift og muligheter for investeringstilskudd gir altså et dårlig bilde for framtiden til norske kommuner og fylkeskommuner.

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Kirsti Leirtrø (A) [13:01:54]: Nedstengingen av Norge har gitt stor usikkerhet om framtiden. Kommuner og fylker må kutte i viktige tjenester på grunn av inntektssvikt og økte kostnader.

Den 10. mai var fristen for fylkene til å komme med sine prioriteringer til Nasjonal transportplan. Det blir gjennomgående slått alarm om et voksende vedlikeholdsetterslep på fylkesveiene, som nå har nådd ganske u håndterlige størrelser. En rapport fra 2018 viser at forfallet øker årlig med 2,5–3 mrd. kr. Dette er alvorlig. Kvaliteten på fylkesveinettet går ut over sikkerheten, men også Norges konkurransevne rammes av dårlig veikvalitet. Mange fylkesveier er viktige næringstransportårer.

I sine merknader til kommuneproposisjonen er regjeringspartiene mer opptatt av å bortforklare og skylde på andre enn å komme med helt nødvendige tiltak. La det være helt klart: Fylkeskommunene er gode veieiere, og de har tatt ansvar. De gjør det de kan for å få mer vei for pengene, men kostnadsveksten er betydelig høyere enn overføringene fra staten. Nå får de gjennom regionreformen noen flere oppgaver som heller ikke er fullfinansiert, f.eks. ansvaret for fiskerihavner, FOTrutene, bredbånd og mobildekning. Mer flom og ras gir fylkeskommunene store uforutsette utgifter. Når veier og bruer blir borte, må dette fikses. Det blir ikke lenger kompensert fra statens side. Tunnelsikkerhetsforskriften skulle også kompenseres for fylker, men med den farten denne regjeringen legger opp til, er minimumstiltakene finansiert i 2037, mens fristen egentlig var 2019.

Fylkene leder an i det grønne skiftet, med satsing på nullutslipp innenfor det vi i Norge er gode på, som igjen gir viktig verdiskaping, nemlig hurtigbåter og ferger. Ny teknologi, digitalisering og næringsutvikling koblet opp mot forskning og kompetanse fortjener en større innsats og ikke bare ord. Bare for budsjettåret 2020 ville Arbeiderpartiets alternative budsjett ha gitt fylkene 1,6 mrd. kr mer til å ivareta sine oppgaver enn det dagens regjering har gitt dem.

Tage Pettersen (H) [13:05:02]: Debatten om finansieringen av frivilligsentralene har pågått gjennom flere budsjettprosesser de siste årene, og i år tildeles 200 mill. kr over budsjettet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet til frivilligsentralene. Det er en økning fra nesten 115 mill. kr i 2013.

I 1990 hadde Wenche Frogn Sellæg som sosialminister fra Høyre gleden av å inspirere kommunene til å starte opp nettopp med frivillighetssentraler, som det het den gang. Tanken den gangen var at det skulle være en møteplass der terskelen var lav for alle som ville gjøre

en aktiv frivillig innsats i lokalsamfunnet. Den første bevilgningen på statsbudsjettet ble lagt inn året etter.

Tanken om at det øremerkede statstilskuddet fra 2021 skulle legges inn som et innbyggertilskudd, slik at kommunene selv måtte ta den politiske belastningen det ville være eventuelt å benytte midlene til andre formål enn de var tiltenkt, var god.

Det er grunn til å minne om at forslaget om å overføre ansvaret for tilskuddet ble fremmet i Meld. St. 14 for 2014–2015, Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner. I innstillingen sa komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, at «kommunene bør få et større og mer helhetlig ansvar innenfor frivillighet, forebygging og folkehelse».

I overgangsperioden etter har vi sett at mange kommuner omprioriterer midlene tenkt til frivilligsentralene. Tallenes tale viser oss også at dersom statstilskuddet omgjøres til et innbyggertilskudd, vil det bety en vesentlig svekkelse av muligheten til å opprettholde aktiviteten ved frivilligsentralene i mange mindre kommuner.

Høyre er opptatt av forutsigbarhet for det viktige arbeidet som drives gjennom de mange frivilligsentralene. Vi er opptatt av at disse midlene fordeles til sentralene på en ubyråkratisk og effektiv måte. Vi er derfor veldig glad for at Stortinget i dag ber regjeringen sørge for at finansieringen av frivilligsentralene overføres til øremerkede tilskudd fra 2021 for å sikre finansieringen direkte til sentralene ute i alle landets kommuner.

Hvilket budsjett pengene bevilges over, er for så vidt mindre viktig, men siden vi i familie- og kulturkomiteen har hovedansvaret for den statlige frivillighetspolitikken, ser jeg det som positivt at midlene flyttes over til Kulturdepartementets budsjett.

Jeg vil benytte anledningen til å takke alle lokalpolitikere fra mange partier, frivillige ute i landets frivilligsentraler og ikke minst Norges Frivilligsentraler, for de har vært veldig tydelige i dialogen med oss her på Stortinget. I dag kan alle sammen feire at en lang påvirkningskamp krones med seier.

Ole André Myhrvold (Sp) [13:07:56]: Livet leves i kommunene, og dermed er også kommunene helt avgjørende for at Norge skal nå sine klimamål. Beregninger fra Miljødirektoratet viser at kommunene kan bidra til å redusere klimagassutslippene med mellom 13 og 26 mill. tonn årlig. Det tilsvarer mellom 15 og 30 pst. av nordmenns forbruk og mellom 25 og 50 pst. av alle klimagassutslipp fra norsk territorium.

En viktig del av dette handler for kommunenes del om bl.a. kollektivtransport, og mange kommuner og fylker har kommet langt. Elektrifisering av ferjer er ett tiltak hvor man er i full gang, men den omstillingen koster

penger, og den omstillingen må også fortsette. Derfor er det bekymringsfullt om omstillingen nå stopper på grunn av manglende vilje fra flertallet til å bidra med statlig finansiering. Tvert om mener Senterpartiet at finansieringsordningene for grønn omstilling i kollektivtransporten og for ferjene må styrkes.

Som jeg innledet med: Livet leves i kommunene. Da er det også viktig at dette ikke bare handler om å redusere klimagassutslipp, men faktisk også om å tilpasse seg de klimaendringene som er her – her og nå. Det handler om å sikre folk, og det handler om å sikre verdier. Klimaendringene fører med seg et mer uforutsigbart værmønster. I dag har vi fått varsel om styrtregn. Konsekvensen av det vil være flom og oversvømmelser. I andre tilfeller kan konsekvensene være skogbranner, ras, tørke og jorderosjon. Det påvirker igjen drikkevannsforsyning, avløpssystemer, veier, turområder, næringsarealer og boligfelt, og dermed folks helse og sikkerhet, og til syvende og sist er det kommunene som er ansvarlige. Derfor er det avgjørende viktig at vi styrker kommunenes evne til å drive klimatilpassing og bygger opp tilstrekkelig kunnskap, sånn at kommunene planlegger forebyggende når kommuneplaner og reguleringsplaner skal utarbeides og vedtas.

Forebygging av klimatiske endringer vil være avgjørende viktig i framtiden og en sentral del av det totale beredskapsbildet i landet. Noe av det viktigste vi kan bidra med i så måte, er etter Senterpartiets syn å se på muligheten for et klimatilpassingsfond hvor særlig utsatte kommuner kan søke midler. Vi bør også se på belønningsordninger for kommuner som gjør ekstra tiltak for å forebygge klimarisiko, og kanskje bør man også ha gulrøtter for kommuner som nå satser på vann- og avløpssystemet sitt. Der er etterslepet enormt.

Klimatilpassingstiltak er svært kostbart, og da må vi sette kommunene i stand til å ta det ansvaret de har for landets innbyggere, sånn at helse og sikkerhet ikke settes i fare. Det betinger i bunnen god og solid kommuneøkonomi.

Torill Eidsheim (H) [13:11:07]: Kommunesektoren har ei avgjerende rolle for at vi som nasjon skal kunne klare å utvikle oss i tråd med berekraftsmåla. Kommunar og fylkeskommunar har ansvar for politiske prioriteringar, når det gjeld både helse og utdanning, miljø og klima og sikkerheit og samarbeid. Dei legg føringar for vekst, for velstand og for velferd.

For å kunne møte dei nye samfunnsutfordringane, både på kort og på lang sikt, er det behov for ei kontinuerleg satsing på innovasjon og forskning i kommunesektoren.

Det er eit krevjande heilskapsperspektiv som ligg i kjernen av kommunesektoren sitt ansvar. Likevel er det

både i kommunesektoren og i forskingsmiljøa ei utfordring at forskning og innovasjon ofte er svært sektorspesifikk. Det er avgrensa av tematikk, fag og disiplinær, og lite blir formidla på tvers.

Det er viktig at ressursar til innovasjonsarbeid blir vektlagde i rammeløyvingane til kommunesektoren. Rammefinansiering og rammestyrt styrkjer det lokale sjølvstyret og gjev handlingsrom til kommunane, samtidig som det legg til rette for eit likeverdig tenestetilbod i heile landet.

Det blir gjort mykje godt arbeid i kommunane med utvikling av tenestetilbod og innovasjon i sektoren. Men dette krev robuste kommunar som kan svare på dei rettmessige forventingane og behova innbyggjarane har om ei god framtid.

Nytanking og optimalisering av eiga drift er eit kontinuerleg arbeid i Kommune-Noreg. Ein viktig del av arbeidet handlar om digitalisering i offentleg sektor. Regjeringa har høge ambisjonar om å fornye og forbetre både forvaltninga og offentleg sektor. Gode digitaliseringsprosjekt og tilstrekkeleg utbygging av internettdekning i heile landet er viktig.

5G vil bli så raskt at det blir samanliknbart med fibernett. Det opnar for alt frå smarte samfunn til e-helse. Utbygging av 5G dreier seg om både nærings- og distriktpolitikk, nettnøytralitet og sikkerheit, og kjem til å bli ei veldig viktig sak for kommunane framover. Stortingsmeldinga om innovasjon i offentleg sektor, som er varsla til hausten, blir eit viktig og vesentleg verktøy for at vi kan sikre vidare gjennomføringskraft og effektivisering i offentleg sektor.

Siv Mossleth (Sp) [13:09:30]: Senterpartiet vil ha en bedre båt- og fergepolitikk i Distrikts-Norge. Vi ønsker en bedre statlig finansiering for båt- og fergefylkene. Vi ønsker gode rutetilbud, akseptable billettpriser og hjelp til å gjennomføre statens satsing på mer miljøvennlig transport på havet. Det er bakgrunnen for Senterpartiets representantforslag som behandles her i dag.

For å gi et bilde på den skjeve situasjonen i dag vil jeg vise til et høringsutspill fra Møre og Romsdal. De peker på at mens overføringene til fylkesvegferger har økt med 55 pst., fra 1 600 mill. kr til 2 476 mill. kr i perioden 2010–2020, har overføringene til drift av riksvegferger økt med 140 pst. i samme periode. Tallene er i nominelle kroner. Fylkeskommunene forvalter om lag 100 fergesamband, og staten har ansvar for om lag 16 fergesamband.

Transport over fjord og hav er viktig for mange folk i kystfylker, som Vestland, Trøndelag, Møre og Romsdal, Nordland, Troms og Finnmark. Jeg kjenner Nordland best og bruker det fylket som et eksempel. Her må fylkes-

kommunen tilpasse et kutt fra staten på en halv milliard kr. Det har vært mange tøffe runder, og havfolket slåss stadig for gode transporttjenester der de bor. Nå er det sju fastboende på Nordsolvær som slåss for å beholde hurtigbåten. Jeg håper at de lykkes, og jeg vet at fylkespolitikkerne leter etter løsninger.

Mange av partiene som ønsker en løsning på denne og andre båttruter, er samtidig helt imot å bruke penger til å kompensere båt- og fergefylkene for de store ekstrakostnadene med samferdsel. Kystfylkene opplever å måtte kutte i ruter og/eller skru opp prisene. Dette prøver Senterpartiet å gjøre noe med. Jeg har vært tre år på Stortinget, og dette er tredje gang vi fremmer et forslag for å bedre situasjonen for kystfolket og havfolket gjennom å finne penger til å kompensere for de spesielle båt- og fergekostnadene. Om vi lykkes, er det bra for kysten, og det er bra for innlandet i disse fylkene. Fylkene har ett budsjett, og alle innbyggerne er i den samme budsjettbåten.

Senterpartiet foreslår å innrette kriteriene for finansiering av båt- og fergedrift sånn at tilbudet kan utvikles basert på rimelige billettpriser. Senterpartiet foreslår også at staten fullt ut tar merkostnaden ved klimaomstilling av hurtigbåt- og fergetrafikk. Vi foreslår også å utrede en nasjonal makspris for båt- og fergebilletter hvor staten fullt ut kompenserer fylkenes inntektstap.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [13:17:37]: Jeg skal ta opp et tema som engasjerer meg og mange andre. Det er at det er unødvendig mye usikkerhet rundt frivilligsentralene våre.

Altfor lenge har det vært stor bekymring for frivilligsentralenes framtid – helt siden 2015 da den blå-blå regjeringen la fram stortingsmeldingen Kommunereform – nye oppgaver til større kommuner. I meldingen foreslo nemlig regjeringen at tilskuddet til frivilligsentralene plutselig skulle innlemmes i rammetilskuddene til kommunene, basert på innbyggertall. Vekk skulle det statlige tilskuddet til drift per sentral. Mange små kommuner forsto raskt at med stram kommuneøkonomi ville dette fort bli kroken på døra for deres sentraler, siden de ikke er lovpålagt. Med dette forslaget ville faktisk 70 pst. av alle kommunene fått mindre tilskudd til frivilligsentralene sine enn de får nå – 70 pst.

For de 468 frivilligsentralene våre har det helt siden forslaget kom, vært veldig utfordrende at regjeringen i mange år har skapt en så uforutsigbar situasjon. Men disse har svart med iherdig å kjempe imot det ukloke forslaget fra regjeringen, som skulle tre i kraft i 2021 – med god hjelp fra kommunepolitikere og ikke minst fra senterpartister over hele landet, bl.a. i mitt hjemfylke Telemark.

I Senterpartiet har vi vært kritiske til å endre finansieringsordningen fra dag én. Grunnen til det er at frivilligsentraler er svært viktige møteplasser i lokalsamfunnet – i mindre byer, som den veldrevne jeg nylig besøkte i Kragerø, som nå frykter nedleggelse, og kanskje særlig i enda mindre kommuner, som i nabokommunen Drangedal, der møteplassene fra før er få. Frivilligsentralene bidrar også sterkt til integrering samt til å skape liv og røre og fellesskap ved å arrangere og organisere et vell av ulike aktiviteter, som er til glede og nytte for store og små, det være seg alt fra seniorkafé til turgrupper, besøks- eller aktivitetsvenn, språkkurs og matutlevering, noe som for øvrig har vært svært uvurderlig for mange kommuner under koronakrisen.

For både brukerne og kommunene har det vært helt uforståelig hvorfor regjeringen har villet endre på en ordning som fungerer så godt. Regjeringens forslag har virkelig skapt veldig mye uro og bekymring.

Men sagaen om de blå-blås sentralisering av Norge har nå jammen fått et nytt og overraskende, men positivt kapittel. I kommuneproposisjonen for 2021 har regjeringen forstått at de må utsette de planlagte endringene. Tommel opp. Det betyr at frivilligsentralene får litt pusterom. Men det er fortsatt uklart hva vi kan vente oss etter 2021. Det er en enstemmig komité som fremmer dette, men hva vi gjør med finansieringen videre, vet vi ikke. Derfor: La det være klinkende klart at iallfall Senterpartiet vil fortsette å jobbe som før for å sikre frivilligsentralenes forutsigbare og bærekraftige drift. Vi mener fortsatt at overføringene skal komme som direkte statstilskudd. Jeg krysser fingrene for at regjeringen og støttepartiet Fremskrittspartiet er enig i at vi framover kan legge all denne usikkerheten som har vært, helt død.

Olemic Thommessen (H) [13:20:58]: Denne debatten har på mange måter vært ganske forutsigbar. Det har vært et ensidig pengefokus fra opposisjonen, og jeg vil si et nokså kortsiktig pengefokus. Særlig forstemmende synes jeg det var å høre på Arbeiderpartiets hovedinnlegg, der man på ti minutter ikke hadde annet å si enn at det var for lite penger til det meste. Når det gjelder tiltak i et mer langsiktig perspektiv – hvordan vi skal få en bærekraftig kommunesektor i en situasjon hvor vi ikke kommer til å ha de pengene vi har i dag, til rådighet, og hvor vi vet at utfordringene blir større – er intet bidrag kommet. I replikkordskiftet var det heller ikke noe annet svar enn at pengene finnes, at det har med fordeling å gjøre, og det betyr altså skatteskjerpelse.

Vi kan også se av innstillingen at Arbeiderpartiet og Senterpartiet, i og for seg også SV, har skrevet seg sammen på veldig mye, og det regner jeg med handler

om å bygge noe sammen frem mot neste valg. Da ser vi konturene av hva vi har i vente. Det er for de viktigste reformene vi står overfor, ingen energi. Vi har behov for modernisering av mye i kommunene. Vi har behov for mer bruk av private aktører for å få en god dynamikk mellom offentlige og private tjenesteytere, og vi har ikke minst behov for en fortsatt kommunereform. Til alle disse tingene fremstår Arbeiderpartiet lunkent eller negativt. Når det gjelder spørsmål om kommunereform, har man skrevet seg sammen på alt, og jeg må virkelig spørre: Er det slik at Arbeiderpartiet ikke ser behovet for større og mer bærekraftige kommuner? Arbeiderpartiet har skrevet seg inn i et flertall som sier:

«Flertallet viser til at det er store demografiske utfordringer i mange kommuner. Kommunesammenslåing vil selvsagt ikke endre demografien i regionene og vil således ikke løse utfordringen.»

Nei, det er jeg helt enig i. Jeg tror ikke at folk verken vil flytte eller dø fordi kommuner slås sammen, men jeg kan tenke meg at de vil kunne få et bedre tilbud for en bedre alderdom, hvis så skjedde, at kommunens budsjettvolum ville bli større og ha bedre rom for rekruttering, bedre rom for å skaffe ekspertise og for å styrke kvaliteten i omsorgstjenesten. Jeg venter spent på representanten Lauvås' neste innlegg, hvor jeg skal gi ham en sjanse til å komme med mulige tiltak som viser hvordan Arbeiderpartiet ser på dette.

Bengt Fasteraune (Sp) [13:24:20]: Fylkeskommunene har ansvar for ca. 44 000 km vei, og fylkene har vist seg å være gode veieiere etter at de overtok store deler av det statlige veinettet. Analyser fra flere instanser viser at fylkene i hovedsak bruker mer penger på de nye fylkesveiene enn det staten gjorde før forvaltningsreformen i 2010. Fylkene har innenfor sine rammer prioritert veibygging og vedlikehold høyt, og mye av veinettet som fylkene overtar, var i dårlig stand, med stort vedlikeholdsetterslep.

Senterpartiet har tidligere foreslått en opptrappingsplan for å redusere vedlikeholdsetterslepet for fylkesveiene, og fylkesveiene har over år fått et så omfattende vedlikeholdsetterslep at det er vanskelig å se for seg at det kan utbedres tilstrekkelig uten et større statlig bidrag, og vi legger da inn en ekstra milliard i vårt alternative budsjett nå. Et vedlikeholdsprogram kunne skissert den opptrappingsplanen for fylkesveivedlikehold med forslag til finansieringsmodeller og organisering som skal gi økt vedlikehold og etterslepsreduksjon på fylkesveinettet.

Med det økonomiske opplegget som legges for fylkeskommunene i denne kommuneproposisjonen, blir handlingsrommet for fylkeskommunene mindre, og

sannsynligvis vil vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene øke.

Senterpartiet har i flere alternative statsbudsjett satt av økte rammer til fylkeskommunene. Det kunne gjort fylkene bedre i stand til å vedlikeholde sitt veinett. Vi ser også at regjeringen har endret inntektssystemet slik at noen fylker med mange kilometer fylkesvei har kommet ekstra dårlig ut.

I grunnlagsdokumentet for NTP 2018–2019 står det at det er et betydelig forfall på fylkesveinettet. Kostnaden knyttet til utbedring av kritisk infrastruktur som tunneller, broer og ferjekaier er så omfattende at transportetaten mener det bør vurderes et eget program for fornyelse av fylkesveier. De bruker begrepet «fornyelse». Dette ble ikke prioritert av stortingsflertallet under behandlingen av NTP våren 2017.

Flere rapporter om tilstanden til fylkesveinettet viser det samme bildet, at vedlikeholdsetterslepet har økt de siste årene på denne delen av veinettet. Flere analyser viser også at det er store forskjeller i kvaliteten på veinettet fra fylke til fylke og mellom fylke og riksveinett.

En rapport om trafikksikkerhetsutviklingen fra 2017 viser at risikoen for å bli drept eller hardt skadd på fylkesveinettet er 67 pst. større enn på riksveinettet.

Komiteen viser til at kostnaden ved å fjerne etterslepet på fylkesveinettet ble estimert til om lag 58 mrd. kr i 2014, og det er gjort nye undersøkelser som estimerer dette etterslepet til 59 mrd. 2014-kroner. Så her er det en stor jobb å gjøre.

Heidi Greni (Sp) [13:27:42]: Vi hører stadig gjentatt i salen i dag at før kronakrisen var situasjonen for Kommune-Norge meget god. Det økonomiske utgangspunktet var godt, og ingen kommuner var i akutt krise.

Vi har blitt beskyldt fra flere hold for at Senterpartiets beskrivelse av den økonomiske situasjonen er svartmaling og slettes ikke riktig. Ja, jeg skal ta selvkritikk for at min beskrivelse i hovedinnlegget ikke var riktig. Den var betydelig underdrevet. I dag har de offisielle tallene kommet. KOSTRA-tallene er gjengitt i Kommunal Rapport i et oppslag i dag, og det viser seg faktisk at det ikke var 44 pst. som gikk med underskudd. Det var over halvparten som gikk med underskudd i 2019.

Det var 179 av norske kommuner som gikk med underskudd i 2019, og det er særlig de små og mellomstore kommunene som blir rammet. Teknisk beregningsutvalg anbefaler 1,75 pst. For 2019 er tallet 1,9 pst. Men hvis vi trekker ut Oslo kommune, som har en god og solid økonomi, kommer vi på 1,5 pst., altså langt unna det som Teknisk beregningsutvalg anbefaler. Det er en tilbakegang på 2,2 pst.

Det betyr at halvparten av norske kommuner har en akutt økonomisk situasjon. Det som har berget

Kommune-Norge de siste årene, er engangsinntekter – fra havbruksfondet, fra ekstraordinære skatteinntekter og omlegging av aksjeskatteloven osv. Men slike engangsinntekter vet vi alle at ikke kan settes inn i drift.

Mye er usikkert om kommuneøkonomien neste år. Det eneste som er sikkert, er at vi ikke kan påregne at den skal berges av ekstraordinære skatteinntekter neste år. Havbruksfondinntektene framover vet vi blir kraftig redusert, i og med at en stor andel nå skal gå til staten, og en betraktelig mindre andel skal gå til kommunene. Så dette er ikke svartmaling, dette er rene fakta.

I tillegg ser vi nå at de skal endre kostnadsnøkkelen for grunnskole for å finansiere lærernormen som ble innført. Det betyr at store midler overføres fra de minste kommunene til de større kommunene for å finansiere lærernormen. Det blir en ny sentralisering av økonomi-rammen for kommunesektoren, og det vil bli enda verre for de små og mellomstore kommunene.

Helge André Njåstad (FrP) [13:30:56]: Det er heilt utruleg å høyra Senterpartiet snakka om at kystkommunane får kutt i havbruksfondet. Etter at Framstegspartiet bidrog den til løysinga, har ein faktisk fleire milliardar på plass til kystkommunane, og det er føreseieleg at dei får meir òg i framtida. Eg trur ingen kystkommunar opplever det som eit kutt, men i Senterpartiet si beskriving av verkelegheita passar det sikkert fint å seia at det er eit kutt. Men det er faktisk ei påplussing og ei styrking av kommuneøkonomien til kystkommunane.

Det har vore veldig interessant å høyra på Arbeidarpartiet i dag. Eg trur nesten heile Noreg har fått med seg at statsråden har sagt at kommunane må halda hjula i gang. Han har sagt det same i mars, april, mai og no i juni. No går plutselig ljuset opp for Arbeidarpartiet, og Eirik Sivertsen, etter å ha høyrt kva vi har høyrt i fire månader, seier det var veldig klargjerande og skaper føreseielegheit for Kommune-Noreg. Endeleg har Arbeidarpartiet vakna og fått med seg det som alle andre har høyrt lenge. Så går det to innlegg, og representanten Nina Sandberg kjem opp her og har med seg eit manus – som ho sikkert har skrive på førehand – og seier akkurat det same, at ein ser for seg at det er uføreseieleg, det som kommunane går i møte. Arbeidarpartiet klarer i same debatt å seia at det er både klargjerande og føreseieleg, og at det er uføreseieleg. Det einaste som er føreseieleg, er at Arbeidarpartiet er seg sjølv likt, ein seier ting som ein ynskjer. Så kan ein uansett spola tilbake og seia at ein hadde rett, for ein har ulike representantar som seier ulike ting. Eg er veldig spent på kva fraksjonsleiar Lauvås, som kjem opp etter meg, seier – om han delar Sandberg si uro eller Sivertsen si oppklaring av at det no er føreseieleg.

Det er òg interessant å høyra representanten Mossleth snakka om ferjefylka som at dei ikkje har fått meir pengar. Går ein tilbake i inntektssystemet til fylkeskommunane er nesten ein halv milliard stilt til rådvelde på ferje- og båtkriteriet. Fylkeskommunane har fått pengar. Dei har òg generert store overskott. Som fylke trakk ho fram Møre og Romsdal. I fjor gjekk dei med eit gedigent overskott samtidig som dei ikkje prioriterte å setja ned ferjeprisane eller trua med å auka dei. Det er ikkje mangel på pengar, men mangel på prioriteringar i det fylkestinget som gjer at ferjeprisane og ferjeopprøret i Møre og Romsdal var eit faktum.

Eg er òg interessert i å høyra kva Senterpartiet vil røysta for når det gjeld vårt forslag om å disponera pengar til ferjefylka for at dei som har gått føre i det grøne skiftet, får meir pengar. Vestland fylkeskommune f.eks. vil få ein betydeleg del av det fordi dei har teke pionerarbeidet med å gå i front. Vil Senterpartiet støtta det forslaget? Eller må fylkesordføraren frå Senterpartiet takka dei fire borgarlege partia for pengane medan Senterpartiet ikkje støttar det?

Stein Erik Lauvås (A) [13:34:19]: Jo da, Fremskrittspartiet er seg selv likt, det også, så sånn sett er Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet litt like. Forskjellen er at vi i Arbeiderpartiet har en linje i det vi sier og mener, mens Fremskrittspartiet nå bruker store deler av dagen på å kjempe mot vedtak de har stemt for da de satt i regjering. Men det må de jo bare får lov til å holde på med.

Jeg synes representanten Trellevik brukte et veldig bra ord i salen her i dag, nemlig ordet «mayday». For når vi hører det, skal vi ile til og hjelpe – det er i hvert fall sjøens lov at man gjør det. Vi har nemlig hørt kommunene rope mayday – de gjør det tre ganger, som man skal gjøre – og vi forsøker å komme hjelpende til. Det gjør dessverre ikke representanten Trellevik og regjeringen – det har vi hørt her i dag.

Jeg skal også si at det var klargjørende nå å høre statsråden si at det ikke lenger er snakk om å utrede og kanskje og dersom. Nei, det er garantier, og han sier også hvor nivået skal ligge. Det var veldig bra og veldig klargjørende, og det er synd at ikke Fremskrittspartiet også fikk med seg den klargjøringen som kom her i dag.

Jeg synes representanten Bransdal traff spikeren ganske godt på hodet da hun sa at kommuneopplegget er stramt, men stabilt. Det har det vært, det har vært stabilt stramt i flere år, og hun beklaget seg litt over det, at man kunne fått mer til kommunene. Det kunne Kristelig Folkeparti og representanten Bransdal fått, men man har altså valgt å gå i kompaniskap med Høyre og sette seg på kneet til Fremskrittspartiet, og da blir det som det

blir. Men som sagt, det er et valg som Kristelig Folkeparti har gjort, og det får vi bare ha respekt for.

Så registrerer jeg at representanten Thommessen er sjokkert og forstemt over å høre at Arbeiderpartiet mener at kommunene har bruk for mer penger. Ja, det burde ikke være noe sjokk for representanten Thommessen at vi har ment det. Det har vi ment i alle disse årene, og vi har også lagt på ca. 3 mrd. kr mer til kommunene enn det regjeringen har foreslått, hvert eneste år, ikke fordi vi synes det har vært gøy å gjøre det, men fordi det har vært nødvendig å styrke kommuneøkonomien siden representanten Thommessen og hans parti ikke har gjort det. De har valgt å bruke skatteinntektene, fellesskapets penger, på noe annet, de har valgt å kutte sterkt i formuesskatten, som gir mest til dem som har mest fra før. Det kalles fordelingspolitikk, og jeg skammer meg ikke et øyeblikk over at jeg mener det jeg mener, og at mitt parti mener det det mener. Så får Thommessen stå for sitt.

Avslutningsvis: I Smaalenenes Avis i dag står det:

«Innen høsten må politikerne i Indre Østfold kommune ha en plan for hvordan de skal kutte minst 50 millioner kroner.»

Det er altså det de sitter med i kommunestyret i Indre Østfold kommune.

Liv Signe Navarsete (Sp) [13:37:42]: I denne debatten er det òg viktig å diskutere meir enn berre dei økonomiske rammene, sjølv om dei er grunnleggjande. Kommunane har mange typar ansvar, og eg vil fokusere litt på flaum og ras som følgje av klimaendringane, som påverkar tryggleik, kvardagsliv og økonomi for mange lokalsamfunn – for næringsliv, for enkeltpersonar og for familiar.

I desse dagar har me fått mange varsel om at det kanskje vert flaum, kanskje ekstremvær, i fleire delar av landet. Mange typar flaum- og rasskadar kan ikkje reparerast, men dei kan førebyggjast, og denne regjeringa sin sviaktande innsats for førebygging og for å løyve midlar til å førebyggje ras- og flaumskadar har ført til at det er opparbeidd eit stort etterslep. Regjeringa sitt forslag til løyving på det området er ikkje tilstrekkeleg for å avhjelpe dette etterslepet.

Akkurat no har regjeringa ei historisk moglegheit til å setje inn eit krafttak nettopp på førebyggjande sikringsarbeid, for no er det bruk for oppdrag, no er det bruk for aktivitetar i arbeidslivet og økonomien for å halde det i gang. Så når Senterpartiet føreslår ytterlegare 100 mill. kr i vårt alternative reviderte nasjonalbudsjett, håpar me på stor støtte til det. Dette handlar ikkje berre om å sikre liv og verdjar, men òg om å sikre tryggleik for folk i heile Noreg.

Dei økonomiske rammene til regjeringa for kommunar og fylkeskommunar er ikkje på nokon måte til-

strekkelege, og det har ein synleggjort veldig godt i salen her i dag. Sjølv utan dei ekstrakostnadene som koronapandemien har påført Kommune-Noreg, er det varsel om nedskjeringar. Presset frå regjeringa på samanslåingar skulle ein tru vart følgt opp med økonomi, slik at dei samanslegne kommunane eller fylka fekk ein god økonomi. Presidenten var sjølv med på eit møte med fylkeskommunen Vestland i går, der er det stipulert at ein må spare inn 500 mill. kr årleg fram til 2024, ein må kutte 2,7 mrd. kr i planlagde investeringar fram til 2023. Ein treng ikkje vere rakettforskar for å skjønne at det vil råke sentrale tenestetilbod i det nye fylket – og truleg mest i distrikta, for sjølv om det no er tapt meir enn 600 mill. kr i inntekter til kollektivtransporten i Bergen, er det neppe å stoppe kollektivtransporten i Bergen som vert svaret på dei utfordringane, det vert vel heller å kutte i tilbod anten i det gamle Sogn og Fjordane, i Sunnhordland eller i indre Hardanger. Eg meiner at no må regjeringa lytte, kome folk i møte og få balansert økonomien slik at ein unngår store kutt i tenestetilbodet.

Ove Trellevik (H) [13:40:56]: Eg vil gje honnør til Eirik Sivertsen, som nytta replikkordskiftet med statsråd Astrup til å få klarlagd ting som han opplevde som uklare i innstillinga til proposisjonen. Han fekk for så vidt støtte for forståinga han har av regjeringa sin politikk, av representanten Stein Erik Lauvås då han var på talarstolen i stad. Eg håpar verkeleg at òg Arbeidarpartiet kan støtta framlegget frå regjeringspartia og Framstegspartiet om korleis me skal følgja opp kommunesektoren, når det viser seg at utgangspunktet til opposisjonen eigentleg fell på steingrunn og det er heilt umogleg å følgja opp kommunane på ein objektiv måte med det som ligg i forslaget frå opposisjonen.

Representanten Sivertsen hadde også omsut for dei frie inntektene til kommunane. Frie inntekter vert endra fort over tid. I 2011, f.eks., då Stoltenberg-regjeringa gjekk vekk frå øyremerkte midlar til barnehagane og over til frie inntekter, auka sjølv sagt dei frie inntektene. I 2018, som representanten Stein Erik Lauvås nemnde, var det budsjettert med null auke i frie inntekter. Rekneskapane for 2018 viser faktisk at dei frie inntektene auka. Det vitnar om at me må vera litt forsiktige når me studerer budsjettet, for det er ingen fasit på korleis det går. Me kjenner som sagt ikkje kommunane sine rekneskapstal for 2019, heller ikkje for 2020. Så dette kan fort endra seg.

Sånn sett var det veldig kjekt å høyra frå representanten Gåsemyr Staalesen om uroa som Arbeidarpartiet har for driftsresultatet til kommunesektoren. Viss driftsresultata over tid viser ei negativ utvikling, er det all grunn til å følgja godt med. Det bør ein gjera. Ein bør kanskje velja seg ut nokre kommunar og følgja med på

dette over tid, for det er gode grunнар til at ein har eit negativt driftsresultat over tid. At det kan skje frå eit år til eit anna, er kanskje naturleg, men det gjev grunn til uro når det skjer over tid.

Dei eg har følgt med på, slit med fråflytting, inga nyetablering av nytt næringsliv og få attraktive lokalsamfunn som genererer vekst. Dei slit òg med strukturkostnadene sine. Viss ein ser på korleis dei rekneskapsfører utgiftene sine, ser ein at dei har strukturelle kostnader, anten det gjeld ein skulestruktur som er utrangert og gamaldags, eller det gjeld kommunestrukturen.

Som Olemic Thommessen sa: Eit kommunehus har ein strukturell kostnad. Det har kommunesjef, rådmann, ordførar og kommunestyre. Så det er god grunn til å fokusera på kommunestrukturen også i dei komande åra.

Representanten Heidi Greni var inne på at det står dårleg til med økonomien til fylkeskommunane, spesielt i replikkordskiftet om Vestland. Liv Signe Navarsete var òg inne på det i sitt innlegg nettopp: Dei går mot eit underskot på 700 mill. kr! Det er eit vanstyre utan like i Vestland fylke. Ein skyldar på staten (presidenten klubbar), men dei har altså ... (presidenten klubbar igjen).

Presidenten: Tida er ute.

Ove Trellevik (H) [13:44:01]: Eg får teikna meg ein gong til, president.

Presidenten: Det går an, men tida er ute no.

Representanten Arne Nævra, ver så god. Nei, unnskyld. Representanten Karin Andersen, ver så god! (Munterheit i salen.)

Karin Andersen (SV) [13:44:16]: Når det gjelder garantier, har erfaring lært meg at de bør være skriftlige, stå på et papir og bli vedtatt. Det er ingenting av det som har blitt sagt her i salen i dag, som er det. Vedtakene er tvert imot ulne og uklare.

Jeg hører igjen at det var åtte år i regjering for de rødgrønne. Nå har denne regjeringen sittet i sju år. Før koronakrisa i år tror jeg man hadde brukt 234 mrd. kr mer av oljefondet enn vi brukte. Da er det vel ikke så rart om man har brukt noen av de pengene til noe vettug og ikke har kastet alle pengene ut av vinduet eller gitt dem til de aller rikeste. At det da har kommet noe mer penger til vei og kommunesektoren, skulle da bare mangle.

For SV er det et verdivalg at vi vil styrke fellesskapet mer. Vi gjør det fordi vi mener det er det som tar oss tryggest inn i framtida. Jeg hører at representanten Thommessen mener det er kortsiktig å sikre oppdrag til privat næringsliv nå, til å sette kommunene i stand til å investere i velferdsteknologi og universell utforming, som vil gjøre dem klare for framtida og gjøre at det blir mer ef-

fektivt. Jeg hører at det er kortsiktig å gi rom for investeringer i f.eks. desentralisert høyere utdanning, som SV har tatt til orde for, og som er helt nødvendig for å sikre den kompetansen som både kommunesektoren og privat sektor trenger framover.

Vi ønsker å gjøre langsiktige og gode investeringer – i motsetning til Høyre, som deler ut skatteletter også nå i krisepakken på formuesskatten, men de klarer ikke å peke på en eneste arbeidsplass skapt av det. De milliardene SV legger på bordet til kommunesektoren, både nå og til neste år, blir til arbeidsplasser og til utvikling av det alle sier er viktig, f.eks. utbygging av bredbånd, penger til rassikring og penger til bedre veier i distriktene.

Vi har en distriktsminister som trekker fram E18 inn til Oslo, et gigantisk motorveiprojekt, som det viktigste for distriktene. Det er ikke det. Det er bruksveiene i fylkene og kommunene som er viktige, og vi legger penger på bordet til det. Det blir det også mange arbeidsplasser av i distriktene. Det er bedrifter som nå sliter med å holde hjulene i gang fordi kommunene, med den usikkerheten som er nå, må legge veldig mange prosjekter på is. De har ikke råd og kan ikke ta sjansen på å sette i gang det som hadde vært så viktig nå.

Det er her vi nå, i denne krisa, kunne ha brukt kommunesektoren som et flomvern mot økt arbeidsledighet og fått gjort endringer i offentlig sektor som hadde modernisert den og satt oss bedre i stand til å møte framtida, både befolkning og næringsliv.

Arne Nævra (SV) [13:47:35]: Det gjorde slett ikke noe at presidenten kalte representanten Andersen for representanten Nævra, for vi mener veldig mye av det samme, så vidt jeg kan forstå.

Jeg skal igjen snakke litt om fylkeskommunenes utgifter til samferdsel. Det er et viktig og kostbart felt for fylkeskommunene. Vi har en tendens her i salen til å overføre flere og flere oppgaver til fylkeskommunen. Mange av dem er bra, mange av dem støtter SV, men det følger altså ikke nok penger med. Dette ser vi nå på felt etter felt. Vi ser det på fiskerihavnene. Mange kommuner vil omtrent ikke ta over fiskerihavnene. Vi ser det på innføring av krav om nullutslipp på ferjene. Det følger ikke nok penger med på veien. Så har de også fått overført FOT-rutene. Vi får se hvordan det går. Vi bevilger til fylkeskommunal ferjedrift. Det dekkes over fylkeskommunens frie midler, som det heter, og disse har blitt redusert i løpet av de siste årene. Og på toppen av dette kommer altså Stortingets vedtak, to–tre ganger, om at vi skal ha nullutslipp på ferjene hvis det er mulig – og nå er det mulig. Det hyller vi selvfølgelig. Det er en fantastisk utvikling som har skjedd. Men det må følge penger med. Og så vidt jeg har sett, er det bare noen ytterst få partier, og SV er ett av dem, som lar det følge penger med. Vi har

i flere år foreslått rundt 300 mill. kr ekstra på statsbudsjettene til å fase inn el-ferjene. Noe annet er nesten ureddelig. Jeg har sagt flere ganger her fra talerstolen at vi vedtar ting der det ikke følger penger med på lasset.

Hva skal da fylkeskommunene kutte på hvis de ikke har midler? Hva i all verden skal de kutte på? Det er veldig få som sier noe om det her fra talerstolen. Skal de kutte på videregående skoler hvis det er trangt? Skal de kutte på fylkesveier? Nå har det vært sagt mange ganger her fra talerstolen i denne debatten at vi har et vedlikeholdsetterslep på 30–40 mrd. kr, eller kanskje er det 50 mrd. kr, på fylkesveiene, det skal jeg ikke gå mer inn på. Eller er det sånn som vi ofte ser nå, at de må kutte i avganger på ferjene, sånn at distriktene lider? Vi har sett at fylkestinget i Troms og Finnmark med nød og neppe fikk stoppet kutt i mange anløp til øyer som har veldig få fastboende. Det var så vidt det gikk. Da er det jo sånn at det går ut over et eller annet.

Det har altså blitt sulteføring av fylkene opp gjennom de siste årene, og spesielt for dem som har mange båt- og ferjetilbud, som Hordaland og Møre og Romsdal. Dette utgjør veldig mye penger. Det har vært bagatellisert fra regjeringspartiene, men Menon Economics, som vi henviser til i innstillinga, har beregnet at fylkeskommunene får en ekstraavgift på 468 mill. kr innen 2024, og det er faktisk ganske vesentlig.

Nils T. Bjørke (Sp) [13:51:00]: Debatten i dag rundt kommuneproposisjonen og revidert nasjonalbudsjett handlar om den økonomiske situasjonen i kommunane er prekær eller ikkje – med regjeringa på den eine sida og kommunane og opposisjonen på den andre sida. Men ein slik debatt styrer fylke og kommunar mot intern økonomistyring – i staden for ein debatt om oppgåveløysing. Vi burde hatt ein debatt om kva oppgåver som skal løysast i fylke og kommunar i ei krisetid, og korleis finansiering kan sikra dette. Fylke og kommunar kan vera sentrale i motkonjunkturpolitikken som burde setjast i gang for å halda oppe privat næringsliv og koma seg gjennom krisa.

Mange små entreprenørar står klare. Mange av dei manglar oppdrag og burde vore sette inn for å rusta opp både kommunale og fylkeskommunale vegar. Her kan me få folk i arbeid samtidig som me kan få tryggare vegar og gjera noko med det store etterslepet. Det hjelper ikkje om ein løyver nokre kroner meir til fylkeskommunale vegar når ein ikkje tek omsyn til ulikskapen mellom dei ulike fylka på kor mykje veg dei har. Berre krav om tunnelforskrift og anna som Stortinget har gjeve, tek mykje meir enn den veksten som er der, noko som gjer at ein faktisk ikkje har midlar til å ta dette lyftet.

Så til representanten Trellevik: Ja, Vestland fylke har utfordringar. Dei har gått i front med elektrifisering av

ferjer, dei har styrkt kollektivtrafikken. Det er bra at dei har fått litt midlar til ferjetrafikken, men det er ikkje ein tredjepart av det dei har sagt dei treng for å kompensera den ekstra kostnaden som ligg der. No har ein moglegheit til å elektrifisera hurtigbåtar, men kan ikkje gå i gang med det. Stortinget seier dei vil, men dei vil ikkje vera med og finansiera det – i alle fall ikkje fleirtalet i Stortinget.

Det er faktisk slik at skal fylka klara å ta på seg denne oppgåva, må dei få midlar ut frå kor mange kilometer veg dei har, og dei utfordringane som ligg der. Det er den einaste måten ein kan sikra at ein får trygge og gode vegar på, men då må òg me som stortingspolitikkarar vera villige til å prioritera liv og helse fyrst.

Så ein liten visitt til representanten Njåstad og Framstegspartiet, som har vore så opptekne av sjølvstyre i kommunane: Det gjeld berre eit stykke på veg. Når det gjeld eigedomsskatt, er dei veldig opptekne av at kommunane ikkje skal få bestemma sjølve. Så heilt konsekvente er heller ikkje dei.

Norunn Tveiten Benestad (H) [13:53:54]: Det har vært sagt mye i debatten, men det er likevel noen ting jeg gjerne vil kommentere.

Vi i Høyre er faktisk også opptatt av et sterkt lokalt selvstyre, og det var også statsråd Hofstad Helleland innom i replikkvekslingen. Sammen har regjeringspartiene de siste årene fått til mye bra på dette området. Fra 2013 til 2020 fikk kommunene helt eller delvis medhold i 80 pst. av innsigelsesakene avgjort av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Under den rød-grønne regjeringa var tallet 42 pst. Det er kommunene som kjenner de lokale forholdene aller best, og jeg er glad for at vi har en regjering som ser det, og som styrker lokaldemokratiet i den sammenhengen.

Kommunene og fylkeskommunene har ansvar for mange store og viktige tjenesteområder, og i proposisjonen kommenteres det at det i hovedsak går godt over hele landet. For å frigjøre ressurser som kan gi innbyggerne flere og bedre tjenester, kreves det et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i sektoren. Jeg synes det fortjener å bli nevnt at i tiårsperioden 2008–2018 er effektiviteten økt med 0,25 pst. per år innenfor sektorene barnehage, grunnskole, pleie og omsorg. Vår regjering har vært opptatt av det og vil fortsatt være det. Det frigjør ressurser som i neste runde vil komme innbyggerne til gode i form av nye og bedre tjenester.

Gjennom hele denne debatten har vi hørt fra opposisjonen at kommuner må kutte i kritiske tjenester som skole, barnehage og eldreomsorg – ja, det blir sågar snakket om sulteføring. Men god økonomistyring er ikke bare avhengig av overføringer, men også av husholdning med midler. Det klinger ganske hult når det rød-

grønne byrådet i Oslo klager på at de ikke får penger nok fra regjeringa til økte kostnader i forbindelse med korona, samtidig som de vil bruke 65 mill. kr på å kjøpe en privat barnehage. Er det god økonomistyring og prioritering?

Til slutt vil jeg, som representanten Pettersen, også gjerne få sagt at jeg er glad for at Stortinget nå samler seg om fortsatt øremerking av frivilligsentralene. Frivilligsentralenes midler gir forutsigbarhet og skal gjøre det, og mest mulig av det skal gå til dem som trenger det mest. Jeg er veldig glad for det gode samarbeidet som har vært i den saken, og at vi nå får fortsette det arbeidet som Høyres sosialminister Wenche Frogn Sellæg for 30 år siden inspirerte til.

Siv Mossleth (Sp) [13:57:04]: 27 pst. av befolkningen i Nordland har ikke tilgang til moderne bredbånd. De har ikke tilgang til kritisk infrastruktur. Det ble tydelig mange plasser under koronakrisa, da folk hadde hjemmekontor samtidig som ungene hadde hjemmeskole.

Når ministeren får spørsmål om manglende moderne bredbånd, viser hun alltid til at 98 pst. av befolkningen har det. Det er det nasjonale tallet, og det brukes for å skjule realitetene. I Nordland er det bare 73 pst. av folket som har tilgang til moderne bredbånd, og enda verre er det i Oppland i Innlandet, som har den dårligste bredbåndsdekningen i hele landet. Og man skal faktisk ikke langt unna sentrum i de ni største bykommunene i landet før folk sliter med bredbånd og dekning.

Jeg hørte at distriktsministeren i sitt innlegg snakket om hvor flott det blir bare vi får 5G. Visjonen har en veldig bismak for alle dem som ikke har 3G i dag – de som ikke kan snakke i telefonen utenfor huset sitt, de som er avhengige av bredbånd fra Telenor og kobbernett. Det er mange av dem, men kobbernett skal jo fases ut og legges ned. Til erstatning er det veldig mange som får Telenors hjemmebaserte mobile bredbåndsnett. Det er faktisk for dårlig til at kommuner som får offentlig tilskudd til bredbåndsbygging, kan bruke av de midlene. Det er skuffende at det liksom er det som er tilbudet når kobbernett fases ut. Det er dyrere, og det er så dårlig at Nkom ikke anbefaler det.

Jeg vet om mange livskraftige grender – f.eks. Vassbotn, Vassbotnfjell og Evenesdalen i Saltdal kommune, der det er 52 husstander, fritidshus, hytter, 27 skolebarn – som ikke får noen til å bygge ut bredbåndet til tross for tilskudd. Distriktsministeren vet råd: Hun anbefaler å kutte ut noen. Det er derfor det er så vanskelig å forstå distriktsministerens intensjon. Hennes oppgave burde jo være å få alle med.

Åslaug Sem-Jacobsen (Sp) [14:00:21]: Det er store utfordringer i fylkeskommunene våre om dagen – sto-

re. Og det er også store bekymringer. Dessverre beroliger ikke regjeringen fylkeskommunene med sitt forslag til revidert budsjett, for det er nå nemlig blitt svært vanskelig for mange fylkeskommuner å opprettholde tjenestetilbudet sitt.

Det skyldes først og fremst forhold som gjorde seg gjeldende før koronakrisen, som at det er kommet nye oppgaver uten penger, økte krav til effektivitet, begrensede midler i forbindelse med regionreformen og omlegging av inntektssystemet. Så har koronakrisen kommet oppå dette.

Jeg kan eksemplifisere fra mitt eget hjemfylke, Vestfold og Telemark. Før koronakrisen hadde Vestfold og Telemark allerede et svært begrenset økonomisk handlingsrom som følge av reduksjon i rammetilskudd, reduserte skatteinntekter og reduserte inntekter fra overføringen av Svelvik til Viken. I tillegg er fylkeskommunen tilført nye oppgaver begrunnet i en endret demografisk kostnad og et årlig krav til effektivisering på 0,5 pst.

I sum har dette nå medført et svekket økonomisk handlingsrom på over 350 mill. kr. I tillegg medfører et lavere antall innbyggere enn tidligere prognoser fra SSB viste, lavere inntekter, mens investeringstiltak er gjennomført og tilpasset for å kunne tilby tjenester til en forventet økt befolkning.

Utfordringen er at kapasitetskostandene er bundet til investeringer i skole, bygg og veier, og disse kostnadene kan ikke reduseres på kort sikt. Det kan de ikke. På toppen av dette kommer nå følgene av korona, med sviktende skatteinntekter og sviktende inntekter innenfor tannhelse og kollektivtransport, som det ikke er gitt gode signaler om at skal kompenseres. For Vestfold og Telemark er det trolig snakk om et inntektstap på mellom 110 mill. kr og 150 mill. kr.

Samlet gir dette fylkeskommunen betydelige utfordringer. Det blir neimen ikke lett for dem å måtte ta ned et eller annet tilbud så raskt som alle disse økonomiske utfordringene jeg nå har ramset opp, vil tilsi at de dessverre må gjøre det, men som de burde slippe.

Når det ikke ligger mer penger til fylkene i revidert budsjett fra regjeringen og støttepartiet Fremskrittspartiet og ei heller bedre kompensasjon til inntektstap som følge av koronakrisen – hva skal vi da gjøre?

For Vestfold og Telemark fylkeskommune betyr det nå ekstreme, beinharde prioriteringer som går ut over et fylkesveinett som allerede har et vanvittig stort vedlikeholdsetterslep. Hadde Senterpartiets alternative reviderte budsjett med 1 mrd. kr ekstra bare til fylkesveiene vært gjeldende, ville situasjonen vært mye, mye bedre.

Jeg må si jeg virkelig håper og tror at regjeringspartiene og støttepartiet Fremskrittspartiet i arbeidet med statsbudsjettet for 2021 gjør jobben med å sette seg inn i hvordan vi nå sultefører – ordet sultefører må kunne

brukes i denne situasjonen – fylkeskommunene om dagen, og i alle fall gjør noe med det da, selv om de tydeligvis ikke vil gjøre noe med det nå.

Tone Wilhelmsen Trøen hadde her overtatt presidentplassen.

Heidi Greni (Sp) [14:03:23]: Jeg må en runde til innom frivilligsentralene.

Senterpartiet har kjempet lenge for å beholde dagens finansiering av frivilligsentralene, og nå har Kristelig Folkeparti heldigvis satt ned foten for den sentraliseringen som var varslet. Jeg må rette en stor takk til representanten Bransdal for det. Jeg hadde nesten mistet håpet om at vi skulle berge dette, etter at tidligere kommunalminister Mæland helt avviste at Høyre ville se på frivilligsentralene på nytt, og at de skulle innlemmes fra 2021.

Jeg var glad da det var en samlet komité i innstillingen – og er overrasket når partiene nå varsler at de ikke lenger går inn for innstillingen, men fremmer et eget forslag. Det er ingen som har kommet med noen begrunnelse for hvorfor de gjør det slik, og det håper jeg vi får høre, for det er ganske spesielt når Stortinget skal detaljstyre hvordan et enstemmig stortingsvedtak skal følges opp. Det som er ekstra spesielt, er at det nå er regjeringspartiene som vil ha med Stortinget på en detaljstyring av gjennom hvilket departement dette skal følges opp. Det er opp til regjeringen hvordan et vedtak følges opp, og hvordan de vil ha de forskjellige oppgavene fordelt på departementene, men nå skal altså regjeringspartiene gå ut av fellesforslaget fra komiteen, og så skal de detaljinstruere regjeringen, slik at det nå skal over på Kulturdepartementet fra 2021.

Vi i Senterpartiet er muligens naive, men vi har fortsatt tiltro til at kommunalministeren klarer å gjennomføre dette vedtaket, og vi kommer til å stemme for vedtak II, slik det står i innstillingen fra komiteen.

Så en visitt til representanten Thommessen, for han beskyldte oss for bare å rope på penger og ikke se på reformen – og ikke minst se på mer kommunesammenslåing, for det skulle visstnok også løse de økonomiske utfordringene i kommunal sektor: Da lurer jeg på om representanten Thommessen har lest avisene i det siste, og jeg er helt overbevist om at han da ikke får de samme mailene som jeg får, for det er jo spesielt sammenslåtte kommuner som nå sier at den økonomiske utviklingen på ingen måte er som de ble forespeilet før kommunesammenslåingen. Sammenslåingskostnadene er mye større enn det de har fått dekket, store avstandsulemper gjør at de ikke klarer å ta ut effektiviseringsgevinsten, og budsjetteringsprosessen er mer krevende i den sammenslåtte kommunen enn den var i de andre kommunene før.

Torill Eidsheim (H) [14:06:45]: Omfanget av omsorgstenester har auka over tid, og kommunane har gjort og gjer fortsatt ein stor innsats for å kjempe mot dei helsemessige konsekvensane av koronaepidemien. Samtidig skal kommunen sørge for at innbyggjarane kan få dei tenestene dei er avhengige av kvar dag.

Det har vore ei dreining i retning av at det har blitt gjeve meir heimebaserte omsorgstenester. Det er ønskeleg. Vi blir fleire eldre innbyggjarar, særleg i aldersgruppa over 90 år, men det har òg vore ei sterk auke i talet på unge mottakarar, under 67 år.

Regjeringa er oppteken av at kommunane skal ha ein god og føreseieleg kommuneøkonomi, og frå midten av mars fram til 7. april vedtok Stortinget i fleire omgangar auka løyvingar til kommunesektoren på i alt 6,5 mrd. kr.

Eg vil vende fokus mot kvalitetsreforma Leve hele livet. Den skal bidra til at eldre kan meistre livet sitt lenger og ha tryggleik for at dei får god hjelp når det er behov for det, at pårørande kan bidra utan å bli slitne ut, og at tilsette kan bruke kompetansen sin betre i tenestene.

Vi treng eit meir aldersvenleg Noreg, og kommunane sit med nøkkelen. Det har vore heilt essensielt at dei sjølve har vore og er aktive bidragsytarar i dette arbeidet med reforma.

Vi som samfunn må saman finne nye, innovative løysingar på dei kvalitative utfordringane knytt til aktivitet og fellesskap, til mat og måltid, til helsehjelp og til samanheng og overgang i tenestene.

I debatten i dag har dei raud-grøne løfta si bekymring i flokk, men er det verkeleg på den måten vi best møter dei utfordringane vi står overfor? Eg meiner at framtida møtest best med framtidstru. Om ein får eit godt liv eller ein god alderdom, skal ikkje vere tilfeldig, det skal vere eit resultat av god ressursbruk. For at det skal kunne skje, er vi nøydd til å sikre at alle gode krefter slepp til.

Samarbeid kan vi faktisk ikkje vedta, det er nøydd til å bli utvikla. Arbeidet med å realisere pasientens helsesteneste blir av regjeringa utvikla på ei berekraftig og god måte, ved involvering og gjennom riktig ressursbruk.

Jorodd Asphjell (A) [14:10:07]: Kommuneproposisjonen og RNB er kommunesektorens viktigste dokumenter, og mange kommuner og fylkeskommuner er urolige for de økonomiske utsiktene i lys av koronakrisen. Det er klare tilbakemeldinger fra mange kommuner, fra KS og organisasjoner, fra min egen kommune, Orkland kommune, som er en nysammenslått kommune, og ikke minst fra Trøndelag fylkeskommune om at staten må kompensere for inntektsbortfall og merutgifter, slik at de kan gi et godt velferdstilbud til sine inn-

byggere og sikre god infrastruktur som veier og bredbånd.

Det er kommunene og fylkeskommunene som er tjenesteytere for landets innbyggere innen barnehage, skole, helse og eldreomsorg. Ansatte i videregående skoler, grunnskoler, sykehjem og barnehager har stått midt i denne krisen og jobbet hardt for at alle skal føle både trygghet og omsorg – folk som bor og lever sine liv i byer, grender, på kyst og fjell og i fjorder, hvor kultur, idrett og frivillighet utgjør viktige fellesskap og en god oppvekst for barn og unge og voksne og eldre. Alle disse områdene betyr mye for folk. Er det områder som er sterkt rammet av koronakrisen, er det viktig at alle ansatte – rengjørere, ungdomsarbeidere, ufaglærte, faglærte, hjelpepleiere, sykepleiere, lærere mv. – blir verdsatt og satset på. De trenger trygghet i en krevende tid og en usikker framtid. Da forundrer det meg at posisjonen og regjeringspartiene synes det er helt for gærent at Arbeiderpartiet og partiene i opposisjon ønsker å gi mer penger til kommunesektoren, som står midt i denne krisen, og som har ansvaret for disse velferdstjenestene.

Tusen nye læreplasser i kommunene foreslo også Arbeiderpartiet. Vi er bekymret for den ekstraordinære situasjonen landet er i, og hvilke utfordringer det skaper for mange avgangselever i videregående skole. Arbeiderpartiet mener at stat, fylkeskommuner og kommuner – sammen med næringslivet – må ta et ansvar for at flest mulig får fullført utdanningen sin. Derfor har Arbeiderpartiet satt av 170 mill. kr i dette budsjettet for å styrke dette.

Bedrifter som tar inn ekstra lærlinger, kan motta 70 000 i støtte på toppen av ordinært lærlingtilskudd. Dette vil gi en effekt i form av 2 500 nye lærlingplasser. Fag innenfor helse, omsorg og oppvekst skal prioriteres, for her er behovet for fagpersonell stort, og det er avgjørende at rekrutteringen av nytt helsepersonell ikke stopper opp.

Jeg kommer tilbake med et nytt innlegg, for tiden går ut.

Presidenten: Representanten Ove Trellevik har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ove Trellevik (H) [14:13:06]: Tida gjekk ut for meg òg.

Eg vil tilbake til Vestland fylkeskommune og Senterpartiets vanstyre. Dei har altså selt to vidaregåande skular for ein slikk og ingenting til kommunane, slik at det nye fylket no må byggja ein heilt ny vidaregåande skule. Dei har innført skulemat, dei har tilsett ein masse psykologar, og dei har ribba småkommunane ute i distriktet og sentralisert dei til fylkeskommunen – og byr over kommunane. Og dette er ikkje-lovpålagte tenester.

Så snakkar altså Senterpartiet om og gjev ei beskriving av at ein sveltefôrar kommunane. Eg finn meg rett og slett ikkje i den retorikken. Dei må lesa rekneskapane til Vestland fylkeskommune, og den dagen dei forstår rekneskapane, skal eg vera med og løyva meir pengar til dei, men ikkje før.

Presidenten: Presidenten vil påpeke at en ikke må ha som premiss at stortingsrepresentantene ikke forstår saker, og at en kanskje ikke bør uttrykke akkurat det fra denne talerstolen.

Arne Nævra (SV) [14:14:14]: Jeg håper jeg forstår dette poenget, da. Det gjelder innretningen på avgiftssystemet for oppdrettsnæringen. Det betyr også veldig mye for kommunenes økonomi. Oppdrettsnæringen er viktig for mange kystsamfunn. Det må vi si. Den har betydning for næring og bosetting i distriktene langs kysten. Men så er det det at den enorme veksten som har vært i oppdrettsnæringen de senere år, har mange skyggesider, som vi må ta tak i. Det gjelder voldsomme miljøproblemer, dyrevelferdsproblemer og problemer med fordeling av verdiskapingen.

Det er en kjent sak, i hvert fall for medlemmer av næringskomiteen, at SV lenge har ønsket en annen modell for inntektene fra oppdrettsnæringen og organiseringen av havbruksfondet. Fordeling av inntektene fra auksjon av nye konsesjoner og eventuell biomasseøkning i havbruksnæringen i 2020 er ikke fornuftig ut fra forhold, sånn som vi ser det. Det ene er at det gir stimulans for uhemmet vekst i en næring som sårt trenger miljømessige krav og rammer. Det andre er at systemet nå bare gir inntekter ved nye konsesjoner og dermed er helt uforutsigbart for kommunene. Ordningen foreslås endret i revidert nasjonalbudsjett for 2020, og forslaget innebærer altså at innbetalingen til havbruksfondet endres. Regjeringas forslag er at innbetaling skal fordeles med 75 pst. til staten og 25 pst. til havbruksfondet. I dag er fordelingen nesten omvendt. Dette vil selvfølgelig få store følger for inntektene til kommunene.

SV har her i salen foreslått en helt annen modell, som både sikrer at vi holder næringen litt i ørene, for å si det sånn, og styrer den i en retning som er miljømessig holdbar, og som sikrer at verdien av oppdrettsrettighetene kommer fellesskapet til gode. Punkt én: Konsesjoner skal deles ut gratis, men det skal konkurreres på de beste miljøløsningene, på utslipp, lus og sykdommer, rømming mot null og bedre dyrevelferd. Der skal det konkurreres. Punkt to: Kommunene skal få inntekter på bruk av areal og på kilo produsert fisk. Vi ønsker altså en produksjonsavgift, og derfor er SV glad for at regjeringa endelig kommer på banen og viser til et eget forslag om å innføre en produksjonsavgift på 40 øre kiloen – som er en god start, får vel vi i SV si. Men denne vil først bli utbe-

talt i 2022, så vidt vi har forstått, og erstatter ikke fullt ut auksjonssystemet som premierer vekst i en lite bærekraftig næring.

Vi mener at så store endringer må skje gradvis, sånn at kommunene har noe å forholde seg til – altså at det må være litt mer forutsigbart. Derfor vil ikke SV støtte regjeringas forslag. Vi mener at kommunene i 2020 og 2021 burde få inntektene etter salg av konsesjoner etter dagens modell, før produksjonsavgiften betales fra 2022.

Helge André Njåstad (FrP) [14:17:31]: Sidan presidenten seier ein føreset at representantane forstår sakene dei debatterer, legg eg det til grunn, men kanskje prøver enkelte representantar å villeia befolkninga til ikkje å forstå. Då tenkjer eg på SV, som gjev inntrykk av at havbruksfondet blir mindre neste år fordi prosenten går ned, men det er betre å få 25 pst. av eit kjempehøgt beløp enn å få 80 pst. av eit lågare beløp. Faktum er i alle fall at kystkommunane får meir pengar i år enn dei har fått tidlegare, og at Stortinget gjer eit fornuftig vedtak som er raust med kystkommunane, etter at Framstegspartiet forhandla. Eg håpar at ein ikkje villeier befolkninga ved å gje inntrykk av at dette er lite.

Grunnen til at eg teikna meg, var Senterpartiet som snakka om frivilligsentralar og at fleirtalspartia har kome med eit laust forslag i salen. Eg skal prøva å forklara kvifor me gjorde det. Det er fordi me ønskjer å øyremerkja midlane og har skrive det i merknadene. Når ein går inn i forslag til vedtak II som me står inne i, står det at dei blir særskilt fordelte, altså tabell c over kommuneramma. Det er midlar som er frie for kommunane, juridisk sett. Staten har inga moglegheit til å etterprøva kva kommunane har brukt pengane til. Ein har ikkje noko rapporteringssystem for korleis bruken av særskilt fordelte pengar er. Difor ønskjer me å endra det til eit øyremerkt tilskot. Me veit at det frivillige ligg under Kulturdepartementet. Det er dei som har system for øyremerkte midlar i den sektoren. Difor plasserer me det der.

Eg trur frivilligsentralane er glade for vedtaket me gjer i dag. Ei krone frå Abid Raja er like god som ei krone frå Nikolai Astrup til det frivillige. Det viktigaste er at pengane blir målretta og øyremerkte. Difor trur eg intensjonen til alle i salen er at ein heller stemmer for det lause forslaget om ein er oppteken av øyremerking, slik me føreslår.

Til slutt skal eg koma med ei lita helsing til Vestland fylkeskommune, som har vore masse debattert i dag, seinast ved representanten Trelleviks engasjerte innlegg. Han brukte ord som «vanstyre». Eg ville ikkje brukt akkurat det ordet, men heller illustrert det med at mykje av forklaringa jo ligg i at den eine parten i samanslåinga brukte opp pengane før ein slo seg saman. Det blir som

nokon som inngår ekteskap, der den eine parten bruker opp alle pengane før bryllaupet. Då kan ein ikkje koma etterpå og klaga over at ein ikkje har råd til å kjøpa ny sofa eller gjera investeringar i ekteskapet, når ein brukte opp pengane på andre ting først. Der ligg ein del av forklaringa.

Representanten Navarsete seier fylkeskommunen Vestland vil kutta i distriktet. Det trur eg gjerne på når me ser korleis dei oppfører seg med Senterparti-fylkesordførar. Dei legg altså ned ein bokbåt, som er eit tilbod i distriktet til barn som får bøker og kultur på øyar og i bygder, til store protestar frå heile fylkeskommunen. Dei skjønar ikkje kva Senterpartiet driv med. Det veit nok representanten Navarsete meir om, korleis fylkesordførarane tenkjer, enn kva me gjer.

Torhild Bransdal (KrF) [14:20:48]: Grunnen til at jeg også tar ordet, var stikkordet frivilligsentraler. Jeg har lyst til å takke for alle godord som er kommet både til meg og ikke minst til frivilligsentralene. Dette er det beste grunnlaget for at frivilligsentralene rundt om i landet skal fortsette det gode arbeidet som de allerede holder på med. Det er bare kreativiteten som setter hinder for hva en frivilligsentral kan involvere seg i, for her har man en flott kopling mellom det ideelle, private og offentlige, og det er veldig bra.

Jeg hører at det blir problematisert hvilket kapittel det skal være på i budsjettet. For meg er det totalt underordnet, for grunnen til at det var så vanskelig å få den bevilgningen til frivilligsentraler, er at det har vært en del av inntektssystemet. Hvis vi gjør den endringen som gjøres nå, tas frivilligsentralene ut av inntektssystemet og øremerkes der de er. Det vil beskytte frivilligsentralene framover. Jeg vil med stor frimodighet anmode om å stemme på det løse forslaget.

Heidi Greni (Sp) [14:22:24]: Representanten Trellevik hadde en voldsom tirade om Vestland fylkeskommune og økonomien der. Det var et rent «vanstyre», sa han. Jeg tror ikke representanten Trellevik har fulgt med når det har vært høring på utfordringene som Vestland fylke har når det gjelder økonomien, for deres store utfordring ligger særlig på kollektivtrafikk nå i forbindelse med korona, og det ligger særlig på båt og ferje i forbindelse med at de har gjort det som Stortinget har pålagt dem å gjøre, nemlig å investere i grønn båt- og ferjetrafikk, noe som er voldsomt underfinansiert fra Stortingets side. Det er en ny oppgave som Stortinget har gitt fylkeskommunene uten at den har vært finansiert. De store utfordringene der kommer på mange hundre millioner i overskridelser i forhold til det de får for å finansiere ferjedriften, og det de er nødt til å bruke for å få det til å fungere.

Jeg vil også ta avstand fra Trelleviks påstand om at skolemat og ansatte psykologer er ren sløsing og unødvendige investeringer i et fylke. Jeg kjenner ikke fylkeskommunen Vestland godt nok til å si at psykologene ikke har noe å gjøre, men jeg vil tro at det er en vurdering som fylkeskommunen har gjort ut fra et behov og ikke fordi de har noen penger som de absolutt måtte sløse bort.

Så kan vi ikke ha en diskusjon her uten at vi er en runde innom regionreformen. Senterpartiet var jo imot regionreformen da tvangssammenslåingene ble gjennomført. Vi deler ikke regjeringens oppfatning av at større regioner vil føre til bedre tjenester til innbyggerne. Det er ikke noe som tyder på at sammenslåing vil gi muligheter for bedre tjenester. Det tyder på, så langt, at det blir mer tungdrevne tjenester, og at det blir mye mer byråkratisk. Vi mener oppgaveoverføringen til fylkeskommunene i forbindelse med reformen ikke forsvarer verken ressursbruken eller tvangen som er brukt. Nå har vi opplevd at stadig nye av de oppgavene som var foreslått, blir avlyst. Jeg kan heller ikke gå god for at de oppgavene de har fått, er fullfinansiert.

Et av målene med reformen var at det regionale sjølstyret skulle styrkes. Nå har vi opplevd at det stikk motsatte har skjedd. Fylkeskommunene har nå blitt påtvunget å innføre fritt skolevalg. Det betyr at mange av dem er redd for at enkelte klasser må legges ned, og at enkelte skoler må legges ned – altså mer statlig styring og mindre frihet til fylkeskommunen.

Jorodd Asphjell (A) [14:25:41]: En av de tingene det ikke har vært snakket så mye om i denne debatten, er folkehøgskolene. Arbeiderpartiet er veldig opptatt av folkehøgskolene, som har en veldig lang historie, og søknadstallene til folkehøgskolene er større enn noen gang. I Norge er det over 100 folkehøgskoler, som ligger rundt omkring i landet vårt. Mange er nå usikre på hva som skjer til høsten, og mange står uten inntektsgrunnlag i sommer. Regjeringen leverer ingenting på folkehøgskolene i sitt reviderte nasjonalbudsjett. Arbeiderpartiet er bekymret for at det ikke ligger noen forsikringer der om at folkehøgskolene får dekket sine tap i forbindelse med koronapandemien, eller om de får starte opp med normal drift fra høsten av. Arbeiderpartiet ber regjeringen være særlig oppmerksom på folkehøgskolenes samlede inntektsbortfall, og viser til at folkehøgskolene har hatt en økende søkning og er et verdifullt tilbud til mange unge rundt omkring i landet. Arbeiderpartiet er opptatt av at folkehøgskolenes posisjon ikke svekkes som følge av koronakrisen. Mange folkehøgskoler er fratatt muligheten til å ha kortkurs, utleie av lokaler, bryllup, bursdager, konfirmasjoner og annet i sommer på grunn av denne krisen. Derfor fremmer Ar-

beiderpartiet en klar ordre til statsråden om å levere på dette og gi forutsigbarhet til folkehøgskolene gjennom et anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen følge den økonomiske situasjonen for folkehøgskolene tett, og vurdere egne tilskudd til folkehøgskolene for å gi tilbud om aktivitet og mulighet til å bygge kompetanse for flere målgrupper.»

Mange har vært inne på det med frivilligsentraler. Frivillighet er noe særegent ved Norge – dugnad – folk stiller opp for hverandre. I Norge finnes det 352 kommuner med frivilligsentraler. Det er gjennom de siste 30 årene bygd opp en unik kompetanse på lokal frivillighet, og sentralene organiserer over 50 000 frivillige, hvorav flesteparten gir av sin tid til aktiviteter og tiltak rettet mot barn, ungdom og eldre, uavhengig av etnisitet, kjønn og andre tradisjonelle skillelinjer. Sentralene er åpne for alle og er Norges fremste på å utvikle lokale løsninger på nasjonale utfordringer, i samarbeid med både lokale og landsdekkende organisasjoner, samt kommuner. Regjeringen har skapt stor usikkerhet, spesielt med statsråd fra Venstre i Kulturdepartementet. Endringen av kriteriene for finansiering til at det skal være en del av innbyggertilskuddet, ville bidratt til at mer enn halvparten av landets sentraler hadde fått store kutt i sine budsjetter. Heldigvis, som flere har sagt, har Kristelig Folkeparti lyttet til frivilligsentralene, lyttet til de kritiske røstene, slik at det ikke er flertall for disse endringene, som regjeringen og Venstre har stått for.

Vår distriktsminister burde absolutt ha stått på barrikadene utenfor her og aksjonert for frivilligheten og betydningen av frivilligsentralene. De er viktige, for de skal bidra til å binde oss sammen.

Geir Pollestad (Sp) [14:29:03]: Eg har fylgt debatten om havbruksfondet med interesse og vil knyta nokre kommentarar til den. Det er viktig å vera klar over at då det vart bestemt at fordelinga mellom kommunane og staten skulle vera 80 pst. til kommunane og 20 pst. til staten, var det ikkje Framstegspartiet og Høgre som stod i front for det. Det var stortingsfleirtalet bestående av Senterpartiet, Kristeleg Folkeparti, Venstre og Arbeidarpartiet som tvang det på plass.

I vår har regjeringa føreslått å kutta og ta 2 mrd. kr frå oppdrettskommunane, frå kystkommunane, i 2020 og 2021 samanlikna med det eksisterande modell ville ha gjeve. Det vert feil å seia at på grunn av at innbetalingane er så store, så er ikkje dette å ta nokon pengar. Jo, det er å ta pengar som ein har krav på. Det er ikkje lagt inn nokon som helst statleg kvantumsrabatt i den modellen som er gjeldande, dette har regjeringa endra på sjølv.

Eg registrerer at med støttepartiet Framstegspartiet si hjelp har dette gått frå at staten tek 2 mrd. kr frå kommunane ned til at dei tek berre 750 mill. kr. Men 750 mill. kr er pengar det òg. Ein kommune som Austevoll, som har 1,66 pst. av biomassen i landet, vil i 2020–2021 tapa 12,45 mill. kr med det opplegget som Framstegspartiet er med på, pengar dei ville ha fått viss ein hadde latt gjeldande ordning liggja vidare.

Når det gjeld ordninga etter 2022, er eg glad for at det er støtte til og fleirtal for ei produksjonsavgift, men det er jo som det er ofte er med denne regjeringa når det skal gjevast pengar til distrikta: Ein skal gie med den eine handa, og så skal ein ta med den andre. Realiteten er at ein gjev millionar i produksjonsavgift, men ein tek milliardar gjennom inntekter på vekst med å redusera kommunane sin del frå 80 pst. til 25 pst.

Eg håpar ikkje det slaget er tapt, at den kampen er tapt. Eg håpar at distriktsinteressene reiser seg og protesterer mot det statlege ranet som regjeringa, med støttepartiet Framstegspartiet, har lagt opp til i denne saka. Det minste ein må kunna forventa, er at gjeldande ordningar og inngåtte avtalar vert haldne, og at dei ikkje vert brotne berre for å få budsjetta til å gå i hop.

Presidenten: Representanten Torill Eidsheim har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Torill Eidsheim (H) [14:32:14]: I Noreg har vi hatt store investeringar i digital infrastruktur: 12,2 mrd. kr i fjor. Breibandsutbygginga går raskare enn nokon gong, og digitaliseringa av offentleg sektor sørgjer for at folk får eit enklare liv, heilt uavhengig av kvar dei bur. Ein høyrer lite om kva Senterpartiet meiner om digitalisering utover breibandsutbygging. I replikkordskiftet i dag lét Senterpartiet vere å svare på kva for overslag dei opererer med for statlege bidrag, og korleis dei ser for seg at denne modellen skal gje insentiv for rask 5G-utbygging.

Med respekt må eg seie at eg i dag undrar litt på om Senterpartiet faktisk forstår denne utviklinga, når vi ser at 5G vil kome til å overta for dagens separate nett.

Jon Gunnes (V) [14:33:33]: Flere av talerne i dag har vært inne på den nesten revolusjonerende utviklingen av ferjetrafikken, som har blitt mer og mer elektrisk. Nå skal også både hydrogen og andre utslippsfrie drivstoff testes for å få ferjetrafikken helt klimavennlig.

Hvordan har vi fått til dette? Kommuner og fylkeskommuners innsats har ikke vært ubetydelig. Politikerne der har vært dyktige og framoverlente. Det har også skjedd fordi det er anbudsrunder og konkurranseutsetting av operatøransvaret rundt omkring. Det er derfor vi har fått til dette. Ikke minst har vi også hatt entusiastiske

næringslivsledere som har sett at dette har vært noe de kunne satse på i sin bedrift, med tanke på det grønne skiftet.

Eksemplet mitt er Siemens i Trondheim, som har bygd opp en svær batterifabrikk for sammenkobling og sammenskruing av batteripakker til denne næringen, og som har skapt veldig mange arbeidsplasser og har blitt den store «hubben» for Siemens' satsing på batteriteknologi i hele Europa.

Nå skal vi gå over til hurtigbåter, for nå begynner anbudene for dem å legges ut. Klimasats-penger og Enova-penger har støttet opp under fylkeskommuner, som har vært pådrivere for dette. Det har vært gjort et meget bra arbeid. Jeg har store forventninger. Dette tyder på at næringslivet denne gangen blir enda mer involvert og enda bedre i stand til å levere disse båtene, ikke bare nasjonalt, men også internasjonalt. Her kan dette prøves ut, og så videreføres til det store, internasjonale markedet. Det finnes ikke en eneste elektrisk hurtigbåt i dag. Det er et svært marked å ta fatt på.

Det har vært litt forskjellige debatter om ferjepriser og ordninger som har vært gjennomført. I Trøndelag har vi prøvd AutoPASS i mange år nå, også på ferjene. Det har vært en suksess, ikke bare for bilene og passasjerene, men også for klimaet, for man har hatt mye mer samkjøring på grunn av at det er bilen som blir belastet, ikke passasjerene.

Nils T. Bjørke (Sp) [14:36:35]: Det var representanten Njåstad som fekk meg til å ta ordet ein gong til. Viss Framstegspartiets distriktsalibi er at dei no gjekk inn for å ta vare på bokbåten, er det bra – me vil gjerne ha att bokbåten. Men eg har sjølv sete i fylkestinget, og me har slåst fram bokbåten mange gonger. Eg kan ikkje hugsa at Framstegspartiet har hatt eit einaste innlegg om at den bokbåten var viktig – så lenge eg var med iallfall – så lenge me sikra han. Eg synest det er synd at ein ikkje klarte det, men det var jo andre her som akkurat tok opp kor uansvarleg ein var når ein dreiv med økonomi. For eit fylke som ikkje får dekt kollektivtrafikken, ferjetrafikken, hurtigbåtane, ikkje får følgt opp vedlikehaldet på fylkesvegane, spørst det kva som er ansvarleg: å ta vare på ein bokbåt som måtte fornyast for ganske mange millionar for å få til ein ny, eller iallfall å ta ein pause og sjå korleis ein kan gjera dette med tanke på alle dei andre tinga.

Utfordringa er – og det er snakk om kollektiv – at ein trudde at med fylkesordførar frå Senterpartiet kom ein til å leggja ned kollektivtrafikken i distriktet, ikkje i sentrale strøk. Eg vil sjå dei politikanane som seier at ein ikkje skal ha ein god kollektivtrafikk i Bergen sentrum, og det har ein lote halda oppe sjølv om trafikken har gått ned i desse koronatidene – ein har redusert noko, men

ein er nøydd til å ha eit tilbod som gjer at folk kan verta verande, og det trudde eg faktisk at alle var einige om at ein må ha. Men i tillegg må me ha ein trygg og tenleg kollektivtrafikk, òg i distriktet. Då er ein faktisk avhengig av at det er ein økonomi som heng i hop, og då må ein begynna med å få godtgjort på både fylkesveg og trafikk med tanke på dei utfordringane ein har i sitt fylke, og ikkje etter ein sats for alle fylkeskommunane.

Det er flott viss Framstegspartiet òg vil vera med og slåst meir for distrikta.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [14:39:01]: Det var krevende for kommunene og fylkene å få endene til å møtes før koronakrisen inntraff. Det var krevende for Skole-Norge å innføre nye tiltak og nye læreplaner også før koronakrisen inntraff. Med regjeringens budsjett og den stoda vi som samfunn står i nå, blir det kutt i tjenester nær folk i hele landet, både i kommunene og i fylkene.

Skole-Norge har vært på tå hev for å henge med i tiltak og endringer i drift fortløpende denne våren. Dette var altså før den største endringen Skole-Norge står overfor i nyere tid, skal på plass, nemlig nye læreplaner. Det er et spørsmål for mange hvordan lærerne skal være rustet til å undervise og ha god opplæring med nye læreplaner og innfri de forventningene som elever over hele landet nå har til nye læreplaner – de har store forventninger. Når det gjelder videregående opplæringstilbud, er det ingen tvil om at veksten i fylkenes budsjett ikke er i nærheten av å møte de økte utgiftene som fylkene står overfor.

Det blir etterspurt et engasjement fra Senterpartiet utover kobberrnett når det gjelder digitalisering. Da vil jeg bare vise til at utdanningskomiteen avga, og vi vedtok her i Stortinget på mandag, innstillingen som gikk på kompetansereformen. Der hadde vi bl.a. en bred satsing på kunnskap og digital kompetanse. Det er nettopp en viktig del av det løftet for å kunne ta i bruk 5G og de verktøyene, virkemidlene og mulighetene som ligger i det. Det hadde jeg lyst til å legge til i debatten.

Ellers er det ingen tvil om at med Senterpartiets alternative budsjett og innsats for Kommune-Norge hadde ting sett veldig annerledes ut. Jeg tror Skole-Norge hadde vært langt bedre rustet for å møte de endringene som de står overfor.

Heidi Greni (Sp) [14:41:19]: Til representanten Eidsheim må jeg bare innrømme at jeg antagelig er fryktelig tungnem. Det er ikke første gangen jeg har vært tungnem når det gjelder data, men akkurat dette trodde jeg kanskje jeg skjønte. Er spørsmålet det at vi har for små bevilgninger til bredbånd? Senterpartiet har en totalbevilgning, sammen med det som ligger inne fra før, på 500 mill. kr, og det er vel det som er taket

man kan gi til dette ifølge internasjonalt regelverk. Eller er det det at vi ikke skjønner at bredbånd er gammeldags nå, at vi skal over på 5G? Hvis det er det, må jeg forundre meg over hvorfor regjeringen da har bevilgninger til bredbånd i sitt budsjett – hvis det er så kolossalt gammeldags.

Hva som er den nye teknologien framover, tror jeg ikke det er noen av oss i salen her som kan spå, i hvert fall ikke på lang sikt. Men når man nå har satsset på 5G-utbygging, i tillegg til en liten satsing på bredbånd, kunne en kanskje forvente at den satsingen først og fremst kom i de områdene av landet der det ikke er bredbånddekning fra før, men nei da, satsingen starter der det er best dekning fra før.

Så innom en annen sving når det gjelder regional utvikling, for koronaen har vel aktualisert betydningen av regional utvikling og et aktivt regionalt utviklingsarbeid, både fra fylkeskommunenes side og fra kommunenes side, mer enn noen gang. Men virkemidler mangler. Regionale utviklingsmidler har blitt halvert. Bredbåndsmidlene dekker bare en brøkdel av det det er etterspørsel etter. Fylkesvegene har blitt nedprioritert hele tiden under denne regjeringen.

Midlene som har blitt brukt på samferdsel, har blitt prioritert på riksveg og ikke på fylkesveg. Derfor har Senterpartiet, både i år og for neste år, foreslått 1 mrd. kr ekstra i en fylkesvegpakke, for å ha et løft for fylkesvegvedlikeholdet – for det er ikke sånn at næringsutviklingen foregår langs E6 eller langs E18. Arbeidsplassene ligger ute i distriktet, og det hjelper ikke om hovedpulsåren fungerer hvis man ikke kommer inn til riksvegene. Så fylkesvegsatsingen må mangedobles.

Det er viktig med kompetanse tilpasset næringslivets og kommunenes behov. Derfor bør vi opprettholde og videreutvikle et desentralisert utdanningstilbud, og vi vil varsle at vi kommer til å støtte SVs forslag nr. 21, nettopp fordi et utdanningstilbud nær folk og et utdanningstilbud tilpasset det lokale næringsliv og kommunenes behov er viktig.

Liv Signe Navarsete (Sp) [14:44:31]: Representantene Trellevik og Njåstad fyrte laus ei salve mot Senterpartiet og styringa av Vestland, som ikkje kan stå uimotsagt. Jeppe drikk, men kvifor drikk Jeppe, er det noko som heiter.

Sogn og Fjordane fylkeskommune var før samanslåinga med Hordaland – før denne regjeringa sprang etter Venstre og lét dei tvinge gjennom ei regionreform som verken Høgre eller Framstegspartiet eigentleg var for, så vidt eg har skjönt – ein av dei rikaste fylkeskommunane i landet, og hadde store kraftinntekter og orden i økonomien. Etter samanslåinga, med store lovnader om meir pengar og store oppgåver, sit ein altså på bar bakke og

skal kutte og kutte og kutte. Det har vorte meir byråkratisk, det har vorte mykje, mykje lenger til avgjerdspunkta, mykje lenger for å kome i kontakt med fylkeskommunen. Sogn og Fjordane fylkeskommune var ein nær fylkeskommune som folk flest faktisk hadde eit godt forhold til – det viste alle undersøkingar. Me vart tvinga til fritt skuleval, som kan verte ein katastrofe for Sogn og Fjordane, og me vart tvinga inn i ein måte å drive på som er tilpassa Bergen og dei store områda og mykje mindre tilpassa spreiddbygde område og mindre småbyar, kan me seie.

Så kva har me tent? ROBEK-varsel frå Kommunaldepartementet i april – det er vel det siste me har fått. Og så nokre utfall mot bokbåten, og det er jo interessant. Høgre røysta jo for å leggje ned bokbåten. Framstegspartiet hadde ikkje finansiering for sitt forslag, ein skulle bruke redusert låneopptak til finansiering. Det er luftpengar. Men populismen leverer, her står ein på Dagsrevyen og òg på Stortingets talarstol og snakkar som om ein har brent for denne bokbåten som ein aldri har brydd seg om, verken i Sogn og Fjordane i si tid, eller i Hordaland.

Til Høgre og Framstegspartiet – vel, Høgre no, da Framstegspartiet har gått ut av regjeringa, og dei vedkjenner seg jo heller ikkje det dei var med på i regjering, dei er vortne eit støtteparti, men skal likevel vere opposisjon, så til Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre vil eg seie: Kom med pengane. Kom med oppgåvene. Det er ingenting. Det har vorte berget som fødde ei mus. Det er ei mislukka regionreform som dei har tvinga igjennom, og som gjer at veldig mange av oss får mykje dårlegare tenester enn me hadde før, og det kjem til å verte verre etter kvart som tida går. Så i staden for å stå på denne talarstolen og harselere over dei som faktisk prøver å gjere ein skikkeleg jobb for å yte gode tilbod til innbyggjarane, får dei brette opp ermane og kome med ei finansiering av både fylke og kommunar som gjer at ein slepp det som er ei fortvilande kuttliste ved kvart einaste budsjett, og som kjem til å verte det framover.

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [14:47:40]: I koronakrisen har det vist seg hvem det er som har samfunnskritiske funksjoner. Mange av dem er lavtlønte, og mange jobber i kommunesektoren. Det burde være rammer nå til å gi dem et lønnsloft, men det registrerer jeg at regjeringen og flertallet ikke er interessert i.

SV har valgt å prioritere kommunesektoren opp, og det gjør vi fordi vi ønsker god kvalitet og moderne kommuner og fylkeskommuner med godt barnevern og tjenester for mennesker med utviklingshemming og for sjuke og eldre. Der trengs det virkelig et løft, særlig for

ressurskrevende tjenester. Det er derfor det er så viktig å ha rom både til å kunne kvalifisere folk og til å ansette dem i fulle, trygge stillinger. Det gir god kvalitet i omsorgen, og det gjør det mulig å rekruttere.

Det er et stort vedlikeholdsetterslep som må tettes. Det må bygges ut både universell utforming og 5G i hele landet. Det er vi nødt til å ta konsekvensen av, og derfor fremmer vi disse forslagene.

Jeg har også behov for å gi en stemmeforklaring. SV kommer til å stemme for begge de to ferjeavløsningsforslagene i innstillingen.

Willfred Nordlund (Sp) [14:49:11]: Jeg satt og ventet på at statsråden skulle tegne seg for å svare på en del av utfordringene. Jeg vet jo fra i går at statsråden er veldig opptatt av å få siste innlegg, så jeg skal i hvert fall gi ham den gleden at jeg ikke tar det fra ham i dag.

Det er betimelig å etterspørre og få en avklaring på regjeringens syn på en del av de poengene som de ulike representantene har tatt opp her i dag. Da snakker jeg ikke om koronakompensasjon, men om en del av de andre utfordringene som kommunesektoren står overfor, og som er avgjørende for at vi klarer å levere gode tjenester i hele landet. De avklaringene skulle jeg gjerne sett hadde kommet. Ikke minst dreier det seg om hvordan muligheten er for å ta i bruk nye digitale hjelpemidler, både i kommunal sektor og for så vidt også i fylkeskommunal sektor og i det offentlige for øvrig, for å skape bedre tjenester nær folk. Det har jeg merket meg at man foreløpig ikke har gjort, men jeg vil gjøre oppmerksom på at Senterpartiet har skrevet en del om dette i innstillingen.

Det er et forhold som egentlig må kommenteres. Fremskrittspartiet har for så vidt både i media og her i salen gjort seg høye og mørke på vegne av tjenestene som kommunene leverer, som innbyggerne mottar hver dag, og som er en avgjørende grunnstein i det som er velferdssamfunnet vårt. Jeg tror kanskje representanten Njåstad skal være glad for at han er saksordfører, for ellers hadde det blitt veldig få innlegg fra Fremskrittspartiets representanter i denne salen her i dag på det området som er så viktig.

La meg gå videre på representanten Njåstads inngang til havbruksfondet. Fremskrittspartiet mener altså at man i samarbeid med regjeringen om havbruksfondet har sørget for et milliarddryss til norske kommuner gjennom at man har fått til en løsning som visstnok skal stå seg over tid. Men det milliarddrysset dreier seg ikke om et dryss, det dreier seg om at man tar ifra et milliardbeløp, rundt 1,55 mrd. kr, ut fra den siste prognosen. At det skaper sikkerhet og trygghet for hvilke kommunale områder man kan styrke i framtiden ved hjelp av midler fra havbruksfondet og legge til rette for vekst, verdiska-

ping og nye arbeidsplasser – vel, når representanten Njåstad snakker om 40–50–60 mill. kr til Vestland fylke, har ikke engang representanten kontroll på hvilke midler som nå kommer til kommunene. Det er bekymringsverdig på bakgrunn av nettopp det at både Vestland fylke og en rekke av de andre kystfylkene og ikke minst kommunene har lagt til grunn at de også framover skulle få muligheten til å legge til rette for vekst gjennom investeringer i vei ved hjelp av disse pengene, og ikke minst få fylt opp slunkne næringsfond som kunne understøtte virksomhet bl.a. i distriktene og skape nye arbeidsplasser, noe det er stort behov for i den situasjonen vi står i i dag.

La meg avslutte med en liten visitt til representanten Trellevik, som sa at det er god grunn til å følge godt med. Ja, hvis representanten hadde gjort det, hadde han fått med seg at de nye KOSTRA-tallene foreligger. Man har altså klarhet i hvor mange kommuner som gikk med underskudd i fjor, og hva det kommer til å medføre av tjenestekutt framover.

Presidenten: Presidenten vil gjerne orientere om at dersom vi nå klarer å gjennomføre denne debatten ikke så langt over klokken 15, kan vi votere over denne saken i dag. Det var bare en mild henstilling.

Helge André Njåstad (FrP) [14:52:46]: Eg er einig i at me skal landa denne debatten i tide, sånn at me får gjort vedtak i dag, og at det er føreseieleg for kommunane. Men når representanten Nordlund frå Senterpartiet harselerer med at eg ikkje klarer å seia kor mykje pengar Vestland fylkeskommune vil få frå havbruksfondet, kjem det sjølvstøtt av at havbruksfondet betaler ut basert på aktiviteten 1. september. Så det er ingen som kan seia kva nokon fylkeskommune får. Me kan leika oss litt i Excel, og då ser me at Vestland fylkeskommune har budsjettet med 2 mill. kr, og at dei anslagsvis vil få atskilleg mykje meir. Men sluttresultatet får me ikkje før til hausten, sånn som det alltid er.

Det er heller ikkje riktig at me kuttar i midlane, noko Senterpartiet no forsøker å teikna eit bilete av. Me styrker, sånn at havbrukskommunane har fått 2,25 mrd. kr i år. Det er meir enn dei nokosinne har fått før. På Senterpartiet si vakt i regjering fekk ein eit par hundre millionar samla. Så det er eit heilt anna beløp.

Når det gjeld representantane Bjørke og Navarsete, som gjer eit nummer av at me ikkje har snakka om bokbåten før, er jo det òg feil. Eg var leiar av kulturutvalet i Hordaland fylkeskommune frå 2007 til 2011, og me kjempa for bokbåten, heldt flammande innlegg for bokbåten og berga bokbåten, som har gått i 60 år til barn og unge langs kysten frå Hordaland til Møre og Romsdal. Det er faktisk no på Senterpartiet si vakt i fylkesordførarstolen at det tilbodet blir lagt ned. Så ein skal ikkje seia

at me berre er opptekne av distriktspolitikk for symbola, verken i fylkestinget eller her, me er faktisk opptekne av at barn og unge i Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal skal ha gode tilbod.

Statsråd Nikolai Astrup [14:54:42]: Jeg merket meg oppfordringen og ønsket om å votere før kl. 15, og klok av skade fra i går skal jeg prøve å ikke si noe som bidrar til at representanten Nordlund tegner seg på nytt!

Når det er sagt, vil jeg gjerne takke for debatten. Den har gått langs kjente spor. Jeg mener at jeg i mitt innlegg ganske grundig tilbakeviste at det er snakk om noen sulteføring av kommunesektoren. Tvert om har det, selv om resultatene rett nok er svakere i 2019 enn det de har vært de foregående år, samlet sett over de siste årene vært gode resultater for kommunesektoren. Det har bygget seg opp disposisjonsfond som er relativt betydelige, og som gjør at kommunene ved inngangen til dette året hadde et godt utgangspunkt, alt annet like. Så kom korona, og det skal vi som sagt kompensere kommunene for.

Så var representanten Nordlund inne på noe viktig i sitt innlegg, nemlig behovet for å snakke mer om innovasjon i kommunesektoren i årene fremover. Dette tror jeg vi alle skal legge oss på minne. For når støvet etter korona legger seg, er vi helt nødt til å erkjenne at det økonomiske handlingsrommet blir mindre, og at vi må jobbe smartere og på andre måter for å kunne opprettholde gode tjenester til innbyggerne. Det kommer ikke til å være mulig å si at økte statlige bevilgninger og økt skatt er det eneste svaret på de utfordringene over tid. Da vil vi svekke det velferdssamfunnet som vi alle er opptatt av å bevare.

Regjeringen har jo startet offensivt på mange av disse områdene. Jeg la selv frem en ny nasjonal strategi for kunstig intelligens som noe av det siste jeg gjorde som digitaliseringsminister, en digitaliseringsstrategi for offentlig sektor med mål om sammenhengende tjenester på tvers av offentlig og privat sektor. Vi er i ferd med å slutføre nå og skal straks legge frem en ny stortingsmelding om innovasjon i offentlig sektor. Alt dette blir bare viktigere i årene fremover. Jeg håper og tror at fremtidige debatter om kommunesektoren ikke bare vil dreie seg om hvor mye mer penger hvert enkelt parti ønsker å bevilge, men hvordan vi sammen kan bidra til å spille offentlig sektor enda bedre i årene fremover, slik at innbyggerne får de tjenestene som de fortjener, forventer og har krav på, også i årene som kommer.

Tusen takk for debatten, og da håper jeg at det gjorde at vi rakk votering. Men nå ser jeg at representanten Navarsete har tegnet seg, så da er det jo mulig at vi ikke rekker det likevel!

Presidenten: Men representanten Navarsete skal nå få ordet.

Liv Signe Navarsete (Sp) [14:57:19]: Eg skal ikkje forlengje debatten mykje. Eg skal berre slå fast eit uomtvisteleg faktum: Då representanten Njåstad sat som leiar i kulturutvalet i Hordaland og «kjempa», som han seier, innbite for bokbåten, sat Senterpartiet og løyvde pengar frå staten, og det var heilt andre tider. Eg sat i regjering på den tida, og me veit at budsjetta var heilt annleis, og tonen frå fylkeskommunane var òg ein heilt annan enn han er i dag. Eg sat jamleg på møte med fylkeskommunane. Me høyrde på dei, og me kom dei i møte.

Dersom de gjer det same i dag, vil fylkeskommunane og kommunane ha ein heilt annan situasjon enn det dei har per no, med ROBEK-varsel like om døra. Då er det heilt anna alvor. Har du makta, har du òg ansvaret. Då må du òg gjere dei tiltaka som skal til for å få drifta i balanse, når me har ei regjering som ikkje vil løyve dei pengane ein treng for å gi innbyggjarane gode tenester, som statsråden snakka så fint om nettopp. Han får gå heim og gjere lekse si og kome med dei pengane som trengst. Så slepp fylkeskommunane å kutte, anten det gjeld bokbåten eller andre ting.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1–3.

Presidenten takker komiteen og representantene for godt samarbeid og god timing.

Votering

Presidenten: Stortinget går først til votering over de gjenstående sakene nr. 10–14 på dagsorden nr. 97, fra 16. juni.

Votering i sak nr. 10, debattert 16. juni 2020

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Representantforslag frå stortingsrepresentantane Kjersti Toppe og Siv Mossleth om å styrke det ideelle innslaget i spesialisthelsetenesta (Innst. 371 S (2019–2020), jf. Dokument 8:64 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt åtte forslag. Det er

- forslagene nr. 1–3, fra Tellef Inge Mørland på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 4 og 5, fra Tellef Inge Mørland på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 6, fra Tellef Inge Mørland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti

- forslagene nr. 7 og 8, fra Kjersti Toppe på vegne av Senterpartiet
- Det votes over forslagene nr. 7 og 8, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fremme ein samla plan med kortsiktige og langsiktige tiltak for å auke bruk av ideelle aktørar i heile breidda av helse- og omsorgstenesta og legge han fram for Stortinget på eigna måte.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringa sikre at dei regionale helseføretaka ikkje kjøper opp eller overtek ideelle aktørar sine spesialisthelsetenestetilbod, og at eventuelle forslag om dette må handsamast i føretaks-møte.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Senterpartiet ble med 76 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.07.49)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en samlet plan med kortsiktige og langsiktige tiltak for å øke bruken av ideelle aktører, som erstatning for kommersielle aktører, i hele bredden av helse- og omsorgstjenesten, og legge den fram for Stortinget på egnet måte.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 52 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.08.05)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa gi dei regionale helseføretaka i oppdrag å rullere sine strategiplanar for ideell vekst, med krav om at minst 10 pst. av tenesene deira skal vere drivne av ideelle aktørar innan 2030.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 50 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.08.35)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa sikre at ideelle sjukehus får langsiktige avtaler, og at helseføretaka får i oppdrag å vurdere moglegheita for auka opptaksområde og nytt tenestevolum for ideelle sjukehus i sine utviklingsplanar.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

Rødt har varslet subsidiær støtte.

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 44 mot 43 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.08.55)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:64 S (2019–2020) – Representantforslag frå stortingsrepresentantane Kjersti Toppe og Siv Mossleth om å styrke det ideelle innslaget i spesialisthelsetenesta – vedtas ikke.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom komiteens innstilling og forslagene nr. 1–3, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringa sikre at modellane for internfinansiering i dei regionale helseføretaka ikkje gir helseføretaka økonomiske insitament til å velje vekk ideelle aktørar.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringa sikre at dei regionale helseføretaka, ved kontraktsinngåing med ideelle aktørar, stiller krav om at tenesteytaren ikkje kan endre driftsform frå ideell til kommersiell undervegs i kontraktsperioden.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringa avvikle kravet om auka konkurranse og meir kjøp av private tenester gjennom anbod, som vart innført gjennom reforma fritt behandlingsval.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 44 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.09.34)

Votering i sak nr. 11, debattert 16. juni 2020

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nicholas Wilkinson, Karin Andersen, Torgeir Knag Fylkesnes, Petter Eide og Arne Nævra om fjerning av innsatsstyrt finansiering i spesialisthelsetjenesten under koronapandemien (Innst. 367 S (2019–2020), jf. Dokument 8:94 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten har Kjersti Toppe satt frem ett forslag på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om stans i ordningen med innsatsstyrt finansiering (ISF) for 2020, slik at alle midler som ligger under ISF i statsbudsjettet, gis som rammefinansiering.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:94 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nicholas Wilkinson, Karin Andersen, Torgeir Knag Fylkesnes, Petter Eide og Arne Nævra om fjerning av innsatsstyrt finansiering i spesialisthelsetjenesten under koronapandemien – vedtas ikke.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 69 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.10.30)

Votering i sak nr. 12, debattert 16. juni 2020

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Anmodnings- og utredningsvedtak i stortings sesjonen 2018–2019 (Innst. 373 S (2019–2020), jf. Meld. St. 12 (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Meld. St. 12 (2019–2020) – Anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen 2018–2019 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 13, debattert 16. juni 2020

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Torgeir Knag Fylkesnes, Solfrid Lerbrekk, Freddy André Øvstegård, Nicholas Wilkinson og Karin Andersen om etterlønsavtaler for politikere - like rettigheter for kong Salomo og Jørgen Hattemaker (Innst. 378 S (2019–2020), jf. Dokument 8:76 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten har Karin Andersen satt frem et forslag på vegne av Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremme de forslagene som er nødvendige for å sikre at politikere på alle nivåer, når de mottar etterlønn, må følge de samme reglene for informasjonsplikt, kontroll, aktivitet og annet som folk flest møter når de mottar ytelser fra Nav.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

Dokument 8:76 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Lars Haltbrekken, Torgeir Knag Fylkesnes, Solfrid Lerbrekk, Freddy André Øvstegård, Nicholas Wilkinson og Karin Andersen om etterlønsavtaler for politikere – like rettigheter for kong Salomo og Jørgen hattemaker – vedtas ikke.

V o t e r i n g:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble innstillingen bifalt med 79 mot 8 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.12.04)

Votering i sak nr. 14, debattert 16. juni 2020

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Knutsdatter Strand, Marit Arnstad, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Siv Mossleth om at Statsbygg ikke skal selge bygningene på studiested Nesna (Innst. 376 S (2019–2020), jf. Dokument 8:78 S (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k:

I

Stortinget ber regjeringen sørge for at Nord universitets lokaler på Nesna blir stilt til rådighet for ny aktivitet i forlengelsen av den dialogen som regjeringen har med lokale og regionale aktører om ny bruk knyttet til innovasjons-, forsknings- eller utdanningssektoren.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at spørsmål om leieforhold med konkurrerende bruk og potensiell avhending av bygningsmassen som Nord universitet i dag leier på Nesna, stilles i bero i en toårsperiode for å gi tid til å fullføre det pågående omstillingsarbeidet.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 44 stemmer for komiteens innstilling og 43 stemmer imot. (Voteringsutskrift kl. 15.12.33)

Aase Simonsen (FrP) (fra salen): Jeg stemte feil.

Presidenten: Da må vi ta voteringen på nytt.

V o t e r i n g:

Komiteens innstilling ble med 44 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.13.02)

Presidenten: Stortinget går da videre til votering over sakene på dagens kart, nr. 98.

Votering i sak nr. 1, debattert 17. juni 2020

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Kommuneproposisjonen 2021 (Innst. 383 S (2019–2020), jf. Prop. 105 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 26 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–6, fra Helge André Njåstad på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 7, fra Heidi Greni på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 8–10, fra Stein Erik Lauvås på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 11, fra Stein Erik Lauvås på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 12–14, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 15, fra Helge André Njåstad på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 16, fra Heidi Greni på vegne av Senterpartiet
- forslagene nr. 17–23, fra Karin Andersen på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 24, fra Helge André Njåstad på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti
- forslagene nr. 25 og 26, fra Bjørnar Moxnes på vegne av Rødt

Det voteres over forslag nr. 25, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2021 øke kommunesektorens inntekter med minimum 10-12 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2021.»

Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 85 mot 2 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.14.10)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 26, fra Rødt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om lovendringer til Stortinget som gir kommunene mulighet til å kreve inn lavere eiendomskattesats for primærbolig enn sekundær- og fritidsboliger.»

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Rødt ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.14.27)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 17, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om skjerpet inntektsutjamning i inntektssystemet for kommunene.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 80 stemmer mot forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og 6 stemmer for.

(Voteringsutskrift kl. 15.14.50)

Jorodd Asphjell (A) (fra salen): Min stemme ble ikke registrert.

Presidenten: Da blir resultatet 81 stemmer mot forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og 6 stemmer for.

– Dermed er forslaget ikke bifalt.

Det voteres over forslag nr. 19, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2021 øke veksten i kommunesektorens samlede inntekter med mellom 7 og 9 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Prop. 105 S (2019–2020).»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 79 mot 8 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.15.18)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 18, 20, 22 og 23, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i den kommende stortingsmeldingen om barne- og ungdomskultur fremme forslag til hvordan kulturskoletilbudet kan styrkes og videreutvikles, samt fremme forslag om konkrete tiltak for å:

– sikre økt deltakelse og tilgjengelighet for alle barn, for eksempel ved å innføre gratis kulturskole-time og makspris,

– sikre gode rammevilkår, for eksempel ved å etablere en forutsigbar finansieringsordning og innføre søkbare stimuleringsmidler,

– styrke de praktiske og estetiske fagene i skolen gjennom et forsterket og systematisk samarbeid mellom grunnopplæringen og kulturskolen, for eksempel ved å legge til rette for flere kombinerte stillinger og innføre kompetansekrav for undervisning i praktiske og estetiske fag,

– øke samarbeidet med frivilligheten, for eksempel ved å etablere kommunale kulturforum med representanter fra barnehage, grunnopplæringen, kulturskolen og frivilligheten.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen redusere kommunenes egenandel i ordningen med særlig ressurskrevende tjenester, slik at statens andel øker med anslagsvis 1 mrd. kroner.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreslå opprettelse av stimuleringsmidler til å etablere flere kommunale tjenester etter modell fra Stangehjelpa og følgeforskning som i tillegg til å kartlegge kvalitet og tilgjengelighet for brukerne, kan avdekke mulige forenklinger i rapportering og byråkrati.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til nødvendige lovendringer som sikrer kommuner og fylkeskommuner fullt innsyn i pengestrømmer i selskap som utfører kommunale/fylkeskommunale velferdsoppgaver eller lovpålagte tjenester.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 80 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.15.39)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 21, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere en fast grunnfinansiering av koordineringsfunksjonen for desentralisert høyere utdanning som i dag drives via studiesentrene.»

Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.16.02)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 16, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2021 øke kommunesektorens inntekter med minimum 4 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2021, hvorav 1 mrd. begrunnes med vedlikehold av fylkesveier.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble med 72 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.16.20)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 15, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp vedtaket fra behandlingen av statsbudsjettet for 2020 om å utvide forsøksordningen med statlig finansiering av eldreomsorgen med seks nye kommuner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 71 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.16.35)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 12 og 13, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge om rammebevilgningene til samme modell som før 2015, hvor alle kommuner får et likt basistilskudd og småkommunetilskuddet gjeninnføres.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endringer i inntektssystemet slik at storbytilskudd og veksttilskudd finansieres som påslag i rammen uten uttrekk fra alle kommuner.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 71 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.16.53)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 14, fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en gjennomgang av ordningen med ressurskrevende tjenester og sikre at alle relevante kostnader kommunene har i ordningen, regnes med som grunnlag for den kommunale egenandelen, videre utrede og legge fram et trinn 2 i toppfinansieringsordningen med

en makssum per innbygger, og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2021.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.17.12)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 11, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2021 øke kommunesektorens inntekter med 3 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen 2021.»

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 52 mot 34 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.17.33)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 8–10, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at redusert lønns- og prisvekst fra 2020 ikke skal påvirke inntektsrammen for 2021.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det kompenseres fullt ut på kommune- og fylkeskommunenivå for tap av forventet skatteinntang i statsbudsjettet i 2020.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen definere krisesentrene som nasjonal samfunnskritisk infrastruktur.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 53 mot 34 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.17.51)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunene og fylkeskommunene kompenseres for virkningen av skattesvikt, inntektsbortfall, herunder

kompensasjon for bortfall av foreldrebetaling, og merutgifter i forbindelse med koronapandemien.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 44 mot 43 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.18.12)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen, med forbehold om vedtak om ekstrabevilgning til fergefylkene på kap. 572 post 60 ved behandlingen av RNB 2020, om å sørge for å fordele denne bevilgningen slik at en tredjedel fordeles etter fergekriteriene i kostnadsnøkkelen og to tredjedeler ut fra fergesamband som har tatt i bruk el-ferger per 2020.»

Sosialistisk Venstreparti og Venstre har varslet støtte til forslaget.

Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble bifalt med 50 mot 37 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.19.10)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1 og 2, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre nye vurderinger av behovet for kompensasjon til kommunesektoren i lys av ny informasjon både om merutgifter og inntektsbortfall i kommunesektoren, utvikling i skatteinntang og lønns-/prisutvikling, og komme tilbake til Stortinget i tilknytning til nysalderingen av statsbudsjettet for 2020, og om mulig gi en løypemelding i forslag til statsbudsjettet for 2021.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en analyse av samlede økonomiske konsekvenser av koronapandemien for kommunesektoren i 2020 i RNB 2021/kommuneproposisjonen 2022.»

Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte til forslagene.

Voteringsstavlene viste at det var avgitt 80 stemmer for forslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og 7 stemmer imot.

(Voteringsutskrift kl. 15.19.39)

Jon Gunnes (V) (fra salen): Jeg stemte feil.

Presidenten: Da er resultatet 81 stemmer for forslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og 6 stemmer imot. – Dermed er forslagene bifalt.

Det voterer over forslagene nr. 5 og 6, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2021 gjennomgå ordningene for vedlikehold og investering i fylkesveinettet, og vurdere å styrke disse slik at fylkeskommunene kan gjøre flere investeringer og vedlikeholde veinettet i større grad enn i dag.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2021 gi en oppdatering om situasjonen for kollektivtransporten og hvordan fylkeskommunene kompenseres for reduserte inntekter som følge av smitteverntiltak som reduserer kapasiteten.»

Venstre og Rødt har varslet støtte til forslagene.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne har varslet subsidiær støtte.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble bifalt med 81 mot 5 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 15.20.26)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget gir Kommunal- og moderniseringsdepartementet fullmakt til å fordele etter skjønn 1 377 mill. kroner for 2021. Beløpet foreslås bevilget over kap. 571 Rammetilskudd til kommuner og kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at finansiering av frivilligsentralene videreføres med særskilt fordeling også etter 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner.

III

Stortinget ber regjeringen oppdatere retningslinjene for fergeavløsningsordningen slik at fergesamband som består av flere strekninger der det bare er aktuelt å avløse deler av sambandet, beregnes som om hele fergesambandet avløses, så lenge hele sambandet legges ned.

IV

Stortinget ber regjeringen om at det legges fram en egen tilskuddsordning i forbindelse med fergeavløsningsordningen som kan avhjelpe rentekostnadene de første årene etter at et fergeavløsningsprosjekt er ferdigstilt, og komme tilbake med endringsforslagene i forslaget til statsbudsjett for 2021.

V

Stortinget ber regjeringen sørge for at det kompenseres fullt ut for tapte inntekter og økte utgifter knyttet til koronasituasjonen i kommuner og fylkeskommuner.

VI

Stortinget ber regjeringen sørge for at kommunenes og fylkeskommunenes uforutsette ekstrautgifter i 2021 relatert til covid-19-situasjonen løses gjennom forslag til særskilte bevilgninger ut over det ordinære kommuneopplegget.

VII

Stortinget ber regjeringen sørge for at regionsenter-tilskuddet avvikles, da det ikke er i tråd med Stortingets vedtak om at inntektssystemet ikke skal brukes til videreføring av kommunereformen.

VIII

Stortinget ber regjeringen utsette endringer i delkostnadsnøkler for grunnskolen til oppfølgingen av ekspertutvalgets gjennomgang av det kommunale inntektssystemet.

IX

Stortinget ber regjeringen sikre e-valgløsninger i stemmelokalet for blinde og svaksynte ved kommende kommune-/fylkestingsvalg og stortingsvalg.

X

Stortinget ber regjeringen avvikle forsøksordningen med statlig finansiering av omsorgstjenestene.

Presidenten: Det voterer over II.

Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 49 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 15.20.48)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 24, fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at finansiering av frivilligsentralene overføres til et øremerket tilskudd på Kulturdepartementets budsjett fra 2021 for å sikre finansiering til frivilligsentraler i både små og store kommuner.»

Arbeiderpartiet og Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ble bifalt med 50 mot 36 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 15.21.10)

Presidenten: Det voteres over V, VI, VII, VIII, IX og X. Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 44 mot 43 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.21.32)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 3, fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte belyse og legge til rette for mekanismer i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester i kommunene, som ivaretar mindre kommuner med stort antall brukere av ressurskrevende tjenester.»
Samtlige partier har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over III og IV.

Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet subsidiær støtte. Da har presidenten grunn til å tro at samtlige partier støtter innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over I.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Voteringsutskrift i sak nr. 2, debattert 17. juni 2020

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siv Mossleth, Geir Adelsten Iversen, Sandra Borch, Jenny Klinge, Liv Signe Navarsete, Hans Inge Myrvold og Marit Arnstad om tiltak for en bedre fergepolitikk i Distrikts-Norge (Innst. 377 S (2019–2020), jf. Dokument 8:40 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten har Heidi Greni satt frem ett forslag på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2021 utrede en nasjonal maksimalpris for båt- og fergebilletter hvor staten fullt ut kompenserer fylkenes inntektstap ved innføring av en slik ordning.»

Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 71 mot 16 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.22.36)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen om å innrette kriteriene for finansieringen av båt- og fergedrift slik at fylker som har ansvar for denne delen av infrastrukturen, kan utvikle tilbudet basert på rimelige billettpriser.

II

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2021 om å legge frem forslag til en finansieringsordning som innebærer at staten fullt ut tar merkostnaden ved klimaomstilling av fylkenes hurtigbåt- og fergetrafikk. Ordningen må fange opp både gjennomførte og kommende tiltak.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 44 mot 43 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 15.22.57)

Votering i sak nr. 3, debattert 17. juni 2020

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Karin Andersen, Mona Fagerås og Audun Lysbakken om behovet for raskt å øke ekstrabevilgninger til kommunesektoren under koronakrisen (Innst. 332 S (2019–2020), jf. Dokument 8:103 S (2019–2020))

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:103 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski, Karin Andersen, Mona Fagerås og Audun Lysbakken om behovet for raskt å øke ekstrabevilgninger til kommunesektoren under koronakrisen – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 4 [15:23:28]*Referat*

1. (394) Meddelelse fra statsministerens kontor, datert 16. juni 2020, om forskrifter fastsatt i medhold av smittevernloven § 7-12, jf. beredskapsloven § 3
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (395) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kjersti Toppe, Ingvild Kjerkol, Nicholas Wilkinson, Bjørnar Moxnes og Une Bastholm om en nasjonal hørselsplan (Dokument 8:133 S (2019–2020))
Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.
3. (396) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Siri Gåsemyr Staalesen, Kari Henriksen, Torstein Tvedt Solberg, Masud Gharahkhani, Eirik Sivertsen og Stein Erik Lauvås om tiltak mot sosial kontroll (Dokument 8:132 S (2019–2020))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdig behandlet. – Forlanger noen ordet før møtet heves? Så synes ikke, og møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 15.24.
